

2010

Leibkonna eelarve uuring
Household Budget Survey

METOODIKA
METHODOLOGY

EESTI STATISTIKA
STATISTICS ESTONIA

2010

**Leibkonna eelarve uuring
Household Budget Survey**

METOODIKA
METHODOLOGY

TALLINN 2012

Kogumikus käsitletakse 2010. aasta leibkonna eelarve uuringu metoodikat.
Koostanud Piret Tikva ja Kristel Arnik.

Toimetanud Kairit Pöder
Inglise keel: Heli Taaraste
Küljendus: Uku Nurges
Kaane kujundanud Maris Valk

*Edited by Kairit Pöder
English by Heli Taaraste
Layout by Uku Nurges
Cover design by Maris Valk*

Kirjastanud Statistikaamet, Endla 15, 15174 Tallinn
Jaanuar 2012

Published by Statistics Estonia, 15 Endla Str, 15174 Tallinn

January 2012

ISBN 978-9985-74-505-2

Autoriõigus/Copyright: Statistikaamet, 2012

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.
When using or quoting the data included in this issue, please indicate the source.

Sisukord

ÜLDANDMED UURINGU JA UURINGU TEGIJA KOHTA	5
1. Uuringu ajalugu	5
2. Leibkonna eelarve uuring 2002	6
3. Leibkonna eelarve uuring 2010	10
UURINGU KVALITEET	13
1. Asjakohasus	13
2. Täpsus	13
2.1. Üldkogum	13
2.2. Kaalumine ja kalibreerimine	14
2.3. Vastamismäärad	15
2.4. Valikuviga	17
2.5. Hinnangute avaldamise piirangud	19
2.6. Küsimustele vastamata jätmine	19
2.7. Mõõtmisviga	19
2.8. Imputeerimine	24
3. Ajakohasus ja õigeaegsus	25
4. Kättesaadavus ja selgus	25
5. Võrreldavus	26
5.1. Peamised definitsioonid	26
5.2. Elatusmiinimum ja toidukorv	27
5.3. Võrreldavus varasemate uuringutega	30
5.4. Klassifikaatorid	31
6. Seostatavus	31
6.1. Võrdlus teiste sotsiaaluuringute ja Eesti Konjunktuuriinstituudi andmetega	31
6.2. Leibkonna eelarve uuringu arvestuse ja kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutuste arvestuse võrdlus	33
Allikad	38
Lisa	77

Content

GENERAL INFORMATION ABOUT THE SURVEY AND THE PARTY CONDUCTING THE SURVEY	39
1. History of the survey	39
2. Household Budget Survey 2002	40
3. Household Budget Survey 2010	45
QUALITY OF SURVEY	48
1. Relevance	48
2. Accuracy	48
2.1 Population	48
2.2. Weighting and calibration	49
2.3. Response rates	50
2.4. Sampling error.....	53
2.5. Restrictions on the publication of estimates	54
2.6. Non-response	55
2.7 Measurement error.....	56
2.8. Imputation	61
3. Timeliness and punctuality.....	62
4. Accessibility and clarity	62
5. Comparability	63
5.1. Main definitions	63
5.2 Estimated subsistence minimum and minimum estimated food basket	64
5.3 Comparability with previous surveys.....	68
5.4 Classifications	69
6. Coherence.....	69
6.1 Comparison with other social surveys and with the data provided by the Estonian Institute of Economic Research	69
6.2 Comparison of the HBS and final consumption expenditure of households.....	71
Sources	76
Appendix.....	77

ÜLDANDMED UURINGU JA UURINGU TEGIJA KOHTA

Organisatsioon	Statistikaamet
Üksus	rahvastiku- ja sotsiaalstatistika osakond, sotsiaaluuringute talitus
Kontaktisiku nimi	Piret Tikva
Kontaktisiku e-post	piret.tikva@stat.ee
Kontaktisiku telefon	625 9218
Seadused ja kokkulepped, mille alusel andmeid kogutakse	riikliku statistika seadus
Uuringu tüüp	läbilõikeline uuring
Uuringu sagedus	ebaregulaarne
Uuringu aeg	kalendriaasta

Leibkonna eelarve uuringu eesmärk on saada usaldusväärset infot leibkondade kulutuste ja tarbimise kohta. Leibkonna koosseisu andmete teadasaamise kõrval pakub uuring infot ka leibkonnaliikmete põhiliste demograafiliste ja sotsiaalsete näitajate (perekonnasuhte, tööhõive, hariduse) ning samuti elamistingimuste ja püsikaupade olemasolu kohta. Uuringu andmeid kasutavad palju ministeeriumid ja teadusasutused.

1. Uuringu ajalugu

Ülevaade leibkonnauuringutest Eestis

Pere-eelarve uuringutel on Eestis üsnagi pikk ajalugu. Esimene sellelaadne uuring tehti Eestis 1925. aasta sügisel. Uuringu, mida toona nimetati büdžetiuurimuseks, korraldas Riigi Statistika Keskbüroo Tallinna töölisleibkondade seas. Samalaadne väiksema ulatusega uuring tehti ka 1926. aastal.

Et büdžetiuring oli mitmeti lihtsustatud, tekkis peagi vajadus põhjalikuma uuringu järele. Teoks sai see alles 1937.–1938. aastal ühel ajal üldise majandusloendusega. Juba 1937.–1938. aasta büdžetiuringut korraldades peeti silmas Rahvusvahelise Statistika Instituudi seisukohti, muu hulgas seda, et andmed oleksid ka rahvusvaheliselt võrreldavad. Erinevalt varasemast uuringust võeti peale tööliste vaatluse alla ka riigi- ja omavalitsuse ning kaubandustööstuse ametnikud ning põllu- ja käsitöölised.

Aasta väldanud uuring algas 1. aprillil 1937 ja lõppes 31. märtsil 1938. Uuritavate leibkondade valikul peeti silmas nii tegevusala kui ka teenistustaset. Töölis- ja ametnikeleibkondi küsitleti Tallinna, Tartu, Narva ja Pärnu linnas ning põlevkivi- ja turbatööstusega tegelevates maapiirkondades. Põllutöölised osalesid uuringus kogu Eestist. Leibkondi valides lähtuti kohalike kutsekodade, -ühingute ja haigekassade soovitudest.

Uuringus osales 661 leibkonda, kellest 523 ehk 79% püsisid selles uuringuperioodi lõpuni. Kõik leibkonnad täitsid iga kuu tulude ja kulude vihikut. Lisaks esitati aruanne leibkonnast ajutiselt lahus viibinud liikmete tulude ja kulude kohta. Samuti märgiti kuuvihikusse leibkonnas toimunud muutused, võõrustatud külalised ja elukohamuutused. Uuringu alguses ja lõpus koguti informatsiooni ka leibkonna varandusliku seisukorra kohta.

1937.–1938. aastal tehtud uuringu põhilised tulemused on avaldatud ajakirjas Eesti Statistika 1939. Võib arvata, et uuringu süvaanalüüs jäigi tegemata või avaldamata.

Elanike tulude ja kulude uuringuid jätkati 1952. aastal. Pidevalt toimusid need aastatel 1960–1978. Eesti uuring sarnanes teiste Nõukogude Liidu piirkondade uuringutega. Mitmekümne aasta vältel kasutati põhimõtteliselt konstantset valimit. Eraldi tegeldi kolhoosnike ja tööstustöölise perede eelarvetega. Uuringus osalenud leibkonnad täitsid pidevalt päevikut.

Aeg-ajalt, aastatel 1967, 1972, 1975 ja 1978, korraldati suurema valimi alusel mahukama küsimustikuga ühekordseid uuringuid. Seega koguti peale üldiste sissetuleku- ja väljaminekuandmete infot ka töötasu, elamistingimuste jms kohta.

Uuringu algandmeid ei ole säilinud, sest neid töödeldi põhiliselt Moskvas ning Eestisse saadeti koondtabelid ja andmed kogu Nõukogude Liidu kohta tervikuna. Nõukogudeaegse uuringuga kogutud pere-eelarve andmed ei ole hilisemate päevikumeetodil tehtud leibkonna eelarve uuringute omadega võrreldavad, sest tingimused ja uuringu valimid on erinevad.

Neid andmeid aga on võimalik kasutada teatavate eriküsimuste (nt toitumistavade dünaamika) analüüsil, kus nad on hindamatu väärtusega.

Nõukogudeaegse uuringuga kogutud andmed andsid informatsiooni perede koosseisu, pereliikmete rakendatuse, perede sissetulekute, elatustaseme, rahakogumise, toitumise, alkoholitarbimise ja tööstuskaupade ostude kohta. Samuti uuriti kolhoosnike perede elamistingimusi ja põllumajandussaaduste tootmist isiklikus majapidamises.

Uuringu tulemuste kohta koostati ühe kvartali, poolaasta, kolme kvartali ja aasta ettekanded. Aastatel 1961, 1966 ja 1970 anti välja aegridade aastakogumik.

1991. aastal alustas turu- ja arvamusuuringute erafirma EMOR Statistikaameti tellimisel uut pere-eelarve uuringut, et jälgida Eesti perede toimetulekut üleminekuajal.

Uuringu meetodika töötati välja Tartu Ülikooli teadlaste toel. Valimi alus oli 1989. aasta rahvaloendus. Sihtkogumi moodustasid Eesti alalised elanikud vanuses 16–74 aastat. Intervjuu plaaniti teha sajas kohas (valimipunktis) üle Eesti, igas valimipunktis kümme intervjuud. Valimi kihte moodustades kasutati andmeid geograafilise paiknemise ja koduse keele kohta.

Esialgul moodustati kavandatust umbes kolm korda suurem valim ja küsiti sellesse sattunud perede nõusolekut. Uuringus osalema nõustunud perede hulgast tehti juhuvalik, pidades silmas kihtide kvoote ja perede suurusi.

Esialgul algas uuring 300 perega kuus, 1995. aastaks kasvas ühes kuus uuritavate perede arv 900-ni. Kasutati intervjuu- ja päevikumeetodit. Kõigepealt täideti osaleva pere kohta ankeet. Sissetulekute ja kulutuste päevikut täitis pere kuu aja jooksul.

Igat uuringusse sattunud peret küsitleti mitu korda, valimisse võeti pere iga kolme kuu tagant.

Tulemused avaldati Eesti statistika kuukirjas (Eesti Statistika Kuukiri. Monthly Bulletin of Estonian Statistics), kus kajastati sissetulekute ja tarbimise muutusi, tarbimise struktuuri ning perede jagunemist tulu- ja kuludetsiilidesse. Andmeid avaldati ka Eesti statistika aastaraamatus ja tutvustati valikuliselt meedias. Oluline osa väljundist on publitseeritud kogumikus „Eesti sotsiaalstatistikat” (toimetaja Arvo Kuddo), mis ilmus 1994. aastal Avatud Eesti Fondi toel. Valikuliselt on hinnanguid avaldatud ka kogumikus „Sotsiaaltrendid 1. Social trends 1” ja „Sotsiaaltrendid 2. Social trends 2”.

2. Leibkonna eelarve uuring 2002

2000. aastal alanud leibkonna eelarve uuring (LEU) oli aastatel 1995–1999 tehtud leibkonna sissetulekute ja kulutuste uuringu (LSKU) uuendatud vorm. Ümberkujundamist rahastas Rahvusvaheline Rekonstruktsiooni- ja Arengupank tagastamatu laenuga 200 000 USA dollari ulatuses, millele lisandus Statistikaameti kaasrahastus.

Kuigi ümberkujundamise projekt algas juba 1998. aasta mais, langes tööde põhirõhk 1999. aastale. Projekti raames loodi esialgu neli töörühma, kellest igaüks tegeles ümberkujundatava uuringu konkreetse osaga. 1999. aasta suvel lisandus viies rühm. Igal rühmal oli abiks välisekspert. Kõikides töörühmades osalesid aktiivselt ka Statistikaameti töötajad (A. Kukk, A. Valtin ja M. Kreitzberg).

LSKU uuendamise eesmärk oli viia uuring vastavusse tänapäeva Eesti olukorraga, prioriteetsete tarbijate (sh eriti makroökoonoomika töörühma) vajaduste ning Eurostati harmoneerimissoovituste ja teaduslikult väljatöötatud kvaliteedinõuetega, muutes uuringu põhikontseptsiooni uuenenud eesmärkide järgi ja säilitades tulemi (sh aegridade) järjepidevuse.

Kõige rohkem reserve oli vastamisprotsendi parandamisel. Selleks oli tarvis

- uurida loendit, et vähendada valimiveast tingitud kao osa;
- instrueerida ja motiveerida küsitlejaid, et nõrgemad jõuaksid parematega ühele tasemele, ja vähendada vastamata jätmist;
- võimaluste piires lihtsustada ankeeti, et uuringus osalemine ei oleks leibkonnale (täitjale) väga keerukas ja et vähendada vastamata jätmist;

- vähendada leibkondade uuringus osalemise tsüklite arvu (et leibkonnad ei väsiks vastamast) ja/või pikendada nende vaheaegu.

Valimi võtmise peamised muudatused olid järgmised:

- leibkonna valik isiku kaudu asendati valikuga aadressi kaudu (maal kohati endiselt isiku kaudu);
- võeti ristlõikeline valim aasta kõigis kvartalites, st ühe aasta sees leibkonnad ei kordu;
- valimit korrati osaliselt (kordub pool valimist) naaberaastates, mis võimaldab parimal viisil hinnata muutust järjestikuste aastate ja nende aastate samade kvartalite vahel, kusjuures
  - 1) valimimahtu vähendati 1330-st 820-ni (alguses plaaniti vähendada 1220-ni). Üks väga oluline ülesanne oli vähendada uuringu maksumust. Samal ajal on valimiga uuringus kõige kulukam etapp just välitööd. Valimi vähendamise tõttu oli tähtis kasutada ära kogu leibkonnalt laekuv teave (kuni 1999. aastani ei kasutatud osaliselt laekunud materjale), mis muutis hinnangute leidmise matemaatiliselt tunduvalt keerukamaks;
  - 2) valimi võtmisel muudeti eelkihte (endised kihid Tallinn, muud Eesti linnad ja muu Eesti maapiirkonnad asendati uutega – suured maakonnad koos Tallinnaga ja väikesed maakonnad).

Juba 1998. aastaks oli tekkinud tungiv vajadus ühtlustada Eestis tehtavates vaatlustes kasutusel olevad definitsioonid. Seega tuli LEU materjalides esinevad definitsioonid ühtlustada teiste uuringute, nt Eesti tööjõu-uuringu omadega. Võimaluste piires püüti definitsioone ühtlustada ka 1999. aastal alanud rahvusvahelise eluolu-uuringu omadega. Samuti võeti arvesse kõik soovitusel täiskasvanute koolituse uuringu ja ajakasutuse uuringu kohta. Eriti tähtis oli arvestada 2000. aasta rahvaloenduseks väljatöötatud dokumentatsiooni.

Perepildi täiustamisel arvestati kasutatavaid rahvusvahelisi klassifikaatoreid. Eurostati soovitatavate indikaatorite leidmiseks lisati hulk küsimusi.

Muudatused küsitluses

Erinevalt varasemast annab uus perepilt tunduvalt põhjalikumat teavet leibkonnaliikmete isikuandmete kohta. Lisati järgmised küsimused:

- liikmete omavaheline sugulus (varem uuriti vaid leibkonnaliikmete sugulust leibkonnapeaga);
- kõigi leibkonnaliikmete sünniriik;
- kõigi leibkonnaliikmete kodakondsus ja seaduslik perekonnaseis;
- kolmest küsimusest koosnev terviseplokk, milles on iga liikme subjektiivne hinnang oma tervisele võrreldes eakaaslastega, küsimus puude või kroonilise haiguse olemasolu kohta ning teave iseseisva toimetuleku kohta;
- haridustaset puudutav küsimus selle kohta, millisel tasemel küsitletav uuringuperioodil õpib ja seda nii üld- kui ka erialahariduse puhul;
- küsimus mittetöötavate ja mitteõppivate alaealiste kindlakstegemiseks;
- küsimus põhiliste tööelunäitajate kindlakstegemiseks – aktiivsus/mitteaktiivsus, mitteaktiivsuse põhjused, töötamine, töötuse kestus, tööseisund, amet ning tööandja/organisatsiooni põhitegevus.

Leibkondade elamistingimuste analüüsimiseks lisati 22 küsimusest koosnev moodul eluaseme kirjeldamiseks. Täiesti uus aspekt uuringus on arvestusliku renditeenuse mõõtmine enesehinnangu (*self-assessment*) meetodil, mis tähendab, et isikuid, kel on eluruumi, milles nad elavad, käsitletakse kui eluasemeteenust pakkuvaid ettevõtjaid. Neid osutatud eluasemeteenuseid hinnatakse väärtuselt võrdseks summaga, mida oleks tulnud maksta sama suuruse, liigi ja kvaliteediga elamispinna eest juhul, kui seda oleks pidanud üürima.

Perepildis loobuti küsimustest (säätude ja finantskohustuste kohta käivad küsimused), mis võisid leibkonda edasise uuringu osalemise suhtes negatiivselt mõjutada.

Tarbimispäevikud (kaks tükki) on uuringu osa, mida oluliselt ei muudetud, kuid materjal tehti täitjale mõnevõrra lihtsamaks. Loobuti kulutuste esitamisest kahes veerus olenevalt maksmisviisist (kas sularahas või pangakaardiga), samuti kauba päritolu küsimisest.

Seltsiloomade toidule tehtud kulutused ühendati toidukulude tabeli omadega, sest tõenäoliselt saavad seltsiloomad peale spetsiaaltoidu nagunii osa ka perele ostetud toidust.

Saadud sissetulekute küsimisel loobuti eristamast kättesaadud summat ja hoiuarvele kantud summat.

Alajaotuses „Eluasemega seotud kulutused“ tehti eluasemega seotud kulutuste nimistu võimalikult lähedaseks igapäevases majanduspraktikas kasutatavale.

Järelküsitlus on täiesti uus osa, mis lisati järgmistel eesmärkidel:

- fikseerida tarbimisleibkond tegeliku tarbimise alusel (tarbimisleibkond määratakse tagantjärele mingiks kindlaks ajavahemikuks, nt uurimisperiodiks, ja sinna kuuluvad kõik need isikud, kes uurimisperiodi jooksul uuritava leibkonna tarbimises kas osaliselt või täielikult osalesid);
- saada teavet leibkondade mitterahaliste ressursside (omakasvatatud toidukaubad, tööandja või riigi/omavalitsuse soodustused) kohta;
- saada uuringu lõppetapil ligikaudsetki teavet leibkonna finantsressursside (väärtpaberid, säästud, laenud) kohta, s.o esitada küsimused, millele võib olla raske vastust saada või mis võivad mõjustada edasist küsitluse käiku negatiivselt;
- saada teada leibkonna enda hinnang oma majandustasemele ja leibkonna sissetuleku / varaliste vahendite piisavuse kohta (deprivatsioonihinnang).

Uuringu ümberkujundamise käigus kaaluti põhjalikult retrospektiivsete küsimuste vajalikkust. Arutluse all oli võimalus, kas küsida leibkonnalt pikema perioodi kohta:

- summaarset sissetulekut;
- püsikaupade soetamist jt ulatuslikumate ja ebaregulaarsete (puhkuserais, õppemaks jms) kulutuste tegemist.

Sellest lähtuvalt lisati järelküsitluse ankeeti küsimused, mis annaksid teavet selle kohta, kas uuringuperiood oli leibkonna arvates tavapärane ja kui mitte, siis mille poolest see tavalisest erines. See oli vajalik, et saada lisainfot tuludetsiilide ja teiste leibkondade järjestusel põhinevate näitajate arvutamisel, sest ühe kuu andmed võivad vaadeldava leibkonna kohta olla ebatüüpilised ja asetada selle leibkonna valesse tuludetsiili.

Järelküsitluse kasutuselevõtt pidi vähendama koormust esimese küsitluse ajal. Järelküsitluse ja perepildi andmete võrdlemine loogiliste kontrollide abil annab hea võimaluse kontrollida küsitlusega saadavate andmete kvaliteeti ja parandada vead. Ettevalmistustööde ajal töötati välja ligi 50 loogilist kontrolli kindla vea ja ligi 100 loogilist kontrolli tõenäosusliku vea avastamiseks.

Uuringu ümberkujundamise üks lähtekohti oli väljundi modifitseerimine tarbijate soovide järgi. Valimimahu vähenemise tõttu publitseeritav kvartaliväljund oluliselt ei muutunud. Ümberkujundamise käigus täpsustati põhitarbijatega (Sotsiaalministeerium, Makroökonomikateenistus jt) nende vajadusi (nt Sotsiaalministeerium vajas minimaalse ostukorvi maksumuse arvutamist maakonniti; Makroökonomikateenistus vajas andmeid arvestusliku rendi arvutamiseks jne). Et perepildis ja järelküsitluses koguti rohkem ja põhjalikumaid andmeid, oli võimalik leibkonna struktuuri ja elamistingimuste hinnangute osatähtsust aastalahendis suurendada.

Uuringu ümberkujundamise protsessi teises etapis katsetati valimit puudutavas meetodikaosas tehtud muudatusi ja uusi küsitlusmaterjale praktilise töö käigus.

Prooviuuringu välitööd toimusid 1999. aasta 24. maist 28. juunini. Aadresse oli valimis 168, küsitletud leibkondi 174 (kuuel aadressil elas kaks leibkonda). Isikuküsitluse osale vastas 366 leibkonnaliiget. Prooviuuringusse oli kaasatud enamik maakondi (v.a Hiiu, Järva, Lääne, Rapla ja Võru maakond).

Prooviuuringus osutus vastasmäär oodatust 10% võrra kõrgemaks. Oluline järeldus, milleni prooviuuringu tulemusi analüüsides jõuti, oli see, et positiivselt mõjutasid vastamist ennekõike kaks aspekti:

- prooviuuringu lühem uuringuperiood. Erinevalt 1999. aastal toimunud pidevuuringust, kus leibkond täitis toidukulutuste päevikut pool kuud ning sissetulekute ja tarbekaupade kulutuste päevikut ühe kuu, täitsid prooviuuringus leibkonnad mõlemat päevikut vaid kaks nädalat;

- küsitaja põhjalikum töökäigu aruanne iga valimileibkonna kohta, s.o iga valimisse sattunud leibkonna kohta tuli küsitajal täita vormikohane protokoll (varem esitas küsitaja ühtse koondaruande kõikide valimileibkondade kohta vabas vormis).

Nagu pärast prooviuringut toimunud piirkonna koordinaatorite (prooviuringus töötasid nad ka küsitajana) nõupidamisel selgus, lihtsustasid päevikutes tehtud muudatused (tarbekaubal ühiku märkimisest loobumine; sularaha või pangaülekandega maksmise eristamisest loobumine jne) leibkondadel päevikute täitmist. Päevikutesse lisatud selgitavad tekstid olid leibkondadele arusaadavad.

Järelküsitluse kasutuselevõttuga tekkis olukord, kus küsitaja pidi varuma piisavalt aega ka viimase külaskäigu jaoks leibkonna juurde. Selle tulemusena said küsitajad prooviuringu käigus täidetud päevikuid leibkonna esindaja juuresolekul põhjalikumalt kontrollida ja teha neisse hulgaliselt täpsustusi, nii et neid oli võimalik hinnangute leidmisel andmeallikana kasutada.

Prooviküsitluse üks eesmärgi oli kontrollida küsitluse meetodikat. Seda arvestades ei analüüsitud prooviuringu andmestikku nii nagu tavalist andmestikku, vaid peeti silmas üksikuid konkreetseid meetodika aspekte, mida selle abil kontrolliti. Perepildi ja järelküsitluse puhul analüüsiti prooviuringu tulemusi, pidades silmas küsitluse alusmaterjalide sobivust ja kvaliteeti ning tehti alljärgnevad järeldused.

Kui küsimustele anti ekslikke ja loogilise kooskõlata vastuseid, oli ilmselt tegemist halvasti sõnastatud küsimuse, puuduliku juhendmaterjali või koolituse puudujäägiga.

Kui küsimustele anti vastuseid, mille jaotus erines sama küsimuse vastuste jaotusest sidusuuringus (eeldusel, et valim võimaldas vajaliku täpsusega hinnanguid anda) väga palju, siis oletati samuti küsimuste halba sõnastust või eksitavat juhendmaterjali.

Kui küsimuse vastusevariantide jaotus oli väga ebaühtlane, siis võimaluse korral muudeti skaalat teatavates osades tihedamaks; nt puudusid prooviuringu tulemustes perepildi küsimuses C6 (eluruumi omandisuhe) vastusevariandid „üüratakse riigilt“, „üüratakse kinnisvarafirmalt“ ja „omandivorm selgusetu“, mistõttu otsustati skaala tihedamaks muuta ning täitmata jäetud vastusevariandid välja jätta. Küsimuses C20 (lähim ühissõidukipeatus, pood, kool, telefon, postkontor) osutus väljapakutud skaala väga ebaühtlaselt täidetuks. Esimese väärtuse („kuni üks kilomeeter“) suhteline sagedus oli ebaproportsionaalselt suur, millest järeldati, et see tuleb jaotada kaheks: „alla poole kilomeetri“ ja „pool kuni üks kilomeeter“.

Kui vastusevariantide „jah“ ja „ei“ korral oli neist ühe ülekaal väga ilmne (95–100%), kaaluti esitatava küsimuse informatiivsust ning võimalust küsimus ankeedist välja jätta. Näiteks küsiti prooviuringus teavet mittepõllumajandusliku kinnisvara omamise ja kasutamise kohta. Et küsitluse tulemusena oli kahe küsimuse peale kokku kolm vastanud leibkonda (üks kasutab ettevõtte- või äriruume, ühel need on, aga ei kasuta, ja üks kasutab mingit muud kinnisvara), otsustati väga väikese vastanute arvu tõttu küsimus põhiankeedist välja jätta jms.

Kuna prooviuringus kasutatud valim oli tõenäosuslik juhuslik valik, saab prooviuringu küsimustele antud vastuste sagedusjaotust kasutada selleks, et prognoosida põhiuuringu samade küsimuste vastuste sageduse jaotust. Lisaks analüüsiti veel, kas prooviuringu andmete alusel kaalutud leibkonnaliikmete arvuline jaotus oli küllalt lähedane LSKU 1998. aasta II kvartali standardväljundiga ning kas hii-ruut-test ei näita olulist erinevust leibkonnaliikmete arvu jaotuse vahel prooviuringus ja LSKU 1998. aasta II kvartali andmetes. Ka leibkonnaliikmete vanusejaotus prooviuringus oli piisavalt lähedane vastavale jaotusele üldkogumis.

Uuringute puhul on keskse tähtsusega see, kuidas saavad küsitajad ja nende kaudu ka vastajad aru põhimõistetest. Põhimõistete arusaadavuse selgekestegemiseks töötas leibkonnatöörühm välja ankeetküsitluse erijuhtudega, mille korral tuli adekvaatse otsuse langetamiseks rakendada määratlusi. Küsitlus korraldati küsitajate ja koordinaatorite seas ning eri uuringute autorite ja sotsiaaluuringute ekspertide seas.

Ekspertidele ja küsitajatele määratud ankeedi eesmärk oli teha selgeks, kuidas on küsitajad senistes uuringutes enese jaoks määratlenud **leibkonna**, selle **eemalviibivad liikmed ja leibkonna tarbimises osalevad külalised** ning samuti **leibkonnapea**. Sellega kontrollisid

küsimustike tegijad endid – kuivõrd olid nende juhendid olnud arusaadavad ja üheselt mõistetavad.

Põhimõistete empiirilisest uuringust tehti järgmised järeldused.

Uuritavate eri rühmadest (eksperdid, uuringute autorid, küsitlajad) vastasid ankeedile kõige paremini küsitlajad.

Leibkonna määratlemisel eriarvamusi ei tekkinud, vajaduse korral osati sõnastada täpsustavaid lisaküsimusi.

Eemalviibiva leibkonnaliikme määratlemine oli üks keerukaimaid. Siin tuli ette ka lahkavamusi, nt kas kolm aastat teises riigis elanud abikaasa on eemalviibiv leibkonnaliige või mitte. Määratluse järgi ei ole selline inimene leibkonnaliige, kuid mõni küsitaja siiski arvas ta leibkonnaliikmeks. Probleeme oli ka üliõpilase määratlemisega. Et see oli vaieldamatult üks raskeimaid mõisteid, tehti küsitlajate juhendisse enne põhiuuringu algust hulk täpsustusi.

Külalise ja leibkonnapea mõistega probleeme ei olnud.

Empiirilise uuringu tulemuste põhjal põhimõistete määratlustes muudatusi ei tehtud, küll aga täiendati juhendmaterjale.

Pärast prooviuuringu ja põhimõistete empiirilise uuringu tulemuste analüüsi töötati välja LEU materjalide lõppversioon, arvestades prooviuuringu tulemusi, empiirilise uuringu tulemusi ja ekspertidelt saadud lisaettepanekuid ja -täpsustusi.

Aastal 2001 tehti uuringu meetoodikas ja materjalides olulisi muudatusi.

3. Leibkonna eelarve uuring 2010

Alates 2000. aastast on LEU üsna mahukas uuring ja koosneb neljast materjalist. Perepildis on leibkonna taustaandmed, nagu liikmete sugu, vanus, perekonnaseis, haridus, toimetulek, töötamine jne. Järeloküsitlus on mõeldud uuringu kestel leibkonnas toimunud muutuste registreerimiseks. Toidukulutuste päevik kajastab poole kuu toidukulutusi. Sissetuleku, maksude ja kulutuste päevikusse märgib leibkond kuu rahalised ja mitterahalised sissetulekud, samuti kõikidele tarbekaupadele ja teenustele tehtud kulutused.

Viimastel LEU toimumise aastatel, enne tehtud uuendusi, oli ankeetide laekumise protsent jälle väga väike. Selle põhjus oli nii materjalide mahukas, päevikute täitmise keerulisus kui ka varasemast põhjustatud keeldumised. Samuti olid saadud andmed tihti ebausaldusväärsed. Tekkis vajadus uuringut muuta, et laekumine paraneks ja andmed oleksid adekvaatsed.

Selleks kutsuti kokku töörühm, kus osalesid nii mitme ministeeriumi kui ka sotsiaaluuringutega tegelevad Statistikaameti töötajad. Uuringu uuendamine ehk nn redisain toimus aastatel 2008–2009, kui uuringut ei tehtud.

Esimene muudatusettepanek oli vähendada uuringu materjale: kahe ankeedi ja kahe päeviku asemel pidi alles jääma ainult üks leibkonnaankeet ja üks kulutuste päevik.

Teiseks tuli üle vaadata uuringuaeg, sest respondendid olid mitu korda öelnud (kajastus tagasisideankeetides, mis koguti pärast viimast LEU-d 2008. aasta alguses), et aeg, mille kohta kulutusi tuleb üles märkida, on liiga pikk. Inimesed ei mäleta oma kulutusi ega jõua neid nii pikka aega nagu kuu ka päevikusse kirjutada. Seega otsustati lühendada kulutuste päeviku täitmise aega kahe nädalani.

Vastu võeti ka otsus, et sissetulekut ei küsita eri jaotustes, vaid küsitakse kõigi leibkonnaliikmete ja eri allikate kohta kokku viimase 12 kuu keskmise tuluna.

Selle põhjused olid vastajate koormuse vähendamine, sissetulekute irregulaarsus ja eri sissetulekute erinev alus.

LEU vastamismäärad olid viimastel aastatel pidevalt langenud, mistõttu seati eesmärgiks uuringut lihtsustada. Üks koht, kus saab ankeeti lühendada, ongi sissetulekud. Enne 2004. aastat arvutati LEU sissetuleku põhjal vaesusnäitajaid, seega oli sissetulekute detailne kogumine põhjendatud. Praegu saadakse sissetulekuandmed ja vaesusnäitajad Eesti sotsiaaluuringust (ESU). LEU eesmärk on uurida inimeste kulutusi, mistõttu sissetulekuid käsitletakse LEU-s edaspidi tausttunnusena. Et ühes uuringus – ESU-s – on

LEU probleemid ja kavandatud muudatused

sissetulekuid juba väga põhjalikult käsitletud, siis ei ole otstarbekas seda valdkonda teises uuringus dubleerida. LEU-ga kogutavad sissetulekuandmed on täiendatavad ESU andmetega – ESU ja LEU valimi moodustamise alused on samad.

Uude sissetulekuossa jäeti viis küsimust, kus selgitatakse välja leibkonna põhiline elatusallikas viimase kuu jooksul, kes selle leibkonda toob ja kui suur on leibkonna käsutuses olev rahasumma. Sissetulekuosa loomise aluseks oli analüütiku tehtud spetsiaalne analüüs.

Täiesti uue asjana hakati 2010. aastal leibkonnalt ankeedis retrospektiivselt küsima kaupadele ja teenustele tehtud kulutusi. Tagasiulatav aeg, mille kohta küsitakse, on kõige rohkem 12 kuud. Samuti on kasutatud Soome leibkonna eelarve uuringu kogemusi samas küsimuses. Soomlaste uuringus küsitakse tagasiulatavalt kaupade ostmise kohta veelgi rohkem ja detailsemalt. Meie piirdusime esialgu prooviuuringus suuremate COICOP-i (leibkonna väljaminekute esitamisel kasutatav Eurostati väljatöötatud tarbimiskulutuste klassifikaator) rühmade küsimisega.

Leibkonna eelarve uuringu lõppu lisati turismimoodul, mis enne oli elanikkonna mooduluuringus. Küsitakse leibkonna välis- ja sisereiside kohta eelmises kalendrikuus ning reisidel tehtud kulutusi.

Päevik

Päevikuid on ainult üks ja see koosneb kolmest osast. Esimeses osas tuleb üles kirjutada kõik toidukaupad ja tarbekulutused ning maksud ja maksed, mis on tehtud kahe nädala jooksul. Täitmist alustatakse kuupäeva märkimisega, iga päeva kulud eraldi lehele.

Teine võimalus on kasutada ostutšekke, mille respondendid võivad lisada päeviku juurde ümbrikusse. Neid kulutusi enam eraldi üles märkima ei pea.

Toiduainete puhul küsitakse summat, kogust ja ühikut.

Tarbekaupade ja teenuste puhul pole vaja kogust ja ühikut üles märkida, kirja tuleb panna ainult summa.

Riiete ja jalanõude puhul peab olema öeldud, kellele need osteti: 0–13-aastasele lapsele või vähemalt 14-aastasele naisele või mehele.

Väljas söömise puhul küsitakse toidu hinda ja kohta, kus söödi või kust osteti.

Päeviku teises osas on leheküljed omatoodetud, naturaaltasuna ja tasuta saadud toidukaupade tarbimise kohta. Küsitakse kogust ja ühikut ning kas tegemist on omatoodetud, naturaaltasuna või tasuta saadud toidukaupadega.

Päeviku lõppu on lisatud kontrollküsimused ja ka võimalus avaldada soovi saada tagasisidet oma kahe nädala jooksul tehtud kulutuste kohta. Selleks tuleb vastajatel anda oma meiliaadress.

Kokkuvõtte uuringu uuendamisest

Uuringumaterjalideks jäid ankeet ja päevik. Aeg, mille kohta päevikuid täidetakse, on kaks nädalat.

Leibkonnaankeedi esimesed osad on teiste uuringutega ühtlustatud tausttunnused (YA – leibkonna ja selle liikmete üldandmed; YB – suhted leibkonnas; YC – demograafilised andmed; YE – isiku haridus; YF – isiku tööelu; YG – isiku tervis; YD – leibkonna elamistingimused).

Sissetulekuosas (B-osa) küsitakse leibkonnalt nüüd ainult rahalist sissetulekut viie küsimuse kaudu.

Kaupade ja teenuste osa (C-osa) esimeses punktis küsitakse eelmisel kuul tehtud kulutusi kõigele eluasemega seotule. Ülejäänud küsimused esitatakse tagasiulatavalt 12 kuu jooksul suurematele kaupadele ja teenustele tehtud kulutuste kohta (hind alates 1000 kroonist, hiljem alates 100 eurost).

Ankeedi kõige viimane osa (T-osa) on turismimoodul, kus küsitakse sise- ja välisreisidel käimist ja seal tehtud kulutusi.

Mitterahalisest sissetulekust on üks osa omatoodetud, tasuta ja naturaaltasuna saadud toidukaupade tarbimine, mida hinnatakse päeviku põhjal. Ülejäänud mitterahaline sissetulek saadakse sotsiaaluuringu hinnangute põhjal.

Päevikutes on täitmise asemel lubatud jätta tšekid. Seetõttu ei ole alati võimalik teada saada kauba kogust ja kellele riideid või jalanõusid osteti. Mõlemad tunnused imputeeritakse.

Tagasivaatelistel kulutused ankeedist teisendatakse kuukulutusteks.

Leibkonna eelarve uuringu prooviuring 2009

Kahe nädala jooksul ülesmääritud kulutused teisedatakse kuukulutusteks.

Uuringu meetodika ja materjalide loomisel on toetunud teiste maade kogemusele ja eelmise uuringu põhjal tehtud analüüsidele.

LEU prooviuring toimus 2009. aasta kevadel mai algusest juuli keskpaigani, et katsetada põhiuuringu jaoks ankeeti, päevikut, andmekogumismeetodit ja -korraldust. Prooviuringut tegi üheksa küsitajat. Uuringu tarbeks võeti valim süstemaatilise valiku teel Eestis elavate vähemalt 15-aastaste alaliste elanike seast kaheksas eri kihis, mille moodustamise aluseks on asula/valla kood ja emakeel. Lõplik valimis oli 408 inimest. Välitööde ajal planeeriti küsitleda kokku 200 leibkonda ehk saada 200 ankeeti ja minimaalselt 100 päevikut. Välitööde piirkonnad olid Pärnu linn, Valgamaa, Saaremaa, Lääne-Virumaa, Ida-Virumaa ja Põlvamaa.

Uuringumaterjalid olid leibkonnaankeet ja kulutuste päevik. Ankeet täideti intervjuu käigus esimesel kohtumisel selle leibkonnaliikmega, kes vastutab eluruumi eest või kes oli kõige kompetentsem leibkonna kohta käivatele küsimustele vastama. Kulutuste päevikut täidab leibkond täpselt ette antud kahe nädala kohta kõigi leibkonna väljaminekute kohta.

Kokku laekus 166 ankeeti ehk 41% brutovalimist. Päevikutest laekus 35%, mis on 85% vastanutest.

Kao põhjused jaotuvad üsna võrdselt kolmeks. Kõige suurema osa kaost põhjustas see, et küsitletav polnud kättesaadav. Enamjaolt tulenes see sellest, et respondenti ei olnud kodus ja temaga ei õnnestunud kontakti saada. Valimist tingitud väljalangejate osatähtsuse viis nii suureks asjaolu, et tegemist oli prooviuringuga, mis tähendab, et valim ei katnud kõiki piirkondi. Kui valimiisik oli vahetanud elukohta ja uus aadress ei asunud valimis nõutud piirkonnas, langes isik uuringust välja. Tihti polnud uus aadress ka teada, mistõttu jäi jällegi isikuga kontakt loomata. Vastamata jätmise peamine põhjus oli keeldumine ilma igasuguse põhjusega.

Väljalangemise üks põhjuseid oli ka kontakti puudumine põhjusel, et respondenti ei saadud kätte – seda juhtus 81 korral ehk 19,8%-ga valimist. Valdavalt oli siin põhjus selles, et küsitletavat polnud kodus.

Uuringus osalemisest keelduti 55 korral, mis oli 13,5% valimist. Kõige enam oli kategoorilist keeldumist ja keeldumist ajanappuse tõttu.

Keskmiselt kulus leibkonnaankeedi täitmisele 29 minutit.

Tabel 1 **Leibkonnaankeedi keskmine ajakulu**

Leibkonnaintervjuu kestus	Intervjuude arv	Intervjuude osatähtsus intervjuude kogumahas, %
Alla 20 minuti	38	22,9
20–40 minutit	101	60,8
40–60 minutit	22	13,3
Vähemalt üks tund	5	3,0

Ankeedi lõpus paluti küsitajatel hinnata, kuidas küsitlus kulges. Valdavalt hinnati küsitluse kulg väga heaks.

Tabel 2 **Küsitaja hinnang küsitlusele**

Küsitaja hinnang küsitluse kulule	Leibkonnaküsitlus	
	Arv	Osatähtsus, %
Väga hea	123	74,1
Hea	31	18,7
Rahuldav	11	6,6

Pärast prooviuringut koostati LEU prooviuringu raport, et anda ülevaade prooviuringu tulemustest, mille alusel teha ettepanekuid muudatusteks ja parandada sellega põhiuuringu kvaliteeti. Lõplik raport puudutas ankeetide ja päevikute sisulist poolt ning laekumist. Esitatud olid ka töörühma ettepanekud, vastuvõetud otsused ja tehtud muudatused.

Pärast prooviuringu ja küsitlustulemuste analüüsi töötati välja LEU materjalide lõppversioon ning 2010. aastal algas uuendatud põhiuuring.

UURINGU KVALITEET

1. Asjakohasus

Leibkonna eelarve uuringu vajadus

LEU eesmärk on saada usaldusväärset infot

- leibkondade kulutuste ja tarbimise kohta;
- leibkondade majandusliku olukorra kohta;
- leibkonnaliikmete põhiliste demograafiliste ja sotsiaalsete näitajate (perekonnasuhted, tööhõive, haridus) kohta;
- elamistingimuste ja püsikaupade olemasolu kohta.

LEU võetakse tihti aluseks tarbimiskulude analüüsimisel ja eestimaalaste kulutuste trendide jälgimisel. Siit saavad toodete ja teenuste pakkujad ning tavatarbijad infot selle kohta, millele enam kulutatakse ja mida aastate arvestuses enam tarbitakse.

Kulutuste kõrval saab uuringust informatsiooni ka leibkonna koosseisu ja leibkonnaliikmete põhiliste demograafiliste ning sotsiaalsete näitajate (perekonnasuhted, tööhõive, haridus) kohta, samuti elamistingimuste, püsikaupade olemasolu ja ka lississetulekuallikate kohta (soodustusega saadud teenused, maa kasutamise võimalus ning omakasvatatud toiduained). Uuringust selgub ka leibkonnale kuuluv kinnisvara ja see, kuidas leibkond ise oma majanduslikke võimalusi hindab.

LEU andmeid kasutavad Eesti teadusasutused (ülikoolid, instituudid) ja ministeeriumid. Peamiselt kasutab neid Sotsiaalministeerium. Uuringuga kogutud hinnangud on üks baasandmestikke makromajandusstatistikas.

LEU tulemused on avaldatud Statistikaameti väljaannetes. Samuti on hinnangud kättesaadavad Statistikaameti andmebaasis, mis asub meie kodulehel aadressil www.stat.ee.

2. Täpsus

2.1. Üldkogum

Leibkonna eelarve uuringu üldkogumisse kuulusid kõik tavaleibkondades elavad 2010. aasta 1. jaanuari seisuga vähemalt 15-aastased Eesti alalised elanikud, v.a pikka aega (vähemalt aasta) institutsioonides viibijad. Üldkogumit esindava loendina kasutati siseministeeriumi hallatavat Eesti rahvastikuregistrit.

Valim

LEU on valikuuring, mis tähendab, et üldkogumit hinnatakse valimilt kogutud andmete põhjal. Uuringu valim võeti rahvastikuregistrisse kantud isikutest, kes olid 2009. aasta 1. jaanuari seisuga vähemalt 15-aastased. Valimisse sattunud isik (aadressisik) tõi uuringusse kaasa oma leibkonna.

Isikute valikuks rahvastikuregistrist kasutati mitteproportsionaalset süstemaatilist kihtvalikut. Selle valiku puhul jagatakse üldkogum kattumatuteks osadeks ehk kihtideks ja igas osas tehakse teistest osadest sõltumatu süstemaatiline valik, rakendades kihtides erinevaid kaasamistõenäosusi. Üldkogum kihitati selle maakonna järgi, kus on aadressisiku elukoht. Kihitamisel toetuti alates 2004. aastast igal aastal toimuva Eesti sotsiaaluuringu jaoks välja töötatud ja rakendatud kihitamispõhimõtetele ja moodustati maakonna elanike arvu järgi kolm kihti. Teistest palju väiksem Hiiu maakond on eraldi kiht, ülejäänud maakonnad on jagatud kahte kihti – suuremad ja väiksemad. Väiksemate maakondade kihti kuuluvad need, mille elanike arv oli uuringuaasta 1. jaanuari seisuga alla 60 000.

Et tagada valimi ühtlane piirkondlik jaotus ja vältida ühelt aadressilt mitme aadressisiku sattumist valimisse, järjestati kirjed kihtides aadresside järgi: esmalt maakonna koodi, maakonnas valla koodi, vallas küla nime, edasi tänava nime ja lõpuks maja numbri järgi.

Valimimaht

Algses valimis oli 8100 inimest. Et vastajaid mitte ülemäära koormata, jäeti välja need, kes olid varem Statistikaameti uuringutes osalenud. Valimi lõplikuks suuruseks kujunes 7803 inimest. Üldkogumi ja valimi suurus ning kaasamistõenäosused valikukihtides on esitatud tabelis nr 3.

Tabel 3 Üldkogumi ja valimi suurus ning kaasamistõenäosused

Kihi nr	Piirkond (maakond)	Üldkogum	Valim	Kaasamistõenäosus
1	Harju, Ida-Viru, Lääne-Viru, Pärnu, Tartu	844 229	4 473	0,005
2	Jõgeva, Järva, Lääne, Põlva, Rapla, Saare, Valga, Viljandi, Võru	276 790	3 048	0,011
3	Hiiu	8 498	282	0,033

Kuigi suurte maakondade kihis on kaasamistõenäosus väiksem kui teistes, annab see väljundina suhteliselt suure valimi Tallinna jaoks. Analüüsi seisukohalt on see vajalik, sest Tallinnas on leibkondade vastamistõenäosus kõige väiksem, kuid leibkondade erinevused kõige suuremad. Teistest (homogeensematest) piirkondadest suurem valimimaht tagab seega hinnangute vajaliku täpsuse.

Nagu eespool olevast tabelist näha, on Hiiumaa elanikel keskmiselt ligi kolm korda suurem võimalus uuringusse saada kui nendel, kes elavad teistes väiksemates maakondades. See iseärasus on vajalik, et saada Hiiumaa jaoks arvestatava suurusega valim, mis tagaks selle vähese asustusega maakonna kohta uuringust saadavate hinnangute piisava täpsuse.

2.2. Kaalumise ja kalibreerimine

Et uuringute tulemusi üldkogumile üldistada, leiti igale leibkonnale kaal. Kaalude arvutamine koosnes järgmistest etappidest:

- disainikaalude arvutamine;
- kao kompenseerimine;
- kalibreerimine.

Disainikaalud

Leibkonna kaalude arvutamisel lähtuti sellest, mitmel viisil on võimalik selle leibkonnani jõuda. Siinjuures tuli arvestada kahte tegurit. Esiteks kasutati valimi moodustamisel aadressisikutest lähtuvat mitteproportsionaalset süstemaatilist kihitatud valikut, teiseks andis aadressisikutest lähtuv valik suurematele leibkondadele suurema võimaluse valimisse sattuda – leibkonda oli võimalik uuringusse kaasata iga selle vähemalt 15-aastase liikme kaudu. Leibkonna ja selle liikmete disainikaal on seega võrdeline aadressisiku kaasamistõenäosusega oma kihis ning leibkonna suurusega.

Disainikaal on pöördvõrdeline kaasamistõenäosusega, seetõttu leitakse kõigepealt kaasamistõenäosused valimisse sattunud isikutele. Isiku valimisse sattumise tõenäosus ehk kaasamistõenäosus kihis h on

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h},$$

kus N_h on vähemalt 15-aastaste isikute arv üldkogumi kihis h ning n_h on valimi maht kihis h .

Leibkonna uuringusse kaasamise tõenäosus oleneb leibkonda kuuluvate vähemalt 15-aastaste leibkonnaliikmete arvust, seega kihis h on leibkonna uuringusse sattumise tõenäosus

$$\pi_{hi} = \frac{n_h}{N_h} \cdot m_i,$$

kus m_i on vähemalt 15-aastaste leibkonnaliikmete arv leibkonnas i .

Leibkonna disainikaal leitakse järgmise valemiga:

$$w_{hi} = \frac{N_h}{n_h \cdot m_i}.$$

Disainikaal arvutati kõigile, nii vastanud kui ka vastamata jätnud ehk kaoleibkondadele. Kaoleibkondade puhul arvestati leibkonna vähemalt 15-aastaste isikute arvuks valimiisiku elukoha aadressile registreeritud elanike arv. Kui vastamata jätnud leibkonna aadressile

registreeritud elanike arv oli üle üheksa, siis selle leibkonna vähemalt 15-aastaste isikute arv imputeeriti.

Kao kompenseerimine Valikuuringutes tuleb alati ette vastamata jätmist, mis põhjustab hinnangutes nihkeid. Isiku vastamistõenäosuse r_{hi} arvutamiseks kasutati logistilist regressioonimudelit, mille sõltumatud muutujad olid maakonnarühm, sugu, vanus ja linnastumistüüp. Vastamata jätmise suhtes korrigeeritud kaalud arvutatakse valemiga

$$w_{hi}^* = w_{hi} / r_{hi}$$

Kalibreerimine Lõplike hinnangute arvutamisel kasutatakse kaalusid, mis kalibreeritakse demograafiliste andmete põhjal, et vähendada kaost ja loendiveast tingitud nihet. Kalibreerimisel korrigeeritakse kaale w_{hi}^* sobivalt määratud koefitsiendiga f_i nii, et uute kaalude abil hinnatud rahvastikujaotused oleksid võimalikult hästi kooskõlas teadaolevate demograafiliste andmetega.

LEU-s on kalibreerimise aluseks statistika andmebaasis olevad vähemalt 15-aastaste isikute rahvaarvud (seisuga 01.01.2010), millest Sotsiaalministeeriumi ja Justiitsministeeriumi andmetest lähtudes lahutatakse institutsioonis (nt vanglas, laste- ja hooldekodus) olevate inimeste arv. Kuivõrd küsitlusele vastamise aktiivsus oleneb soo-vanusjaotusest ja elukohast, kasutatakse sellest tingitud nihke korrigeerimiseks kalibreerimisel integreeritud soo- ja vanuserühmi ning leibkondade jaotust elukoha maakonna ja linnastumisastme järgi.

Tehniliselt kalibreeriti programmiga Bascula. Kalibreerimisel kasutatud viis integreeritud soo- ja vanuserühma olid samad mis eelmistes leibkonna eelarve uuringutes. Et lapse sugu ei mõjuta oluliselt leibkonna sissetulekuid ja kulutusi, siis soorühmades võrreldi üksnes vähemalt 16-aastaseid isikuid. Rühmad on esitatud tabelis nr 4.

Tabel 4 **Soo-vanuserühmad kalibreerimisel**

Rühm	Sugu	Vanus
1	Mehed ja naised	0–15
2	Mehed	16–54
3	Mehed	55 ja vanemad
4	Naised	16–44
5	Naised	45 ja vanemad

2.3. Vastamismäärad

Uuringuga saadud info põhjal jagatakse valimis olnud leibkonnad kolme rühma: vastanud, kadu ja loendiviga. Nende rühmade suurusi arvestades leitakse uuringu esmane kvaliteedinäitaja – vastamismäär.

LEU on valikuuring, mistõttu võib parameetrite hinnangutes olla mitut tüüpi vigu: loendiviga, kadu ning mõõtmis- ja töötlusvead. Neid vigu püütakse uuringu tegemisel igati vältida. Loendiviga tekib siis, kui valimisse satub inimene, kes ei kuulu üldkogumisse. LEU-s on loendiviga isiku surm ja pikaajaline välismaal või institutsioonis viibimine.

LEU 2010. aasta valimi 7803 isikust tuli loendiveana arvestada 390 isikut ehk 5,0% valimist. Suurima osatähtsusega põhjus oli pikaajaline välismaal viibimine – 3,4% valimist ja 67,7% loendiveast. Kõigi uuringus esinenud loendivigade jaotus on esitatud tabelis nr 5.

Tabel 5 **Loendiviga**

Loendiviga	Arv	% valimist	% loendiveast
Küsitletav surnud	85	1,1	21,8
Küsitletav viidud institutsiooni (asutusleibkonda, st hooldekodusse, vanglasse)	41	0,5	10,5
Küsitletav viibib välismaal vähemalt aasta	264	3,4	67,7
KOKKU	390	5,0	100,0

Uuringu esmane kvaliteedinäitaja on vastamismäär, kus v on vastanute arv, n esialgne valimimaht ja l loendiviga:

$$\frac{v}{n-l} \cdot 100\%$$

Aastatel 2000–2007 olid LEU uuringumaterjalid kaks ankeeti (perepilt ja järelküsitlus) ning kaks päevikut (toidukulutuste päevik ja tarbimiskulutuste päevik). Vastamismäärad kõigi nende materjalide kohta on esitatud tabelis nr 6.

Tabel 6 LEU materjalide laekumine, 2000–2007

Aasta	Valim	Perepilt		Toidupäevik		Tarbepäevik		Järelküsitlus		Kõik materjalid	
		Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
2000	10 203	7957	83,6	6203	65,2	6276	65,9	7719	81,1	6163	64,8
2001	10 131	7851	83,0	5972	63,1	6068	64,1	7690	81,2	5931	62,7
2002	10 121	7598	80,2	5626	59,4	5729	60,5	7461	78,8	5588	59,0
2003	6 749	4839	77,4	3510	56,2	3579	57,3	4638	74,2	3484	55,8
2004	6 420	4366	74,4	3179	54,2	3240	55,2	4207	71,8	3158	53,9
2005	7 803	4979	69,3	3594	50,0	3619	50,4	4763	66,2	3548	49,3
2006	7 803	4957	68,6	3772	52,2	3819	52,8	4610	63,8	3726	51,5
2007	7 703	4412	61,9	3402	47,7	3410	47,8	4174	58,5	3359	47,1

Tabelist on näha, et kui 2000. aastal oli perepildi laekumine 83,6%, siis 2007. aastaks oli see näitaja langenud 61,9%-ni. Samamoodi vähenes ka järelküsitluse vastamismäär iga aastaga. Päevikute laekumine oli 2007. aastaks langenud alla poole valimist ja seega otsustati alates 2010. aastast uuringusse jätta ainult üks ankeet ja üks päevik.

2010. aasta leibkonna eelarve uuringu loendiveata valimi suurus oli 7413 leibkonda, kellest ankeedile vastas 3632. Seega oli ankeedi vastamismäär 49,0%. Päeviku täitis 2816 leibkonda (77,5% ankeedile vastanustest).

Vastamismäärad maakonniti on esitatud tabelis nr 7. Kõrgeima vastamismääraga maakonnaks osutus Valga maakond, madalaima määraga oli Harju maakond.

Tabelis nr 7 on esitatud ka päevikut täitnute osatähtsus ankeedile vastanute seas. 816 leibkonda loobusid päevikut täitmast. Neist 64,7% loobus päeviku täitmisest enne uuringuaega, ülejäänutelt saadi täitmata päevikud uuringu lõpus.

Tabel 7 Vastamismäär maakonna järgi, 2010

Maakond	Loendiveata valim	Ankeete		Päevikuid		Päevikuid ankeetidest
		Arv	%	Arv	%	
Harju	1735	575	33,1	466	26,9	81,0
Tallinn	620	253	40,8	185	29,8	73,1
Hiiu	256	102	39,8	100	39,1	98,0
Ida-Viru	711	387	54,4	245	34,5	63,3
Jõgeva	313	186	59,4	119	38,0	64,0
Järva	300	191	63,7	164	54,7	85,9
Lääne	251	149	59,4	116	46,2	77,9
Lääne-Viru	279	136	48,7	121	43,4	89,0
Põlva	274	153	55,8	99	36,1	64,7
Pärnu	380	239	62,9	204	53,7	85,4
Rapla	316	184	58,2	162	51,3	88,0
Saare	303	186	61,4	165	54,5	88,7
Tartu	605	301	49,8	202	33,4	67,1
Valga	282	199	70,6	163	57,8	81,9
Viljandi	443	219	49,4	179	40,4	81,7
Võru	345	172	49,9	126	36,5	73,3
KOKKU	7413	3632	49,0	2816	38,0	77,5

Kadu

Uuringust kõrvale jäänud valimi osa nimetatakse kaoks. LEU-s käsitletakse kaona juhtumeid, kus leibkond ei ela registrisse kantud aadressil ja tegelikku aadressi ei ole võimalik kohalike allikate (naabrid, kohalik omavalitsus, telefoniraamat jne) abil välja selgitada. Kao hulka arvestatakse ka valimi see osa, mille puhul leibkonna uus aadress on küll välja selgitatud, kuid mis jääb uuringust kõrvale muul põhjusel – osa inimesi ei saada kätte, teine osa keeldub vastamast, on haige, vastamisvõimetu vms. Kadu iseloomustab nii küsitluse korraldust kui ka vastajate hoiakuid ning selle vähendamine nõuab küsitlajatelt ja küsitluse korraldajatelt lisajõupingutusi.

Tabel 8 Kao põhjused ja nende osatähtsus

Kao põhjus	Arv	Osatähtsus kaos, %
Kontakti puudumine	1951	51,6
antud aadressil ei ela valimiisikut	508	13,4
valimiisik on elukohta vahetanud	92	2,4
valimis olev aadress pole leitav	20	0,5
valimiisik elab ajutiselt mujal	113	3,0
valimiisik ei viibi uuringuperioodil elukohas	135	3,6
majja pääsenuna ei õnnestu küsitltavat tabada, kuna teda pole kodus	896	23,7
ei pääse majja/trepikotta	177	4,7
muu põhjus, miks ei õnnestu küsitltavat leida	10	0,3
Keeldumine	1391	36,8
küsitltavat keeldub (kategoriliselt) vastamast	882	23,3
küsitltavat pole nõus tasuta vastama	5	0,1
küsitltavat keeldub ajanappuse tõttu	259	6,9
küsitltavat on pettunud riigis, statistikas või uuringute kasulikkuses	55	1,5
küsitltavat keeldub halva majandusliku olukorra tõttu	14	0,4
küsitlताल puudub usaldus, on kahtlus andmete konfidentsiaalsuse tagamise suhtes	110	2,9
uuringu spetsiifika liiga keeruline / lisatööd nõudev	10	0,3
küsitltavat on juba uuringutes osalenud	36	1,0
küsitltavat on uuringuperioodiks lahkunud (puhkus, reis vms)	20	0,5
Muud põhjused	439	11,6
vastamata jätmise erandliku olukorra tõttu leibkonnas	62	1,6
emotsionaalne ebastabiilsus	12	0,3
terviseprobleemid, invaliidsus, puue vms, mille tõttu küsitltavat ei ole võimeline uuringus osalema	54	1,4
kõrge vanus, ei saa ise hakkama, ei ole seetõttu võimeline uuringus osalema	103	2,7
küsitltavat ei viibi kokkulepitud ajal ja kohas või väldib kontakti	110	2,9
muu	98	2,6
Kokku	3781	100,0

Tabelist nr 8 on näha, et üle poole kaost tuleb kontakti puudumisest. Põhjus oli enamasti see, et küsitltavat polnud võimalik kodust tabada (896 korral). Suure kao tekitas ka see, kui valimiisik elas mujal kui rahvastikuregistris registreeritud aadressil. Uuringus osalemisest keeldujate hulgas oli enim neid, kes keeldusid kategoriliselt või põhjenduseti. Seda juhtus 882 korral, mis oli 23,3% kaost. 259 inimest põhjendas keeldumist ajanappusega.

2.4. Valikuviga

Valikuuringuga on võimalik uurida ainult osa üldkogumist. Seetõttu on valimi põhjal arvutatud näitajad hinnatava suuruse tegelikust väärtusest üldkogumis alati mõnevõrra erinevad. Seda erinevust nimetatakse hinnangu juhuslikuks veaks ehk valikuveaks. Valikuviga ei ole võimalik täpselt määrata, kuid seda saab statistiliselt hinnata, võttes aluseks hindamisel kasutatud statistiku varieeruvuse ehk hajuvuse uuringus kasutatud valimidisaini korral. Peale valimidisaini oleneb valikuviga ka valimi suurusest. Mida suurem on valim, seda väiksemaks kujuneb eeldatav valikuviga.

Oluline kvaliteedinäitajate rühm koosneb uuringu põhjal arvutatavate parameetrite täpsushinnangutest. Statistikaameti esitatavad täpsushinnangud on valikuvea hinnangud, st need hinnangud ei kajasta teisi võimalikke veaallikaid. Valikuvigade hinnangud on arvutatud olulisemate näitajate kohta.

Põhiline valikuvea hinnang on standardviga. Standardviga on matemaatiline suurus, mis kirjeldab valimi põhjal antud hinnangute hajuvust. Et valim on juhuslik, on ka parameetrite antud hinnang juhuslik suurus, mille puhul on võimalik leida selle hajuvus. Mida väiksem on

hajuvus, seda täpsem on parameetri hinnang. Hinnangu hajuvus oleneb valimimahust ja -disainist.

Tulemuste usaldusväärsust näitab suhteline standardviga ehk variatsioonikoefitsient CV , mis arvutatakse valemiga

$$CV = \frac{sv(\bar{Y})}{\bar{Y}} \cdot 100\%,$$

kus $\bar{Y}$ on kogusumma hinnang ja $sv(\bar{Y})$ on hinnangu standardviga.

Suhteline standardviga näitab, kui suur osa on hinnangu standardviga hinnangust endast. Üldjuhul esitatakse see protsentides. Suhteline standardviga on ühikuta suurus ja võimaldab seetõttu võrrelda eri parameetrite hinnanguid mõõtühikutest olenemata. Suhteline standardviga on operatiivne vahend, et saada kiire ülevaade hinnangute täpsusest.

Hinnangud, standardvead ja suhtelised standardvead leibkonnaliikme aastakulutuste kohta on esitatud tabelis nr 9.

Tabel 9 **Hinnangud, standardvead ja suhtelised standardvead leibkonnaliikme kulutuste kohta aastas**

Kulutused	Hinnang, eurot	Standardviga, eurot	Suhteline standardviga, %
Kulutused kokku	3174,7	51,5	1,6
Tarbimiskulud	3116,4	50,8	1,6
Toit ja alkoholit joogid	830,8	9,9	1,2
toit	764,4	9,2	1,2
teraviljasaadused	120,7	1,9	1,5
leib	22,7	0,4	1,7
sai	17,8	0,3	1,9
lihatooted	175,4	2,7	1,5
liha	68,2	1,6	2,3
vorst	36,0	0,8	2,2
kalatooted	33,4	1,0	2,9
värske kala	12,8	0,6	5,0
piim, juust, munad	142,4	1,9	1,3
piim	28,3	0,5	1,9
kohupiim	23,7	0,6	2,5
juust	35,0	0,7	2,1
munad	13,4	0,3	2,2
õlid ja rasvad	24,6	0,6	2,2
või	10,5	0,3	3,2
puuviljad	54,3	1,3	2,5
aedviljad	93,0	1,8	1,9
kartul	16,4	0,6	3,6
suhkur ja maiustused	76,8	1,8	2,4
suhkur	8,7	0,5	5,3
mujal loetlemata toiduained	35,6	0,9	2,6
alkoholit joogid	64,1	1,3	2,0
Alkoholjoogid ja tubakas	111,2	3,9	3,5
alkoholjoogid	70,8	2,8	4,0
tubakatooted	39,8	2,2	5,5
Rõivad ja jalatsid	141,6	6,6	4,7
kangad	1,3	0,3	25,1
garderoobikaubad	87,1	4,8	5,5
jalatsid	39,9	3,1	7,9
Eluase	596,7	9,6	1,6
remont	76,5	3,5	4,6
Majapidamiskulud	194,5	10,3	5,3
Tervishoid	115,7	4,9	4,2
Transport	346,3	18,8	5,4
ühistransport	66,8	4,3	6,4
bensiin, õlid	150,0	6,4	4,3
Side	183,9	3,9	2,1
Vaba aeg	298,1	10,0	3,4
ajakirjandus ja raamatud	37,4	2,2	5,9
reisipaketid	47,8	4,1	8,5
Haridus	39,8	4,4	11,0
Restoranid ja hotellid	91,9	5,7	6,2
söömine väljaspool kodu	81,3	5,2	6,4
majutusteenused	10,4	1,6	15,6
Mitmesugused kaubad ja teenused	165,8	5,4	3,3
Muud kulutused	58,3	4,1	7,1

2.5. Hinnangute avaldamise piirangud

Statistikaameti andmebaasis avaldatakse ainult usaldusväärsed hinnangud. Väheusaldusväärsete hinnangute asemel on tabelites kaks punkti. Usaldusväärsaks loetakse hinnangut, mis põhineb vähemalt 20 vastajal.

Ümardamise tõttu ei võrdu tabelites arvude liitmise tulemus alati summaarse näitavuga. Erinevus võib olla kõige rohkem paar viimase koha ühikut.

2.6. Küsimustele vastamata jätmine

Küsitleja esitab vastajale kõik intervjuus ettenähtud küsimused, kuid mõnikord võib juhtuda, et vastaja ei soovi või ei oska küsimusele vastata. Sellisel juhul peab küsitleja vastajat abistama selgituste ja lisaküsimustega, kuid ikkagi võib vastaja lõplikuks vastuseks jääda „ei tea“, „ei oska öelda“ või „keeldun vastamast“ ning küsitleja peab selliseid vastuseid aktsepteerima. Tavaliselt ei ole vastusevariante „ei tea“ või „keeldun vastamast“ vastajale näha, kuid küsitlejal võimaldab sülearvutis kasutatav programm vajaduse korral märkida ka „ei tea“ või „keeldub“. Mõnikord aga on teiste vastusevariantide hulgas näha ka „ei tea“, „ei oska öelda“ või „keeldun vastamast“. Kui vastaja lõplikuks vastuseks jääb üks neist, siis käsitletakse seda hilisemas analüüsis küsimusele vastamata jätmisena ja vajaduse korral need vastused imputeeritakse.

LEU-s on üks leibkonnaankeet. Küsimuste kaupa vastuseid „ei tea“ ja „keeldun vastamast“ vaadeldes jäävad silma järgmised küsimuste plokid ja küsimused. Liikmete tausttunnuste puhul on keeldumisi vähem (4% isikutest). Vastamata on jäetud paljud küsimused, mis nõuavad aastaarvu mäletamist. Mõlema küsimuse puhul, mis on puudutanud kooli lõpetamise aastat (küsimused YE2 ja YE7), on „ei tea“ vastanud ligi 60 isikut (1,6% isikutest). Tihti ei teata ka töötajate arvu töökohas (YF12) (0,55% isikutest) ja seda, mitu tundi nädalas tööd tavaliselt tehakse (YF13) (0,34% isikutest). Seega on küsimused aastaarvude ja numbriliste näitajate kohta inimestele raskemad vastata teised küsimused. Samuti ei osata hinnata oma tervist üldiselt (YG1) – siin on vastamata küsimusi 0,56%-l isikutest.

Elamistingimuste kohta on vähemalt ühele küsimusele vastamata jätnud 33% leibkondadest. Enim on vastamata jäetud (ligi 6% ankeetidest) küsimus laste huvikooli kauguse kohta (YD26HK). Siin on kindlasti põhjus selles, et vastajad kas ei oska huvikooli defineerida või nad ei teagi, kas sellise nimega asutust nende elukoha läheduses on. Huvikool võib asuda ka tavalise kooli juures või toimida mängutoa või kultuuriasutuse juures olevana. Samuti on palju vastatud „ei tea“ või „keeldun vastamast“ küsimusele, kus on palutud anda hinnang oma aastatagusele majanduslikule olukorrale (6% ankeetidest). Ka küsimusele YD30 – kas leibkonnal on hoiuseid, kogumiskindlustust või muid väärtpabereid – on 42 ankeedis vastatud „ei tea“ (1,16%). Siin võib samuti olla probleemiks küsimusest arusaamine ja hoiuste defineerimine või lihtsalt ei teata teiste leibkonnaliikmete kohta, kas neil on selliseid hoiuseid või sääste. Ei osata öelda ka hoiuste ligikaudset väärtust (2,53% ankeetidest). Mitterahaliste sissetulekute (B06) alaküsimuste juures on palju ei-tea-vastuseid (kokku 4% ankeetidest). Inimesed ei tea või ei saa aru, mis need tööandjalt saadavad mitterahalised sissetulekud on, või nad ei teagi, kas nad neid saavad ja kas need peaks kirja panema, samuti ei oska nad mitterahalise sissetuleku puhul öelda selle ligikaudset (soodusosa) väärtust.

Sissetuleküküsimustele vastamine on olnud probleem kõikides sotsiaaluuringutes, nii ka LEU-s. Küsimuses B04 tahetakse teada, kui suur on tavaliselt leibkonna käsutuses olev rahasumma, arvestades kõiki tulusid. Siin on ka võimalus valida vastusevariant „ei tea“ või „keeldun vastamast“. Samuti on siin keeldumise või ei-tea-vastuse puhul antud võimalus valida vahemikud (B05), millesse võiks leibkonna käsutuses olev rahasumma jääda. Küsimusele B04 keeldus vastamast 7% leibkondadest ja „ei tea“ vastas 14% leibkondadest. Vahemiküküsimusele keeldus vastamast 2% ja „ei tea“ vastas ainult 0,3%. Seega otseselt vastajad oma sissetulekut öelda ei taha, kuid vahemike puhul on juba nõus vastama.

2.7. Mõõtmisviga

Mõõtmisvigu ehk küsitlusel tehtud vigu põhjustavad mitmesugused tegurid. Mõõtmisvea allikaid on neli: vastaja, küsitleja, küsitlusmaterjal ja mõõtmisviis. Järgmisena on antud

Küsitlejate koolitus 2007–2010

ülevaade LEU-s kasutatud küsitlusmaterjalist, küsitlejate koolitusest, intervjuule kulunud ajast, kasutatud küsitlusviisist ja andmepuhastusest.

Küsitlejate koolitust LEU-ga tutvumiseks ja selle elluviimiseks tehakse suures mahus enne uue aasta uuringu välitööde algust ehk detsembrikuus. Kuni 2008. aastani olid koolitused suurtele küsitlejaterühmadele, kus olid koos nii vanad kui ka uued küsitlejad, nii algajad kui ka kogunud. Koolitust tegi põhiliselt uuringujuht loenguvormis Powerpointi esitlusega, mis tutvustas uuringut, uuringu küsimusi, korraldamise korda, ja lõpuks tehti praktiline töö ehk sülearvutiküsitlus katserespondentidega. Pärast koolitust paluti küsitlejatel koolituse korralduse kohta ka tagasisidet. Tagasiside analüüsist selgus, et tihti oldi rahulolematud sellega, et kogunud koolitajad peavad kuulama seda, mida nad juba väga hästi teavad, ja et rühm oli suur, ei suutnud koolitaja vajalikul määral spetsiifilisemat infot edasi anda ning puudus vajalik diskussioon uute teadmise omandamiseks. Samuti rõhutasid küsitlejad, et praktilist tööd sel viisil pole vaja. Tihti olid küsitlejad koolitusel ärritunud ja juba ette sõjakalt meelestatud, et miks nad peavad seal olema ja niikuinii nad midagi uut juurde ei õpi.

Selline tagasiside võeti teadmiseks ja tasapisi, viimaste aastate jooksul, on koolitusi muudetud. Nüüd toimuvad koolitused väiksemate rühmadega. Kui vanasti võis rühmas olla 20–30 inimest, siis nüüd kõige rohkem 12 inimest. Koolitab endiselt uuringujuht. Uutele küsitlejatele tehakse eraldi koolitus, mis algab sisestusprogrammi Blaise õpetusest koos praktilise tööga, misjärel antakse ülevaade ka kõikides uuringutes ühtlustatud tausttunnustest. Tihtipeale tehakse uute küsitlejate koolitust aasta läbi, kui võetakse juurde uusi küsitlejaid.

Viimasel koolitusel 2010. aastal olid koolitajad ise varem läbinud koolitaja koolitused ja omandanud sealt koolituse tegemise moodused. Et küsitlejate koolitus on siiski väga spetsiifiline, kus on oluline edasi anda uuringu suurimad muudatused, siis on raske kasutada sellisel koolitusel psühholoogilisi rühma mõjutamise viise. Kuid sellegipoolest on leitud moodused, kuidas rühmas paremini üksmeeletunnet tekitada, panna küsitlejaid tundma, et nad on olulised ja et see töö, mida nad teevad, on tähtis, kuidas rahustada juba ette ärritunud küsitlejaid ja lubada neil kõneleda oma probleemidest ning võtta kõneldut arvesse. LEU koolitusel keskendutigi nüüd enam uuringu suurimatele muudatustele, mitte nii väga teada-tuntud teooriale ja ankeedi küsimustele. Anti ülevaade ka küsitlejate seni tehtud tööst nende vigade põhjal, mida nad ise on teinud ja mida saaks parandada. Koolitus toimus pigem küsimused-vastused-stiilis, et koolitaja saaks kohe selgitada ja täpsustada, kui midagi arusaamatuks jääb. Nii tuli välja ka sellised juhtumeid, millega ka uuringujuht polnud enne kokku puutunud ja mille puhul ta sai nüüd informatsiooni hoopis küsitlejailt, kes tegelikult kõige rohkem uuringu argipäevaga kokku puutuvad.

Seega oli koolitus mõlemapoolne info jagamine, teadmiste edastamine ja koos õppimine. Ära jäeti sülearvutiküsitlus, mille asemel uuringujuht näitas suurel ekraanil ankeedi sisestust. Koos käidi läbi raskemad küsimused ja uued kohad küsitluses.

Küsitlejad said ise välja pakkuda olukordi, mis võivad küsitlust tehes tekkida, ning need mängiti läbi ja vaadati, millised veateated võivad ilmned, kuidas viga parandada ja kuidas vajaduse korral märkuseid lisada.

Sellist laadi koolitus tundus olevat küsitlejatele vastuvõetavam. Oli ka neid, kellele selline mängulisus ei meeldinud, kuid ka nemad tulid lõpuks kaasa ja avanesid ning seega võtsid vastu rohkem infot ja jagasid seda omakorda.

2010. aasta koolitus on hea eeskuju, kuidas samas stiilis jätkata nii LEU kui ka teiste uuringute koolitusi. Koolitused ja sealt saadavad teadmised ning ka küsitlejate motiveerimine on üks olulisi tegureid, mis tagab kvaliteetsed küsitlused. Sellele viimastel LEU ja teiste uuringute koolitusel ka rõhuti.

Küsitlusmaterjalid

Alates 2000. aastast on uuringut kaks korda uuendatud ja tehtud ka prooviuuring. 2002. ja 2010. aasta uuringu uuendamisest on eespool ka detailsemalt kirjutatud.

LEU on läbi aegade olnud suhteliselt mahukas nii uuringumaterjalide hulga kui ka vastajate koormuse poolest. Enne 2010. aasta redisaini olid uuringumaterjalideks kaks ankeeti ja kaks päevikut ning leibkond pidi päevikuid täitma tervelt ühe kuu jooksul. Alguses tehti leibkonnaga perepilt ehk küsitlus kõigi liikmete tähtsamate andmete kohta. Seejärel jäeti nii toidukulude päevik kui ka kõigi muu tarbekulude päevik leibkonda, et neid kuu aja jooksul

täidetaks. Pärast uuringukuud läks küsitleja tagasi leibkonda, et võtta päevikud ja teha ka järelküsitlus, et teada saada kuu jooksul leibkonnas toimunud muutused.

2008.–2009. aastal tekkis võimalus teha uuringusse paus ja kasutada seda aega uuringu uuendamiseks. Eelkõige tuli vähendada uuringumaterjalide mahtu ja ka uuringuaega, sest need tekitasid enim probleeme nii küsitlejatele kui ka vastajatele. Ankeetide laekumise protsent oli 2007. aastaks langenud väga madalale, juba alla 50%. Varasematel aastatel, pärast 2002. aasta uuendusi, võis see küündida isegi 65%-ni.

Seega jäeti alles ainult üks ankeet ja üks päevik. Ankeedi põhiosad ehk tausttunnused, mis praeguseks on Eurostati soovitusel teiste uuringute omadega ühtlustatud, jäid alles.

Kui varem oli oluline koguda leibkonna eelarve uuringuga andmeid ka sissetuleku kohta, siis nüüd tundus see tarbetu, sest sissetulekutunnused saadakse siiski enamjaolt sotsiaaluuringust, mis käsitleb sissetulekut põhjalikumalt. Seega jäeti uude ankeeti sissetuleku kohta vaid mõned küsimused. Kuna päevikute täitmise ajast sai ühe kuu asemel kaks nädalat, siis tekkis oht, et kõik suuremad kulutused ei tule välja nii väikese ajaga. Siin sai võtta eeskujuks teiste maade kogemused, täpsemalt Soome leibkonna eelarve uuringu meetoodika, kus küsitakse retrospektiivselt kas viimase kuu, kolme kuu või kaheteistkümne kuu jooksul ostetud suuremate kaupade ja teenuste kohta. Eesti leibkonna eelarve uuringus otsustati küsida viimase kaheteistkümne kuu jooksul ostetud suuremate kaupade ja teenuste kohta (alates 1000-kroonisest, hiljem alates 100-eurosest ostust).

Uuendusena lisati 2010. aastal LEU-sse ka turismimoodul, mille jaoks oli enne tehtud elanikkonna mooduluuringut.

Prooviuuring, mis toimus 2009. aasta kevadel, näitas, et enamik küsimusi töötas ja materjalide vähendamisel ning uuringuaja lühendamisel oli positiivne mõju. Mõningaid suuremaid tooteid ja teenuseid tuli pärast prooviuuringut veel ühte küsimusse kokku panna ning täpsustada, milliseid tooteid täpsemalt silmas on peetud. Ka juhendit tuli täiustada ja rohkem selgitavat juttu juurde kirjutada, eriti päeviku kohta, sest seda pidid respondendid ise kodus täitma. Et päris suure osa ankeedist hõlmasid tausttunnused, siis neid puudutavad küsimused enam probleeme ei tekitanud, sest neid oli juba varem piisavalt proovitud. Turismiosa tuli küll enne pisut muuta, sest eelmises uuringus küsiti uuringule eelnenud kvartalis lõppenud reise kohta, kuid nüüd uuringule eelnenud kuus lõppenud reise kohta ja seda kõikidelt leibkonnaliikmetelt. Ka see ei tekitanud erilisi probleeme. Päevikute juures jäi kohe silma, et inimesed kasutavad tšekkide jätmise võimalust väga meelsasti ja tihti. Arusaamatusi tekkis ainult siis, kui peale tšeki oli kulutus ka päevikusse sisse kantud. Seega tuli küsitlejatel vastajaid päevikut täitma õpetades juhtida tähelepanu ka sellele, et ei tehtaks topelttööd. Toote nimetuseta tšekid tuli päevikus lahti kirjutada või kirjutada tšekile, mis kaubaga on tegu. Tšekkide puhul arvestati juba alguses asjaolu, et tihti pole seal koguseid kirjas. Ka tšekkidel loetamatute kaupade puhul otsustati juba enne prooviuuringut, et need tuleb jätta koodiga 999999 ehk kodeerimata. Puuduvad kogused aga tuli imputeerida. Prooviuuring näitas, et sellised juhused on.

Prooviuuring on väga hea katse enne põhiuuringut, näidates kätte ankeedi ja sisestuse kitsaskohad. Samuti saavad küsitlejad vastajailt tagasisidet selle kohta, kuidas uuringusse suhtutakse, mida tuleks rääkida või kuidas motiveerida vastajaid küsitluses osalema, kuidas põhiuuringuks materjale veel täiendada või kuidas juhendada küsitlejaid oma tööd kvaliteetsemalt tegema. Viimasest LEU prooviuuringust oli suur abi küsitluse edukaks kulgemiseks ja seega ka kvaliteedi parandamiseks.

Küsitlusmeetod

Uuringus kasutatakse silmast-silma-intervjuud sülearvuti abil (CAPI ehk Computer Assisted Personal-Interview). Kulutuste päevikut täitis leibkond ise ja hiljem viisid Statistikaameti sisestajad-kodeerijad andmed sisse programmi Blaise.

Sülearvutit on Statistikaamet silmast-silma-intervjuudes kasutanud alates 2005. aastast. Erandolukorras (turvalisuse kaalutlustel, tehnilise rikke tõttu vms põhjusel) on küsitlejatel lubatud kasutada paberankeeti. Ka leibkonnauuringus kehtivad üldised reeglid.

Paberankeetide miinus on asjaolu, et siin peab küsitleja ise väga täpselt suunamisi järgima, mis võib mõnikord kaasa tuua selle, et respondendile esitatakse rohkem ja ebaolulisi küsimusi. Küsimustes, mis puudutavad haridust, tööelu vms, on tihtipeale oluline leibkonnaliikmete vanus ja seda peab küsitleja ise arvutama sünniaja järgi ning pidevalt meeles pidama, kui vana keegi on ja millise ploki milliseid küsimusi peaks selle vanuse tõttu

Ankeetide täpsustamine

küsima. Samuti ei ole ankeeti paberil täites veakontrolle, mistõttu jällegi peab küsitleja jälgima, et kõik andmed, ka numbrid, oleksid kindlasti õiged. Nii suunamised kui ka sellelaadsed arvutused ja veakontrollid aga teeb sisestusprogramm vaikimisi küsitleja eest ära. Paberankeeti hiljem arvutisse sisestades tulevad vead küll välja, kuid siis ei saa neid enam respondendiga täpsustada.

Paberankeete oli 2007. aastal 5,7% (perepilte) ja 2010. aastal 3,0% kõigist leibkonna-ankeetidest.

Uuringu tegemisel on mitu etappi, mis on jagatud eri struktuuriüksuste vahel. Uuringu valmistab ette Statistikaameti sotsiaaluuringute talitus (SUT) ja välitööd teeb andmekogumisosakonna (AKO) välitööde talitus. Kogumiks on Eestis alaliselt elavad leibkonnad ja nende liikmed.

Kui andmed on küsitlejatelt Statistikaametisse laekunud, alustab SUT laekunud andmete kontrollimist andmebaasis. Baasist leitud vead parandatakse või saadetakse vajaduse korral täpsustamiseks AKO välitööde talitusse, kes kontakteerub küsitlejaga. Küsitleja tehtud täpsustused teeb SUT. Kontrollitud andmebaasi kodeerivad AKO kodeerijad.

Sülearvutiga tehtava silmast-silma-intervjuu üks olulisemaid eeliseid paberankeedi kasutamise ees on andmepuhastus intervjuu ajal. Selleks on elektroonilises keskkonnas loogilised kontrollid, mis annavad vastuolust märku kohe pärast viimase sellise küsimuse vastamist, millega kontroll seotud on. Loogilisi vastuolusid tuleb küsitlejal kontrollida kohe intervjuu ajal ja vastus olenevalt probleemist kas parandada või lisada ankeedi küsimuse juurde selgitav märkus. Järgnevalt on kirjeldatud laekunud ankeetide andmepuhastuse toiminguid.

1. Vaadati üle intervjuu ajal ilmnunud loogilised kontrollid ja küsitlejate lisatud selgitused. Piisavad selgitused aktsepteeriti, vigade või ebapiisavate selgituste korral pööruti täpsustuseks küsitleja poole. Vajaduse korral pöördus küsitleja uuesti vastaja poole.

2. Vaadati üle küsitleja lisatud märkused. Vajaduse korral parandati vastuseid või pööruti täpsustuseks küsitleja poole. Kui tarvis, pöördus küsitleja uuesti vastaja poole.

3. Vaadati üle variandi „muu“ kasutamisel lisatud selgitused. Vajaduse korral parandati või pööruti täpsustuseks küsitleja poole. Kui tarvis, pöördus küsitleja uuesti vastaja poole.

2010. aastal kuulus leibkonna eelarve uuringu valimisse 7413 leibkonda. Leibkonnaankeete laekus kokku 3632. Nii ankeeti kui ka päevikut täitsid 2010. aastal kokku 2816 leibkonda ehk 38% leibkondadest.

Olemasolevas 2010. aasta Exceli failis tehtud vigade täpsustamise protokollis oli viga kokku 418 ja vigaseid ankeete ligi 10% kõigist täielikult vastanud leibkondade ankeetidest. Veakoodi nr 2, mis tähendab, et küsitleja oli teinud vea, kuid hoolimata veateatest pole seda parandanud, oli 70%-l ankeetidest. Veakoodi nr 6, mis tähendab varianti „muu“, juhul kui sobiv variant oli loetelus olemas, oli märgitud 25%-l ankeetidest, ja veakoodi nr 8, mis tähendab, et küsimusest on valesi aru saadud, oli 22%-l ankeetidest. Veakoodi nr 1, mille on sisestanud AKO ja mis tähendab, et viga on tekkinud erandliku olukorra tõttu, kuid märkus selle kohta puudub, oli ligi 60%-l ankeetidest. Veakoodi nr 2, mille on samuti pannud AKO ja mis tähendab, et küsitleja on teinud vea, kuid hoolimata veateatest pole seda parandanud, oli 40%-l ankeetidest.

Vigade analüüsi oli pisut raske teha, sest tegemist on dokumendiga, kus pole ainult arvud, vaid ka palju teksti ja ankeetide küsimusi. Seepärast ei saanud andmeid Excelist otse andmetöötlusprogrammi (SPSS) üle kandes neid kohe analüüsima hakata, vaid tuli need enne töödelda, st andmed tuli omakorda kodeerida ja tunnustele väärtused lisada.

Arhiividokumendis, kus vead on üles tähendatud, on vead ära märgitud järgmises järjekorras:

- selle leibkonna number, kus viga esines
- leibkonna liikmete arv
- küsitlusjuht
- küsitleja number
- materjal (leibkonnaankeet)
- küsimus, kus viga tekkis
- tekst – kirjutatakse lahti, mis probleemid tekkisid
- kommentaar – kommentaar selle kohta, kellele edasi saata ja mida veel teha

- veakood – spetsiaalne veakood (1–10 küsitaja tehtud vead, 97 kellegi teise tehtud viga)
- AKO-sse – saadetud tagasi, et andmed üle küsida
- KUUP SSO (kuupäev, millal on SSO-s)
- KUUP AKO (kuupäev, millal on AKO-s)
- parandus
- muu
- AKO tegevus
- parandus andmebaasis
- kommentaar
- teine täpsustus
- teine kommentaar

Veakoodid

- 1 – erandliku olukorra tõttu on tulnud veateade, kuid märkust, mis seda seletaks, ei ole
- 2 – küsitaja on teinud vea, kuid ei ole seda parandanud, märkus on või ei ole
- 3 – küsitaja märkus ei seleta erandlikku olukorda
- 4 – eriala, ametiala või tegevusala kohta käiv tekst on ebapiisav
- 5 – kellaagu on valesti fikseeritud
- 6 – kasutatud on varianti „muu“, ehkki variant on olemas
- 7 – hilisema kontrolli käigus ilmnenud viga, nt ETU-s komplekskontrollid, ESU-s hargnemiste kontrollid jne
- 8 – küsimusest on valesti aru saadud, selgub märkusest
- 9 – protokoll ja ankeedi andmete erinevus (ETU-s)
- 10 – viga sisestamisel
- 97 – ei ole küsitaja viga

Päevikute puhul täpsustamisi ei tehtud ja leibkonda tagasi ei mindud. Kui ei suudetud kas päevikust või tšekilt kaupa või teenust välja lugeda, siis sai selle jätta kodeerimatu koodiga nr 999999. Küsitajad saatsid kord kuus päevikud Statistikaametisse, kus need sisestati ja kodeeriti. Päevikuid, kuhu olid jäetud ainult tšekid, oli üle poole kõigist päevikutest. Sealhulgas oli ka võõrkeelseid välismaalt ostetud kaupade tšekke. Sel juhul tõlkis SUT need eesti keelde, misjärel kodeerijad said ka need sisestada. Kodeerijate tööd täpsustati paaril korral kuus väljavõttega kõrgemal tasemel kodeeritud kaupade või kodeerimatute kaupade kohta. SUT-i vanemstatistik vaatas need üle ja kodeeris võimaluse korral madalamale tasemele, samuti proovis kodeerida ka kodeerimatuteks jäetud kaupu. Aasta (2010. aasta uuring) alguses tuli selliseid parandusi teha väga palju. Aasta lõpu poole jäi neid vähemaks, kuid paraku oli kõrgemal tasemel kodeeritud kaupu siiski suhteliselt palju.

Kui vaadata päeviku lõpus vastajate hinnanguid päevikule, siis on öeldud, et päeviku täitmine on tülikas, eriti ühikute ja koguste kirjapanek, mis on paljudel juhtudel võimatu, sest neid pole tšekil või ei mäletata. Vanainimestel on raske kulutusi meenutada ja päevikut täita. Ka teiste pereliikmete kulutusi on raske teada saada ja üles märkida. Kuid väga paljud märkisid ka, et probleeme polnud, päevikut täita oli lihtne ja tšekke lisada väga mugav. Siinkohal on esitatud mõned vastajate kommentaarid.

- „Kaks nädalat on liiga lühike aeg päeviku täitmiseks, maksud tuleb maksta kuu esimesel poolel, jõuluringid olid ka varem valmis ostetud.“
- „Päeviku täitmine ei tekita raskusi, ootan analüüsi tulemusi kirjalikult.“
- „Tšekke ei andnud õigel ajal või viskas minema, käisin spetsiaalselt kaupluses hindu vaatamas ja pärast kirjutasin vihikusse.“

Intervjuu pikkus

LEU keskmine ankeedi täitmise aeg on olnud 31 minutit, kõige pikem 131 minutit ja kõige lühem 4 minutit. 31 minutit ehk pool tundi on ka reaalne aeg ankeedi täitmiseks, sest tegemist on küllalt mahuka ankeediga, kus on küsitud tagasiulatuvalt küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul ostetud suuremate kaupade ja teenuste kohta.

Sülearvutiintervjuud on üldiselt lühemad kui paberankeediga tehtud intervjuud, mis tuleb pärast arvutisse sisestada. Sellised erinevused tulevad seepärast, et ankeedis on keerulised suunamised, mida paberankeedi puhul tuleb jälgida küsitajal endal, kuid mis sülearvutis toimuvad automaatselt. Päevikute sisestamisele ja kodeerimisele kulunud aega 2010. aastal veel teada ei saanud, kuid 2011. aasta kohta on võimalik saada ka juba seda infot, sest 2011. aasta programmis on märgitud ka alguse ja lõpu aeg.

2.8. Imputeerimine

Imputeerimine on asendusväärtuste leidmine puuduvatele väärtustele. Peamiselt tuleb puuduvaid väärtusi ette juhul, kui küsitlertav ei tea vastust või ei taha seda öelda. Üksikjuhtudel imputeeritakse ka erandid (vöörväärtused). Puuduvate väärtuste imputeerimisel kasutatakse olemasolevaid andmeid.

Euroopa Komisjoni määrase kohaselt tuleb imputeerida kõik sissetulekutega seotud tunnuste puuduvad väärtused. Imputeerimismeetodina kasutatakse põhiliselt statistilist imputeerimist.

Imputeerimiseks kasutatakse statistikapaketi SAS keskkonnas töötavat tarkvara IVEware, mis on loodud Michigani Ülikooli uuringukeskuses. See tarkvara põhineb järjestikulisel regressioonijärgse imputeerimise meetodil (*sequential regression imputation method*), mille puhul ei vaadata tunnuseid imputeerimisel eraldiseisvana ega imputeerita üksteise järel, vaid ühtse süsteemina. Imputeerides kasutatakse järjestikuseid mitmeseid regressioonanalüüse ja varieeritakse regressioonimudeleid imputeeritava väärtuse tüübi järgi.

Kasutatud imputeerimismeetodi puhul oli vaja iga imputeeritava tunnuse jaoks kindlaks teha, millised abitunnused võetakse mudelisse uue väärtuse genereerimiseks. Selleks analüüsi korrelatsioonimaatriksit ja tehti dispersioonanalüüs.

Kui tunnusel on puudu vaid üksikud väärtused, imputeeritakse ka mediaani/keskväärtuse või *hot-deck*-meetodiga. Kui sissetuleku või kulutuste puhul on puuduva väärtuse puhul küsitud väärtuse vahemikku, imputeeritakse kõigepealt puuduvad vahemikud ja seejärel täpsed väärtused iga vahemiku sees.

Sissetulekuvahemiku tunnus imputeeriti 2,2%-l (81) ja sissetulek 21,1%-l (767) leibkondadest. Leibkonna sissetulekut keeldus ütlema 246 ja ei teadnud 521 vastanut, sissetuleku vahemikku keeldus ütlema 70 ja ei teadnud 11 vastanut.

LEU-s imputeeriti kõigepealt puuduvad sissetulekuvahemikud ja seejärel täpsed väärtused iga vahemiku sees. Vahemike imputeerimisel olid abitunnused leibkonna tüüp, leibkonnaliikmete arv, töötavate 16–24-aastaste leibkonnaliikmete arv, kodune keel, elukoht piirkonna järgi, leibkonna toimetulek ja auto olemasolu leibkonnas. Sissetuleku tunnus imputeeriti, kopeerides väärtuse juhuslikult valitud leibkonnalt, kelle esitatud sissetulek jäi samasse vahemikku (*hot-deck*-meetod).

LEU turismimoodulis imputeeriti sise- ja välisreisidele tehtud kulutused. Abitunnused olid reisi eesmärk, sihtkoht, ööbimiste arv, ööbimiskoht ja sihtkohta jõudmiseks valitud sõiduki liik.

Paljud tööreisil käinud inimesed ei osanud öelda, kui palju nende reis maksma läks, sest transpordi- ja ööbimiskulutused kattis tööandja. Alates 2011. aastast küsitakse reisikulu vahemikku, kui inimene täpset kulu ei tea.

Kodeerimatud kulutused jaotati kaheteistkümmesse tarbimiskulutuse põhirühma, arvestades kulutuse kohta kirja pandud lisainfot. Kui lisainfo ei olnud piisav, et aru saada, mis kulutusega on tegu, imputeeriti kulutusele põhirühm.

Tarbimiskulutuste põhirühmad on esitatud tabelis nr 10.

Tabel 10 **Leibkonna väljaminekute esitamisel kasutatav Euroopa Liidu statistikaameti (Eurostati) väljatöötatud tarbimiskulutuste klassifikaator (COICOP-HBS)**

1	Toit ja alkoholita joogid
2	Alkoholjoogid ja tubakatooted
3	Rõivad ja jalatsid
4	Eluase
5	Majapidamiskulud
6	Tervishoid
7	Transport
8	Side
9	Vaba aeg
10	Haridus
11	Restoranid ja hotellid
12	Mitmesugused kaubad ja teenused

LEU ankeetides ja päevikutes kirjas olnud kulutusi ning nende osatähtsusi analüüsides otsustati puudu olevad päevikud imputeerida lähima naabri meetodiga. Igale päevikuta

leibkonnale leiti päevikut täitnud leibkondade hulgast sarnane doonorleibkond, kasutades järgmisi tunnuseid: leibkonna tüüp, toimetulek, töötavate 16–24-aastaste liikmete arv, eluruumi tüüp, elukoht piirkonna järgi, auto olemasolu leibkonnas ja tarbimiskulutused liigiti. Päevikuta leibkonnale omistati kõik doonorleibkonna päevikus kirjas olnud kulutused.

3. Ajakohasus ja õigeaegsus

2010. aasta leibkonna eelarve uuringu välitööd lõppesid 2011. aasta jaanuaris. Viimased päevikud laekusid 2011. aasta veebruaris ja need sisestati märtsi alguseks. Sellele järgnesid andmepuhastus ja metoodilised tööd: kaalude arvutamine ning imputeerimine. Uuringu andmed avaldati 4. aprillil 2011.

4. Kättesaadavus ja selgus

LEU andmed avaldatakse tavaliselt kolm kuud pärast välitööde lõppu. Et uuringuaasta on kalendriaasta, mis lõpeb detsembriga, siis lõpeb ka uuring detsembriga. Nii on see olnud kõige esimestest uuringutest peale. Andmed on avaldatud tavaliselt kevadel (aprillis). Kõigepealt avaldatakse pressiteade viimase aasta uuringust saadud kõige olulisemate tulemuste kohta ja samal ajal ka andmebaasitabelid olulisemate näitajate kohta. Seejärel tehakse tulemuste kohta analüüs ka Eesti statistika aastaraamatus, mis avaldatakse suvel. Alates 2010. aastast kehtib kord, et iga uuringu kohta peaks pärast andmete avaldamist ilmuma ka metoodika ülevaade. Käesolev LEU metoodika ülevaade peaks sisaldama kõigi uuringuaastate olulisemaid andmeid, mida iga aasta uuendatakse.

Uuringu uuendamise tõttu aastaks 2010 tuli uuesti läbi mõelda ka andmebaasitabelite avaldamine. Suurim muudatus 2010. aastal oli otsus avaldada valdkond „Aasta kulutused“ ehk leibkonnaliikme kulutused aastas, mitte „Kuu kulutused“, nagu siiani oli algusest saati olnud. Teine suurem muudatus 2010. aastal oli sissetuleku avaldamata jätmise, sissetulek jäi vaid tausttunnuseks. Seega selliseid valdkondi nagu „Kuu kulutused“ ja „Kuu sissetulekud“ andmebaasitabelites enam ei uuendatud ning lisati hoopis valdkond „Aasta kulutused“. Tarbijate soovil lisati ka täiesti uus valdkond „Leibkonna üldnäitajad“, mis annab üldist infot leibkondade suuruse ja tüüpide kohta, ning samuti tabeleid selle kohta, kuidas leibkonnad ise oma majanduslikku olukorda hindavad. Alles jäid ka elamistingimuste tabelid, mida küll pisut modifitseeriti.

LEU andmed on avaldatud Statistikaameti andmebaasis valdkonna „Sotsiaalelu“ alamvaldkonnas „Leibkonnad“: „Leibkondade üldandmed“ ja „Leibkonna eelarve“, mille all on nüüd „Aasta kulutused“, ja eraldi ka „Leibkonna elamistingimused“.

Kättesaadavad on andmed alates 1996. aastast. 2008. ja 2009. aasta andmeid ei ole ning uued andmed avaldati 2010. aasta kohta 2011. aasta aprillis.

Avaldatud andmed:

1. Tikva, P. „Sundkulutuste osatähtsus leibkonna eelarves on suurenenud“. Statistikaameti pressiteade, 04.04.2011
2. Tikva, P. „Majanduskriis piiras leibkondade tarbimist“. Statistikaameti blogi, 04.04.2011
3. „Leibkonna eelarve uuring 2002. Metoodika ülevaade“
4. „Eesti statistika aastaraamat. Statistical Yearbook of Estonia“
5. „Maakonnad arvudes. Counties in Figures“
6. „Minifacts about Estonia“
7. „Leibkonna elujärg. 2005. Household living niveau“

Neid uuringu andmeid, mida andmebaasis pole avaldatud, on võimalik analüüsiks tellida Statistikaametile saadetava päringu teel.

Juurdepäas üksikandmetele on tagatud riikliku statistika seadusega, mille Riigikogu võttis vastu 11. juunil ja Vabariigi President kuulutas välja 21. juunil. Täpsemalt saab üksikandmete kasutamise võimalustest lugeda Statistikaameti veebilehelt.

5. Võrreldavus

5.1. Peamised definitsioonid

Ala- ja täisealiste lastega paar – leibkond, kuhu kuulub kaks täiskasvanut, vähemalt üks 0–17-aastane laps ja vähemalt üks täisealine laps.

Kahe lapsega paar – leibkond, kuhu kuulub kaks täiskasvanut ja kaks 0–17-aastast last.

Kolme või enama lapsega paar – vähemalt kolme lapsega abielu- või vabaabielupaar.

Kulutused (väljaminekud) – leibkonna eelarve uuringu põhinäitajaid. Jaotatakse kaheks: tarbimiskulu ja muu kulu.

Kuludetsiil – leibkondade (või leibkonnaliikmete) variatsioonrida jaotatuna kümnesse võrdsesse ossa; jaotuspunkte nimetatakse detšiilipunktideks ja nendevahelisi variatsioonrea osi detšiilivahemikeks ehk detšiilideks. Esimesse kuludetsiili kuuluvad leibkonnad, kelle kulutused on väiksemad kui esimene kuludetsiilipunkt, ja kümnendasse kuludetsiili need, kelle kulutused ületavad üheksanda kuludetsiilipunkti, seega on äärmised detšiilivahemikud tegelikult lahtised (ühe otspunktiga).

Laps – 0–15-aastane leibkonnaliige (uuringuaasta 1. jaanuari seisuga).

Lastega leibkond – leibkond, kus on vähemalt üks 0–17-aastane laps.

Lasteta leibkond – leibkond, kus ei ole ühtegi 0–17-aastast last.

Lasteta paar, vähemalt üks alla 65-aastane – kaheliikmeline leibkond, kus vähemalt üks liige on alla 65-aastane.

Lasteta üle 64-aastaste paar – kaheliikmeline leibkond, mille mõlemad liikmed on üle 64-aastased.

Leibkond – ühises põhieluruumis (ühisel aadressil) elavate isikute rühm, kes kasutab ühiseid raha- ja/või toiduressursse ja kelle liikmed ka ise tunnistavad, et on ühes leibkonnas. Leibkond võib olla ka üks inimene.

Leibkonnapea – täisealine leibkonnaliige, kelle sissetulek on pikema aja jooksul olnud leibkonna suurim.

Leibkonnapea haridustase – leibkonnapea kõrgeim omandatud haridustase. Leibkonnapea haridustaset käsitlevates tabelites on kasutatud UNESCO 1997. aastal vastu võetud ISCED-i versiooni.

Linnaline asula – linn, vallasisene linn ja alev.

Maa-asula – alevik ja küla.

Mitterahaline tarbimine – mitterahalise sissetuleku tarbimine arvestatuna rahalisse väärtusse.

Muu leibkond – kõik leibkonnatüübid, mis ei kuulu teistesse leibkonnarühmadesse (näiteks kolme põlvkonna leibkond jne).

Muud kulutused – annetused, raha kinkimine, alimentide ja ülalpidamisraha maksmine väljapoole leibkonda, trahvid jms.

Pensionäri Leibkond – leibkond, kes ei tööta ega ole töötu ja kus on vähemalt üks mittetöötav vanaduspensionär.

Põhiline eluruum – eluruum, kus isik veedab või on pikema aja jooksul veetnud

- suurema osa aastast,
- suurema osa töö- või õpinguvabast ajast.

Abielus või vabaabielus oleva isiku põhiline eluruum on see, kus ta veedab suurema osa partneri ja/või lastega koos oldud ajast.

Sotsiaal-majanduslik seisund – tavaline või praegune peamine staatus isiku enda hinnangul (töötav, töötu, pensionär, (üli)õpilane vms).

Tarbimiskulud – leibkonnaliikme tarbimisega seotud rahaline ja mitterahaline väljaminek. Otstarbe järgi jaotatakse tarbimiskulutused Eurostati väljatöötatud tarbimiskulutuste klassifikaatori (COICOP-HBS) alusel.

Tuludetsiil – leibkondade (või leibkonnaliikmete) variatsioonrida jaotatuna kümnesse võrdsesse ossa; jaotuspunkte nimetatakse detšiilipunktideks ja nendevahelisi variatsioonrea osi detšiilivahemikeks ehk detšiilideks. Esimesse tuludetsiili kuuluvad leibkonnad, kelle sissetulek on väiksem kui esimene tuludetsiilipunkt, ja kümnendasse tuludetsiili need, kelle sissetulek ületab üheksanda tuludetsiilipunkti, seega on äärmised detšiilivahemikud tegelikult lahtised (ühe otspunktiga).

Täiskasvanu – vähemalt 16-aastane leibkonnaliige (uuringuaasta 1. jaanuari seisuga).

Täiskasvanu ja laps(ed) – ühe täiskasvanu ja vähemalt ühe 0–17-aastase lapsega leibkond.

Töötava liikmega leibkond – leibkond, kus on vähemalt üks 16-aastane või vanem töötav liige.

Töötu leibkond – leibkond, kus keegi ei tööta ja kus on vähemalt üks 16-aastane või vanem töötu liige (st ta ei tööta, otsib tööd ja asuks kahe nädala jooksul tööle).

Ühe lapsega paar – ühe lapsega abielu- või vabaabielupaar.

Üksik alla 65-aastane – üheliikmeline leibkond, mille liige on alla 65-aastane.

Üksik 65-aastane ja vanem – üheliikmeline leibkond, mille liige on vähemalt 65-aastane.

5.2. Elatusmiinimum ja toidukorv

Elatusmiinimumi arvutamise meetodika töötati välja Sotsiaalministeeriumi koordineerimisel projekti „Elatusmiinimumi ja vaesuspiiride hindamise meetodika ning sotsiaalsete indikaatorite leidmisel kasutatavate tarbimiskaalude kaasajastamine“ raames (projektijuht E-M. Tiit). Selles osalesid Eesti Toitumisteaduse Seltsi ja AS-i Resta teadurid, kaasatud olid nii Sotsiaalministeeriumi kui ka Statistikaameti esindajad.

Elatusmiinimumi arvutamisel käsitletakse kolme kulukomponenti:

- toidukulutused,
- eluasemekulutused,
- individuaalsed mittetoidukulutused.

Elatusmiinimumi sisse ei ole arvestatud kulutusi alkoholile ja tubakatoodetele, pakettreisidele, transpordivahendite ostmisele ning kulutusi restoranides ja teistes toitlustusasutustes ja hotellides.

Toidukulutuste arvutamise alus on Eesti Toitumisteaduse Seltsi teaduslikult põhjendatud minimaalse toidukorvi maksumus.

Minimaalne toidukorv lähtub normatiivmeetodist ning vastavas koguses toiduainete tarbimisega tagatakse inimese igapäevane toit- ja mineraalainete ning vitamiinide vajadus tervisehäireid põhjustamata. Minimaalse toidukorvi ööpäevane energiasisaldus on 2400 kcal.

Toitumissoovituste kohaselt võetakse elatusmiinimumi arvestuse aluseks põhiainevahetuse koefitsient 1,6, mis katab 30–60-aastase mittetöötava ja väheliikuva täiskasvanud inimese energia- ja mikrotoitainete vajaduse (ei arvestata rasedaid naisi ja rinnaga toitvaid emasid ning erivajaduste ja krooniliste haigustega inimesi).

Toidukorvi maksumuse arvutamiseks on koostatud nn näidismenüü, mille puhul tugineti Põhjamaade toitumissoovitustele ja võeti arvesse Eesti sotsiaal-kultuurilist olukorda, elanikkonna tarbimiskulutusi ning toitumis- ja liikumisharjumusi. Näidismenüü väljatöötamisel jälgiti, et see oleks ligilähedane eestlaste toitumistavadele.

Tabel 11 **Toitumisteadlaste koostatud minimaalne toidukorv (nn näidismenüü), mis on toidukulutuste arvutamise alus**

Toiduaine	Arvestatav kogus kuus ^a (kg või l)
Rukkileib	5,40
Kartul	12,00
Makaronid	1,20
Riis	0,60
Kaerahelbed	0,60
Odrakruup	0,30
Tatar	0,60
Manna	0,30
Sai	0,75
Nisujahu	0,45
Porgand	3,75
Peakapsas	5,25
Peet	1,14
Kaalikas	0,93
Kuivatatud köögivili (hernes ja uba)	0,30
Sibul, sh küüslauk	1,29
Tomat	0,30
Kurk	0,15
Õun	3,75
Banaan	1,80
Rosinad	0,15
Apelsin	1,20
Marjad (keskmiselt)	0,30
Värske sealiha	2,16
Värske linnuliha (luudega)	1,80
Maks	0,21
Viinerid/keeduvorst	0,30
Värske kala (räim)	1,95
Kalapulgad	0,45
Konserveeritud kala (sprotid)	0,45
Muna ^b	0,51
2,5% rasvasusega piim	6,00
1,5% rasvasusega maitsestatud jogurt	1,50
2,5% rasvasusega keefir	1,20
Rasvata kohupiim	0,45
Keskmise rasvasusega juust	0,45
20% rasvasusega hapukoor	0,30
Või	0,30
Õli	0,45
Pähklid, seemned	0,12
Suhkur	0,75
Mahlakontsentraat (keskmise suhkrisaldusega)	0,60
Moos	0,60
Kakaopulber	0,03
Kohvipulber	0,15
Taimetee	0,03
Sool	0,09

^a Toidukogus arvestatuna 30 päeva kohta.

^b Muna on näidatud grammides, mis võimaldab selle ümber arvestada tüki hinnale (1 tk = 60 g). Arvestatud on ligikaudu kaks muna nädalas ehk 8,5 muna kuus.

Toidukorvi maksumuse arvutamisel 2005.–2007. aastal korrutati vastavad toiduainete kogused LEU-st saadud ostuhindadega. Ostuhindadena kasutati madalama sissetulekutasemega (1.–5. kuludetsiil) leibkondade toidukulutuste keskmisi hindu. Alates 2008. aastast kasutatakse toidukorvi maksumuse arvutamisel Statistikaameti avaldatud toidukaupade tarbijahinnaindeksi muutust võrreldes eelmise aastaga.

Eluasemekulutuste arvutamise alus on 2004. aasta LEU andmetel põhinevad tegelikud eluasemekulud. Arvutamisel kasutatakse leibkondade mediaankulutusi, mida seejärel korrigeeritakse eksperdi hinnanguga saadud koefitsientidega. Koefitsientide määramisel eristatakse eluasemele tehtavaid pidevkuulutusi (üüri- ja eksploatatsioonikulused) ja

mittepidevolutusi (remondikulutused). Mediaankulu leitakse pidev- ja mittepidevolutuste kohta eraldi. Seejärel võetakse esimesel juhul elatusmiinimumi arvestusse 95% mediaankulust ja teisel juhul 35% mediaankulust (eluasemekulutuste mediaani leidmisel ei kasutata tarbimiskaale).

Individuaalsete mittetoidukulutuste osa arvutamise alus on 2004. aasta LEU andmetel põhinevad tegelikud kulutused.

Individuaalsete mittetoidukulutuste loetelus on ligi 200 kululiiki, mis on kasutatava rahvusvahelise klassifikaatori järgi koondatud alljärgnevasse kaheksasse suuremasse kulurühma:

- kulutused garderoobikaupadele – rõivaste ja jalatsite ostmise;
- majapidamiskulutused – mööbli, toidu- ja kööginõude ning kodutekstiilide ost, kodumasinat ostmise ja remont, samuti puhastusvahendite (nt pesupulbri) ostmise;
- tervishoiukulutused – ravimite ja mitmesuguste tervishoiuga seotud kaupade (kraadiklaasid, vitamiinid) ost ning ravi- ja rehabilitatsiooniteenuste eest tasumine;
- kulutused haridusteenustele – eratudide ja kursuste tasu ning erakoolide õppemaks;
- sidekulutused – telefoni- ja andmesideteenused (internet) ning telefonide ost;
- kulutused transporditeenustele – isikliku ja ühistranspordi kulutused (v.a sõiduki ost);
- kulutused vabale ajale – spordiga tegelemine, (aja)kirjanduse ja õppevahendite hankimine, hobitegevused, raadiote, telerite, arvutite jms ost ja remont;
- muud kulutused – isiku hooldusega seotud kulutused (juuksur, kosmeetikavahendid, imikumähkmed, aga ka lasteaia- ja söimetasu jne).

Elatusmiinimumi individuaalsete mittetoidukulutuste osa arvestamisel arvutatakse iga kulurühma puhul eraldi mediaankulutused leibkonnaliikme kohta (mediaani leidmisel ei kasutata tarbimiskaale). Seejärel korrigeeritakse saadud kulutused eri kulurühmadele välja tõotatud koefitsientidega, mille suurus on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 12 **Mittetoidukulutuste arvestuslikud tarbimiskoefitsiendid**

Kulurühm	Kauba, teenuse COICOP-i kood	Koefitsient
Garderoobikulud leibkonnaliikme kohta	03	0,50
Majapidamiskulud leibkonnaliikme kohta	05	0,35
Tervisekulud leibkonnaliikme kohta	06	0,75
Transpordikulud leibkonnaliikme kohta	072–073	0,30
Sidekulud leibkonnaliikme kohta	08	0,85
Vaba aja kulud leibkonnaliikme kohta	091–095	0,40
Hariduskulud leibkonnaliikme kohta	10	0,25
Muud kulud leibkonnaliikme kohta	12	0,50

Koefitsiendid on saadud LEU tegelike keskmiste kulutuste analüüsi tulemuste ja eksperdi-hinnangute põhjal. Seejuures on arvesse võetud järgmisi seisukohti:

- koefitsiendid on suhteliselt madalad tarbimisrühmades, kus hindade varieeruvus on väga suur, arvestades turul olevaid väga kõrge hinnaga luksuskaupu ja -teenuseid (garderoobikaubad, majapidamis- ja vaba aja kulutused, samuti transpordikulutused, mis hõlmavad ka rahvusvahelisi lennureise, ning muud kulutused, sh isikukulutused). Kõigis nendes valdkondades on turul olemas ka madalama hinnaga tooteid ja teenuseid hinnatundlikumatele kasutajatele;
- suhteliselt kõrgeks on jäetud tervishoiu- ja sideteenuste koefitsiendid.

Samal ajal jälgitakse, et kulutuste suurus ei oleks väiksem madala elustandardiga leibkondade (1.–3. kuludetsiil) 2004. aasta tegelikust tarbimisest.

Eluasemekulutuste ja individuaalsete mittetoidukulutuste osa ümberarvutamisel 2005. aasta (ja iga järgneva aasta) omadega vastavaks kasutatakse Statistikaameti avaldatud vastavate kulurühmade tarbijahinna aasta keskmist kasvamäära.

Leibkonna elatusmiinimumi arvutamine

Eespool kirjeldatud meetodika kohaselt arvutatakse elatusmiinimumi suurus esimese täiskasvanud leibkonnaliikme kohta, kasutades selleks kolme kulukomponendi arvutamiseks väljatöötatud meetodeid.

Eri suurusega leibkondade elatusmiinimumi arvutamiseks kasutatakse rahvusvahelisi tarbimiskaale. Eestile on 2004. aastaks väljakujunenud majandussituatsioonis kõige sobivamad OECD traditsioonilised tarbimiskaalud – 1 : 0,7 : 0,5.

Nende järgi loetakse tarbimisühikuks esimese (või ka ainsa) täiskasvanud leibkonnaliikme tarbimine. Teise ja iga järgmise täiskasvanud leibkonnaliikme tarbimine on sellest 70% ja alaealise lapse (alla 14-aastase) oma 50%.

Metoodika on kasutusel alates 2005. aastast (võrdlusaasta on 2004).

5.3 Võrreldavus varasemate uuringutega

2007. ja 2010. aasta uuringu võrdlus

LEU-d tehti enne uuendust viimast korda 2007. aastal ja seejärel juba uuendatud kujul 2010. aastal. Kahe uuringu tulemusi on võimalik muudatustele vaatamata omavahel võrrelda. COICOP ehk kulutuste klassifikaator on jäänud samaks ja nendes suuremates kulurühmades saab kahe aasta andmeid ka kõige paremini võrrelda.

Kõik kuukulutused kokku olid 2010. aastal 265 eurot (4139 krooni) ehk 3180 eurot (49 668 krooni) leibkonnaliikme kohta aastas, mida on vähem kui mõned aastad tagasi (2007. aastal 278 eurot ehk 4358 krooni).

Sundkulutustele ehk toidule ja eluasemele kokku kulutas leibkonnaliige 2010. aastal keskmiselt 45% väljaminekutest ehk 119 eurot kuus ja need kulud on aastatega kasvanud. Näiteks viimase võrreldava, 2007. aasta uuringu andmetel oli sundkulutuste osatähtsus alla 40%.

Enam raha kulutas Eesti inimene 2010. aastal toidule (69 eurot kuus ehk 830 eurot aastas), mis oli 26% kogukuludest. 2007. aastal olid toidukulutused 63 eurot kuus ehk 756 eurot aastas, olles 23% kogukuludest. Seega on toidukulutused paari aastaga suurenenud ja toidule kulutatakse ka enam kui muudele kaupadele.

Eluasemele kulus 2010. aastal 50, transpordile 29, vabale ajale 25, majapidamisele 16, rõivastele ja jalanõudele 12 ning tervishoiule 10 eurot kuus. 2007. aastal oli need arvud vastavalt 40 eurot kuus eluasemele, 35 transpordile, 24 vabale ajale, 16 majapidamisele, 18 rõivastele ja jalanõudele ning 10 tervishoiule. Seega andmeid võrreldes on selgelt näha, et eluasemele tehtud kulutused on kasvanud ligi 25%, transpordile tehtud kulutused aga pisut vähenenud. Rõivastele ja jalanõudele tehtavad kulutused on vähenenud 36%. Ka kogukulutused on vähenenud. See näitab, et vahepealsed majanduslanguse aastad on mõjutanud ka inimeste ostujõudu ja kulutuste taset ehk kuna on kaotatud sissetulekut, on hakatud kokku hoidma ka kulutuste pealt. Transpordikulude vähenemist võib seletada asjaoluga, et kuna bensiin on läinud väga kalliks, siis kalkuleerivad inimesed enam, kas sõita ja osta kallist kütust või hoida kokku. Sundkulutused nagu toit ja eluase on kallinenud ja nendelt otseselt kokku hoida ei saa, seega otsitaksegi teisi kohti, kust annaks kokku hoida. Seda, et riitele ja jalanõudele tehtavad kulutused on kahanenud enim, võib seletada sellega, et kas hoitakse kokku ka nende pealt või valitakse, kust osta (nt taaskasutuskohtadest või allahindlustelt).

Seega saab neid aastaid omavahel küllalt adekvaatselt võrrelda ja andmed näitavad päris kenasti vahepealseid muutusi leibkondade eelarves.

Tabel 13 **Kulutused COICOP-i suuremate kulurühmade järgi leibkonnaliikme kohta kuus, 2007 ja 2010**
(eurot)

	2010	2007
Kulutused kokku	264,6	278,0
Toit ja alkoholita joogid	69,2	68,4
Rõivad ja jalatsid	11,8	18,8
Eluase	49,7	40,0
Majapidamiskulud	16,2	16,5
Tervishoid	9,6	10,0
Transport	28,9	34,8
ühistransport	5,6	4,9
bensiin, õlid	12,5	12,8
Side	15,3	14,3
Vaba aeg	24,8	24,4
Haridus	3,3	2,9
Restoranid ja hotellid	7,7	9,6
söömine väljaspool kodu	6,8	9,3
majutusteenused	0,9	0,3

5.4. Klassifikaatorid

Haridustasemetele vastavad ISCED 97 koodid

Esimese taseme haridus või madalam 0-2

  alghariduseta 0, algharidus 1
  põhiharidus 2

Teise taseme haridus 3-4

  kutseharidus pärast põhiharidust 3C
  üldkeskharidus 3A
  kutseharidus koos üldkeskharidusega 3A
  kutseharidus pärast üldkeskharidust 4B
  keskeriharidus pärast põhiharidust 3A

Kolmanda taseme haridus 5-6

  keskeriharidus pärast üldkeskharidust 5B
  kõrgharidus 5A, magistrikraad 5A ja doktorikraad 6

Leibkonna väljaminekute esitamisel kasutatav Euroopa Liidu statistikaameti (Eurostati) väljatöötatud tarbimiskulutuste klassifikaator (COICOP-HBS)

01. Toit ja alkoholita joogid
02. Alkoholjoogid ja tubakatooted
03. Rõivad ja jalatsid
04. Eluase
05. Majapidamiskulud
06. Tervishoid
07. Transport
08. Side
09. Vaba aeg
10. Haridus
11. Restoranid ja hotellid
12. Mitmesugused kaubad ja teenused

6. Seostatavus

6.1. Võrdlus teiste sotsiaaluuringute ja Eesti Konjunktuuriinstituudi andmetega

LEU andmeid teiste sellelaadsete uuringu omadega kulutuste poole pealt võrrelda ega seostada pole võimalik, vähemalt mitte Eestis. Küll aga on võimalik teatavaid muid näitajaid, mida LEU veel võimaldab koguda, võrrelda teistest uuringutest või allikatest saadud infoga.

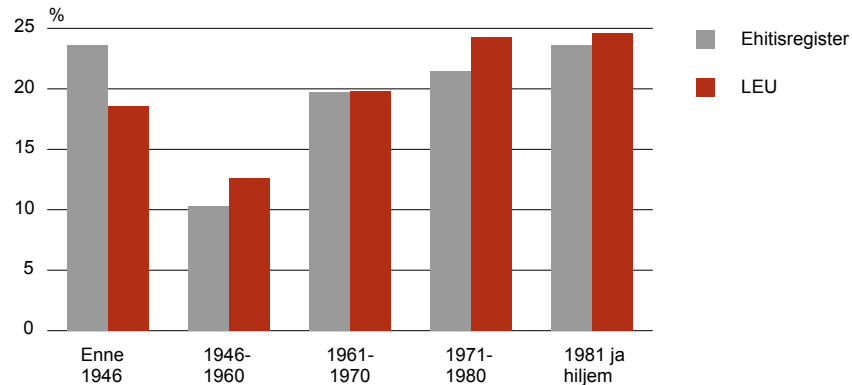
Allpool olevatel joonistel on 2010. aasta LEU andmete võrdlus eluruumi valmimisaasta ja elamufondi eluruumide valmimisaasta kohta. Elamufondi andmed on saadud ehitusregistrist. Elamufondi andmebaasina on kasutatud 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemusi, millele on lisatud aasta jooksul kasutusse lubatud eluruumide arv.

Kui vaadata eri allikaid, siis andmed on sarnased. Erinevus on kõige suurem enne 1946. aastat ehitatud elamute ehitusaastate puhul. Erinevus tuleneb siin ilmselt sellest, et LEU-s küsitakse inimeste enda hinnangut elamu ehitamise aastale ja inimesed lihtsalt ei mäleta ega tea nii vanu andmeid. Register aga annab tõesemad andmed ka vanemate elamute ehitusaastate kohta.

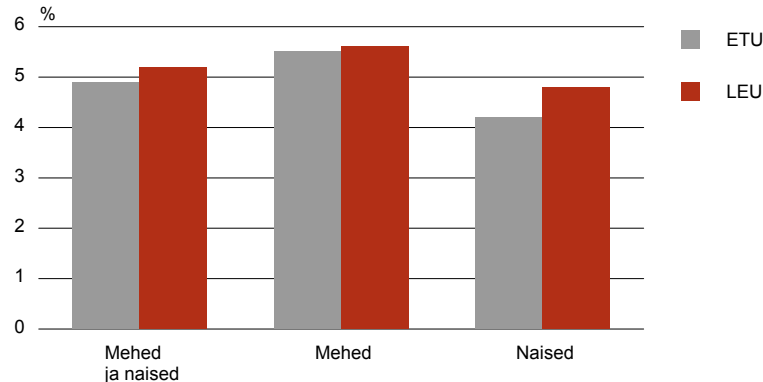
Veel jääb silma, et 2010. aastal märgiti LEU-s tunduvalt rohkem elamuid pärast 1981. aastat ehitatuks. See on arusaadav, sest sel ajal ehitatigi palju uusi elamuid ja inimesed ka soetasid endale uusi elamuid, pealegi mäletavad inimesed hilisemat aega ka rohkem. Elamumajanditabelid aga kajastavad veel 2000. aasta andmeid. Mõlema allika andmete põhjal võib järeldada, et kõige vähem on eluasemeid ehitatud aastatel 1946–1960, sest see oli sõjajärgne aeg. Ehitamine hoogustus 1970. aastatel ja kõige enam on ehitatud alates 1980. aastatest, selgub andmeallikate põhjal.

Joonis 1 Elamute ehitusaastate võrdlus ehitisregistri ja LEU põhjal, 2010

Järgmisel joonisel on võimalik võrrelda kahe sotsiaaluuringu – leibkonna eelarve uuringu ja Eesti tööjõu-uuringu (ETU) – andmeid. ETU on alati olnud kõige efektiivsem ja adekvaatsem uuring tööjõudu ja tööpuudust puudutava info kogumiseks. Joonisel nr 2 on näha, et kahe uuringu andmete sarnasus on päris suur, eriti meeste töötuse võrdluse ning meeste ja naiste (kokku) töötuse võrdluse puhul. Kõige suurem erinevus on siin naiste töötuses. Et LEU-s küsitakse ainult inimese enda hinnangut töötuse, töötamise või hetkelise sotsiaal-majandusliku seisundi kohta, siis naiste puhul tuleb tihti arvestada ka rasedus- ja sünnituspuhkust ning on võimalik, et inimene ise ei pea oluliseks öelda, millisel puhkusel ta küsitluse ajal on või määrab end hoopis töötuks. Sellest võib tuleneda siin ka kahe uuringu tulemuste vahe. ETU-s küsitakse töötamise kohta detailseid küsimusi ja sellega vähendatakse ebatäpsusi.

Joonis 2 Töötuse määr ETU ja LEU põhjal, 2007

Järgmistes tabelites on Eesti Konjunktuuriinstituudis (EKI) loodud tarbijabaromeetri andmed, mille põhjal saab perekonna majandusliku olukorra hinnangut vaadelda aasta ja kuu kaupa eraldi, ning kindlustundeindikaator, mis on koondnäitaja pere ja riigi majandusolukorra,

töötuse ja säästuprognoosi saldode aritmeetilise keskmise kohta. Siia saab paigutada ka LEU andmed inimeste hinnangutest aastatagusele majanduslikule olukorrale.

Tabel 14 **Tarbijabaromeeter, 2007–2010**

Tarbijabaromeeter	2007		2008		2009		2010	
	Jaan	Dets	Jaan	Dets	Jaan	Dets	Jaan	Dets
Perekonna majanduslik olukord								
viimased 12 kuud	17	-3	2	-19	-16	-32	-31	-22
järgmised 12 kuud	17	-2	-4	-15	-10	-9	-3	-7
Kindlustundeindikaator	13	-10	-11	-32	-30	-20	-15	-6

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

Tabel 15 **Leibkondade hinnang majanduslikule olukorrale võrreldes aastataguse ajaga, 2007 ja 2010**
(protsenti kõigist leibkondadest)

	2007	2010
Parem	25,6	7,9
Üldiselt samasugune	61,9	45,8
Halvem	12,5	46,2

Tabelitest selgub, et 2007. aastal suhtusid inimesed nii EKI tarbijabaromeetri kui ka LEU andmete kohaselt oma elujärge positiivselt. EKI andmetel oli näitaja 2007. aasta jaanuaris 17 punkti (kindlustundeindikaator 13) ja LEU andmetel uskus 26% inimestest, et võrreldes aastataguse ajaga on paremaks läinud. Vaadeldes 2010. aasta andmeid, hindas üle 46% vastajatest praeguse seisu aastataguse ajaga võrreldes halvemaks ja ainult 8% paremaks. Ka tarbijabaromeetri hinnangud hakkasid 2007. aasta lõpus kiire tempoga halvenema ja jõudsid 2010. aasta jaanuariks 31 punktili ning kindlustundeindikaator vastavalt 15-ni. See näitab inimeste küllalt suurt ebakindlust ja negatiivset suhtumist praegusesse majanduslikku olukorda võrreldes 2007. aastaga ehk aastal enne majanduskriisi. Seega andmed toetavad üksteist, on seostatavad ja näitavad hästi inimeste majanduslikku olukorda ja kindlustunnet.

6.2. Leibkonna eelarve uuringu arvestuse ja kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutuste arvestuse võrdlus

Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutuste liigitamiseks kasutatakse tarbimise klassifikaatorit COICOP. Arvestused on tehtud COICOP-i 4. tasemel. Tuginedes eri andmeallikatele, on iga kulurühma jaoks saadud mitu iseseisvat hinnangut iga COICOP-i rühma kohta. Põhilised andmeallikad on LEU, jaekaubanduse andmed ja muud allikad. Muudel allikatel põhinevad näiteks eluruumide üüri, autode ostu, energia, finantsteenuste, kindlustuse ning restoranide ja hotellide arvestused. Lisatud tabelis on esitatud peamiste andmeallikate põhjal tehtud 2010. aasta kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutuste arvestused:

Esimeses veerus on LEU algandmed kvartalite summana. Teises veerus on LEU andmed koos kohandustega. Lisahinnangud on antud sellistele komponentidele nagu institutsioonides elavate isikute kulutused, ostud turult, ühekordsed või ajutised tegevused, illegaalselt toodetud kaubad ja teenused, kodumajapidamiste omatoodangu tarbimine, tööandjalt tasuta saadud kaubad ja teenused, arvestuslik üür ning riigilõivud.

Kolmandas ja neljandas veerus on jaekaubanduse ja muude andmeallikate põhjal tehtud arvestused. Viiendas veerus on arvestuse tasandil kauba- ja teenuserühmades teisest, kolmandast ja neljandast veerust valitud parim arvestustulemus.

Tavaliselt on parim andmeallikas ainult üks kolmest; mõnikord aga on parim arvestustulemus saadud kombineeritud hinnanguga, mis on kahe erineva andmeallika arvestustulemuste summa. Parimad arvestustulemused allika järgi on välja kujunenud nii, et toodete jaoks on parim allikas jaekaubanduse numbrid. Teenuste puhul on selline allikas LEU. Juhul kui on täpsem info suurtelt ettevõtetelt, siis osutub see paremaks. LEU andmed on ligikaudu 26%, jaekaubanduse andmed 28% ja ülejäänud allikate andmed 46% eratarbimiskulutuste andmetest.

Tabel 16 Eesti kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutuste arvestused, 2010

(miljonit krooni)

COICOP-i koodid		LEU algandmed	LEU hinnang	Jaekaubanduse hinnang	Teiste andmeallikate hinnang	Parim hinnang
A	B	1	2	3	4	5
Rahvamajanduse kontseptsioon		64 817,4	90 258,8	57 233,5	56 918,2	109 531,5
01.	Toit ja alkoholita joogid	16 667,0	22 804,5	22 166,4	0,0	22 804,5
01.1	Toit	15 319,1	21 223,8	20 382,9	0,0	21 223,8
01.1.1	Leib ja teravili	2 614,0	3 808,9	3 125,7	0,0	3 808,9
01.1.2	Liha	3 687,5	4 415,6	4 493,3	0,0	4 415,6
01.1.3	Kala ja mereannid	751,1	1 261,6	1 356,1	0,0	1 261,6
01.1.4	Pim, juust ja munad	3 077,2	4 888,2	4 240,2	0,0	4 888,2
01.1.5	Õlid ja rasvad	528,0	529,7	622,0	0,0	529,7
01.1.6	Puuvili	1 113,4	1 502,7	1 536,5	0,0	1 502,7
01.1.7	Köögivilid	1 446,1	2 067,0	2 299,8	0,0	2 067,0
01.1.8	Suhkur, keedised, mesi, šokolaad ja maiustused	1 331,3	1 978,1	1 779,9	0,0	1 978,1
01.1.9	Mujal liigitamata toit	770,5	772,1	929,4	0,0	772,1
01.2	Alkoholita joogid	1 347,9	1 580,7	1 783,5	0,0	1 580,7
01.2.1	Kohv, tee ja kakao	578,5	679,8	704,9	0,0	679,8
01.2.2	Mineraalvesi, muud alkoholita joogid, puu- ja köögiviljamahlad	769,4	900,9	1 078,6	0,0	900,9
02.	Alkoholjoogid, tubakatooted ja narkootikumid	2 611,3	4 101,2	7 649,3	545,8	7 881,1
02.1	Alkoholjoogid	1 683,9	2 300,6	5 253,5	0,0	4 939,5
02.1.1	piiritusjoogid	682,8	980,7	2 815,8	0,0	2 815,8
02.1.2	vein	446,0	536,3	789,5	0,0	789,5
02.1.3	õlu	555,1	783,7	1 334,2	0,0	1 334,2
02.2	Tubakatooted	927,4	1 254,8	2 395,7	0,0	2 395,7
02.3	Narkootikumid	0,0	545,8	0,0	545,8	545,8
03.	Rõivad ja jalatsid	3 323,1	3 328,1	2 938,8	77,5	2 972,7
kaubad		3 290,2	3 294,2	2 938,8	0,0	2 938,8
teenused		32,9	33,8	0,0	77,5	33,8
03.1	Rõivad	2 305,5	2 308,5	2 236,1	54,7	1 829,7
kaubad		2 288,3	2 291,2	1 812,4	0,0	1 812,4
teenused		17,2	17,3	0,0	54,7	17,3
03.1.1	riidematerjalid (kangad)	29,6	29,7	58,6	0,0	58,6
03.1.2	rõivad	2 040,5	2 043,1	1 499,6	0,0	1 499,6
03.1.3	muud riietusesemed ja rõivamanused	218,2	218,4	254,2	0,0	254,2
03.1.4	Rõivaste puhastus, parandus ja üürimine	17,2	17,3	0,0	54,7	17,3
03.2	Jalatsid	1 017,6	1 019,6	1 193,3	22,9	1 143,0
kaubad		1 001,9	1 003,1	1 126,5	0,0	1 126,5
teenused		15,7	16,5	0,0	22,9	16,5
03.2.1	kingad ja muud jalatsid	1 001,9	1 003,1	1 126,5	0,0	1 126,5
03.2.2	jalatsite parandus ja üürimine	15,7	16,5	0,0	22,9	16,5
04.	Eluase, vesi, elekter, gaas ja muu kütus	12 063,9	27 246,2	2 490,6	26 733,8	27 488,5
kaubad		8 545,3	8 730,0	2 490,6	6 538,6	7 293,3
teenused		3 518,5	18 516,2	0,0	20 195,2	20 195,2
04.1	Tegelik eluasemeüür	653,2	849,5	0,0	2 537,5	2 537,5
04.1.1	üürnike tegelikult makstud üür	653,2	849,5	0,0	2 537,5	2 537,5
04.1.2	muu tegelikult makstud üür	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
04.2	Arvestuslik eluasemeüür	0,0	14 656,6	0,0	14 656,6	14 656,6
04.2.1	omanike-valdajate arvestuslik üür	0,0	14 656,6	0,0	14 656,6	14 656,6
04.2.2	muu arvestuslik üür	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
04.3	Eluruumi korraline hooldus ja remont	1 866,3	2 008,9	1 646,8	257,1	257,1
kaubad		915,2	915,2	1 646,8	211,5	211,5
teenused		951,0	1 093,7	0,0	45,6	45,6

COICOP-i koodid		LEU algandmed	LEU hinnang	Jaekaubanduse hinnang	Teiste andmeallikate hinnang	Parim hinnang
A	B	1	2	3	4	5
04.3.1	eluruumi hooldus- ja remondimaterjalid	915,2	915,2	1 646,8	211,5	211,5
04.3.2	eluruumi hooldus- ja remonditeenused	951,0	1 093,7	0,0	45,6	45,6
04.4	Veevarustus ja mitmesugused eluruumiga seotud teenused	2 850,5	2 853,5	0,0	3 714,9	3 714,9
	kaubad	936,1	937,0	0,0	759,4	759,4
	teenused	1 914,4	1 916,5	0,0	2 955,5	2 955,5
04.4.1	veevarustus	936,1	937,0	0,0	759,4	759,4
04.4.2	prügiveoteenused	325,8	326,4	0,0	325,7	325,7
04.4.3	kanalisatsiooniteenused	345,1	346,5	0,0	842,8	842,8
04.4.4	mujal liigitamata eluruumiga seotud teenused	1 243,4	1 243,6	0,0	1 787,0	1 787,0
04.5	Elekter, gaas ja muu kütus	6 694,0	6 877,7	843,9	5 567,7	6 322,4
04.5.1	elekter	2 756,8	2 762,6	0,0	2 692,5	2 692,5
04.5.2	gaas	283,6	283,6	0,0	881,9	881,9
04.5.3	vedelkütus	43,2	43,2	89,2	215,4	215,4
04.5.4	tahkekütus	1 149,5	1 321,2	754,6	0,0	754,6
04.5.5	Soojusenergia	2 460,9	2 467,2	0,0	1 777,9	1 777,9
05.	Sisustus, kodutarbed ja igapäevane koduhooldus	3 925,9	3 936,3	5 250,9	530,2	5 329,5
	kaubad	3 869,3	3 869,9	5 250,9	3,7	5 250,9
	teenused	56,6	66,4	0,0	526,5	78,6
05.1	Mööbel ja sisustus, vaibad ja muud põrandakatted	1 277,0	1 277,3	1 677,6	12,2	1 689,8
	kaubad	1 277,0	1 277,3	1 677,6	0,0	1 677,6
	teenused	0,0	0,0	0,0	12,2	12,2
05.1.1	mööbel ja sisustus	1 234,2	1 234,5	1 612,3	0,0	1 612,3
05.1.2	vaibad ja muud põrandakatted	42,8	42,8	65,4	0,0	65,4
05.1.3	mööbli, sisustuse ja põrandakatete parandus	0,0	0,0	0,0	12,2	12,2
05.2	Kodutekstiidid	183,2	183,2	415,8	0,0	415,8
05.3	Kodumasinad	912,8	914,6	1 078,4	17,8	1 104,5
	kaubad	888,3	888,5	1 078,4	0,0	1 078,4
	teenused	24,4	26,2	0,0	17,8	26,2
05.3.1	suured kodumasinad (elektrilised või mitte)	827,1	827,2	951,3	0,0	951,3
05.3.2	väikesed elektrilised kodumasinad	61,2	61,3	127,1	0,0	127,1
05.3.3	kodumasinade parandus	24,4	26,2	0,0	17,8	26,2
05.4	Klaastooted, lauanõud ja tarberistad	267,4	267,4	389,4	0,0	389,4
05.5	Majapidamis- ja aiatööriistad ning -seadmed	496,1	496,3	599,2	3,7	599,2
05.5.1	suured tööriistad ja seadmed	212,0	212,1	202,6	3,7	202,6
05.5.2	Väikesed tööriistad ja mitmesugused lisavahendid	284,1	284,2	396,6	0,0	396,6
05.6	Igapäevase koduhoolduse kaubad ja teenused	789,5	797,5	1 090,5	496,4	1 130,7
	kaubad	757,3	757,3	1 090,5	0,0	1 090,5
	teenused	32,2	40,2	0,0	496,4	40,2
05.6.1	lühiajakodukaubad	757,3	757,3	1 090,5	0,0	1 090,5
05.6.2	majapidamis- ja koduhooldusteenused	32,2	40,2	0,0	496,4	40,2
06.	Tervishoid	2 534,4	2 848,2	2 948,8	2 144,0	4 216,1
	kaubad	1 744,1	1 839,1	2 948,8	0,0	2 948,8
	teenused	790,3	1 009,2	0,0	2 144,0	1 267,3
06.1	Meditsiinivahendid, -vahendid ja -seadmed	1 744,1	1 839,1	2 948,8	0,0	2 948,8
06.1.1	farmaatsivahendid	1 577,1	1 656,7	2 677,9	0,0	2 677,9
06.1.2	muud meditsiinivahendid	28,7	30,2	47,7	0,0	47,7
06.1.3	terapeutilised vahendid ja seadmed	138,3	152,3	223,2	0,0	223,2
06.2	Ambulatoorsed teenused	749,6	958,2	0,0	1 834,9	958,2
06.2.1	meditsiiniteenused	150,5	156,3	0,0	445,8	156,3
06.2.2	hambaraviteenused	577,3	779,9	0,0	1 320,3	779,9
06.2.3	parameditsiiniteenused	21,8	21,9	0,0	68,8	21,9
06.3	Haiglateenused	40,7	51,0	0,0	309,1	309,1
07.	Veondus	7 830,3	9 046,4	8 913,6	8 063,3	14 399,4
	kaubad	5 721,0	5 786,9	8 913,6	1 425,0	7 927,5
	teenused	2 109,3	3 259,5	0,0	6 638,3	6 471,9

COICOP-i koodid		LEU algandmed	LEU hinnang	Jaekaubanduse hinnang	Teiste andmeallikate hinnang	Parim hinnang
A	B	1	2	3	4	5
07.1	Sõidukite ost	2 160,6	2 160,6	2 601,8	1 425,0	1 615,7
07.1.1	autod	1 808,4	1 808,4	2 019,5	1 353,8	1 353,8
07.1.2	mootorrattad	255,4	255,4	391,5	71,1	71,1
07.1.3	jalgrattad	96,8	96,8	190,8	0,0	190,8
07.2	Isiklike veovahendite kasutamine	4 204,1	5 372,3	6 311,8	2 103,4	8 329,3
	kaubad	3 560,4	3 626,3	6 311,8	0,0	6 311,8
	teenused	643,7	1 746,0	0,0	2 103,4	2 017,5
07.2.1	osad ja lisaseadmed	278,1	278,5	700,8	0,0	700,8
07.2.2	Kütte- ja määrdeained	3 282,3	3 347,8	5 611,0	0,0	5 611,0
07.2.3	isiklike veovahendite hooldus ja remont	499,1	773,6	0,0	1 045,2	1 045,2
07.2.4	muud isiklike veovahenditega seotud teenused	144,6	972,4	0,0	1 058,2	972,4
07.3	Veoteenused	1 465,6	1 513,5	0,0	4 535,0	4 454,4
07.3.1	sõitjatevedu raudteel	115,9	116,6	0,0	102,6	102,6
07.3.2	sõitjatevedu maanteel	752,0	795,6	0,0	1 759,0	1 678,4
07.3.3	sõitjatevedu õhuteel	370,7	371,7	0,0	640,6	640,6
07.3.4	sõitjatevedu mere- ja siseveeteedel	219,6	220,6	0,0	1 695,6	1 695,6
07.3.5	kombineeritud sõitjatevedu	0,0	1,6	0,0	224,9	224,9
07.3.6	Muud ostetud veoteenused	7,4	7,4	0,0	112,2	112,2
08.	Side	3 393,1	3 653,0	49,9	2 971,2	3 021,1
	kaubad	147,7	147,7	49,9	0,0	49,9
	teenused	3 245,3	3 505,2	0,0	2 971,2	2 971,2
08.1	Postiteenused	49,9	49,9	0,0	259,7	259,7
08.2	Telefoni- ja faksiseadmed	147,7	147,7	49,9	0,0	49,9
08.3	Telefoni- ja faksiteenused	3 195,4	3 455,3	0,0	2 711,5	2 711,5
09.	Vaba aeg ja kultuur	6 317,6	6 611,8	3 253,9	2 642,8	6 795,8
	kaubad	3 818,6	3 865,7	3 253,9	-10,9	3 253,9
	teenused	2 499,0	2 746,1	0,0	2 653,7	3 541,8
09.1	Audiovisuaal-, fotograafia- ja infotöötlusseadmed	1 198,9	1 241,6	566,9	22,4	604,3
	kaubad	1 161,5	1 204,2	566,9	-10,9	566,9
	teenused	37,4	37,4	0,0	33,3	37,4
09.1.1	heli ja pildi vastuvõtu, salvestuse ja taasesituse seadmed	510,9	511,1	106,7	0,0	106,7
09.1.2	fotograafia- ja kinoseadmed ning optikainstrumendid	125,2	125,3	98,3	0,0	98,3
09.1.3	infotöötlusseadmed	431,5	431,5	318,0	-10,9	318,0
09.1.4	salvestuskandjad	93,8	136,3	43,9	0,0	43,9
09.1.5	audiovisuaal-, fotograafia- ja infotöötlusseadmete parandus	37,4	37,4	0,0	33,3	37,4
09.2	Muud vaba aja ja kultuuriga seotud suured püsikaubad	81,4	83,8	31,9	16,0	37,1
	kaubad	78,6	78,6	31,9	0,0	31,9
	teenused	2,8	5,2	0,0	16,0	5,2
09.2.1	suured vaba aja püsikaubad vabas õhus kasutamiseks	19,9	19,9	14,6	0,0	14,6
09.2.2	muusikariistad ja suured vaba aja püsikaubad siseruumides kasutamiseks	58,7	58,7	17,3	0,0	17,3
09.2.3	muude suurte vaba aja ja kultuuripüsikaupade hooldus ja parandus	2,8	5,2	0,0	16,0	5,2
09.3	Muud vabaajakaubad ja -tarbed; aiandus, lemmikloomad	1 658,9	1 659,9	1 398,6	402,7	1 456,8
	kaubad	1 600,6	1 601,6	1 398,6	0,0	1 398,6
	teenused	58,3	58,3	0,0	402,7	58,3
09.3.1	mängud, leitud ja hobikaubad	272,4	272,4	174,8	0,0	174,8
09.3.2	spordi-, matka- ja väljas vaba aja veetmise varustus	204,4	204,5	79,4	0,0	79,4
09.3.3	aiad, taimed ja lilled	518,5	518,8	591,7	0,0	591,7
09.3.4	lemmikloomad ja nende tooted	605,4	605,8	552,6	0,0	552,6
09.3.5	lemmikloomade veterinaar- ja muud teenused	58,3	58,3	0,0	402,7	58,3
09.4	Vabaaja- ja kultuuriteenused	1 507,9	1 744,2	0,0	2 214,5	2 539,9
09.4.1	vabaaja- ja sporditeenused	635,8	752,9	0,0	581,0	752,9

COICOP-i koodid		LEU algandmed	LEU hinnang	Jaekaubanduse hinnang	Teiste andmeallikate hinnang	Parim hinnang
A	B	1	2	3	4	5
09.4.2	kultuuriteenused	785,3	904,4	0,0	750,9	904,4
09.4.3	hasartmängud	86,8	86,9	0,0	882,6	882,6
09.5	Ajalehed, raamatud ja kirjeldused	977,8	981,3	1 256,6	0,0	1 256,6
09.5.1	raamatud	359,2	359,8	482,6	0,0	482,6
09.5.2	ajalehed ja perioodikaväljaanded	452,6	454,0	495,2	0,0	495,2
09.5.3	mitmesugused trükised	46,1	46,3	68,5	0,0	68,5
09.5.4	kirja- ja joonistustarbed	119,9	121,1	210,4	0,0	210,4
09.6	Pakettreisid	892,6	901,1	0,0	-12,9	901,1
10.	Haridus	714,4	756,9	0,0	771,1	751,6
10.1	Eelharidus ja esimese taseme haridus	44,3	56,0	0,0	14,0	56,0
10.2	Teise taseme haridus	13,9	14,6	0,0	23,3	14,6
10.3	Teise taseme järgne ja kolmanda taseme eelne haridus	26,6	29,2	0,0	23,9	23,9
10.4	Kolmanda taseme haridus	408,7	408,8	0,0	472,0	408,8
10.5	Taseme alusel mittemääratletav haridus	220,9	248,3	0,0	237,9	248,3
11.	Restoranid ja hotellid	1 985,6	2 160,3	0,0	6 834,7	6 834,7
11.1	Toitlustusteenused	1 759,2	1 869,5	0,0	5 402,7	5 402,7
11.1.1	restoranid ja kohvikud jms	1 346,2	1 455,6	0,0	4 576,8	4 576,8
11.1.2	asutuste sööklad	413,0	413,8	0,0	825,9	825,9
11.2	Majutusteenused	226,4	290,8	0,0	1 432,0	1 432,0
12.	Mitmesugused kaubad ja teenused	3 450,8	3 765,9	1 571,2	5 603,8	7 036,5
	kaubad	1 819,4	1 822,5	1 571,2	148,8	1 873,7
	teenused	1 631,4	1 943,4	0,0	5 454,9	5 162,8
12.1	Isikuhooldus	1 736,3	1 855,3	1 164,9	577,7	1 654,4
	kaubad	1 363,9	1 365,8	1 164,9	0,0	1 164,9
	teenused	372,3	489,5	0,0	577,7	489,5
12.1.1	juuksurisalongid ja iluteenindusasutused	372,3	489,5	0,0	577,7	489,5
12.1.2	elektrilised isikuhooldusvahendid	4,8	5,3	10,7	0,0	10,7
12.1.3	muud isikuhooldusvahendid, -kaubad, -tooted	1 359,1	1 360,5	1 154,2	0,0	1 154,2
12.2	Prostitutsioon	0,0	16,3	0,0	16,3	16,3
12.3	Mujal liigitamata isiklikud esemed	455,4	456,7	406,3	148,8	708,8
12.3.1	väärisehted ja kellad	116,8	117,0	189,5	148,8	492,0
12.3.2	muud isiklikud esemed	338,6	339,7	216,8	0,0	216,8
12.4	Sotsiaalkaitse	33,8	77,7	0,0	332,6	220,1
12.5	Kindlustus	1 048,2	1 063,5	0,0	373,3	373,3
12.5.1	elukindlustus	0,0	0,0	0,0	197,2	197,2
12.5.2	eluruumikindlustus	301,9	301,9	0,0	12,6	12,6
12.5.3	tervisekindlustus	32,9	32,9	0,0	20,2	20,2
12.5.4	veonduskindlustus	695,9	711,3	0,0	134,4	134,4
12.5.5	muu kindlustus	17,4	17,4	0,0	8,9	8,9
12.6	Mujal liigitamata finantsteenused	56,1	56,1	0,0	3 426,5	3 335,1
12.6.1	kaudselt mõõdetavad finantsteenused (FISIM)	0,0	0,0	0,0	2 192,2	2 192,2
12.6.2	mujal liigitamata finantsteenused	56,1	56,1	0,0	1 234,3	1 142,9
12.7	Mujal liigitamata teenused	121,0	240,2	0,0	728,5	728,5
	Kokku	64 817,4	90 258,8	57 233,5	56 918,2	109 531,5
	kaubad	48 233,9	56 261,7	57 233,5	8 651,1	62 222,5
	kulukaubad	36 570,5	44 534,5	44 806,0	7 084,5	50 478,5
	poolkestvuskaubad	5 632,6	5 681,6	5 966,0	0,0	5 966,0
	kestvuskaubad	6 030,7	6 046,0	6 461,6	1 566,6	5 778,0
	teenused	16 583,5	33 997,1	0,0	48 267,2	47 309,0
	Kontroll	64 817,4	90 258,8	57 233,5	56 918,2	109 531,5
				Osatähtsus:		
				LEU	28 872,1	26,4%
				jaekaubandus	30 416,6	27,8%
				teised andmeallikad	50 242,8	45,9%
				kokku	109 531,5	100,0%

Allikad

Eesti Konjunkturiinstituut. [www] <http://www.ki.ee/>.

Leibkonna eelarve uuring 2002. Metoodika ülevaade. (2003). Tallinn: Statistikaamet.

Statistikaameti andmebaas.

[www] <http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Sotsiaalelu/databasetree.asp>.

GENERAL INFORMATION ABOUT THE SURVEY AND THE PARTY CONDUCTING THE SURVEY

Contact organisation	Statistics Estonia
Contact organisation unit	Population and Social Statistics Department, Social Surveys Service
Contact name	Piret Tikva
Contact e-mail address	piret.tikva@stat.ee
Contact phone number	+372 625 9218
Legal acts and other agreements	“Official Statistics Act”
Type of survey	Cross-sectional survey
Frequency of survey	Irregular
Time of survey	Calendar year

The aim of the Household Budget Survey is to get reliable information on the expenditures and consumption of households. Besides obtaining data about the household composition, the survey also provides information on household members' main demographic and social indicators (marital status, employment, education), as well as on living conditions and owning of durable goods. The data of the survey are used a lot by ministries and research institutions.

1. History of the survey

Overview of household surveys in Estonia

Household budget surveys have quite a long history in Estonia. The first survey of the kind was conducted in Estonia in autumn 1925. The survey, called the budget survey at that time, was conducted by the State Central Bureau of Statistics among the workers' households of Tallinn. The similar survey of a smaller scope was conducted also in 1926.

As the budget survey was simplified in many ways, a need for a more thorough survey arose. It was accomplished only in 1937–1938 simultaneously with the general economic census. The principles of the International Statistical Institute (ISI) were taken into account already while conducting the 1937–1938 budget survey, so that the data would also be internationally comparable. Differently from the previous survey, besides workers also the government and local government officials, as well as commercial-industrial employees, agricultural workers and handicraftsmen were taken under observation.

The survey which lasted for a year started on 1 April 1937 and ended on 31 March 1938. While selecting households into the sample, the economic activity and the level of service were taken into account. Workers' and officials' households were interviewed in Tallinn, Tartu, Narva and Pärnu cities and in rural areas engaged in oil shale and peat industry. Agricultural workers all over Estonia participated in the survey. Selection of households was based on the recommendations given by local professions' chambers and unions and health insurance funds.

661 households participated in the survey, of which 523 or 79% remained in the sample until the end of the survey period. Each household filled in a diary book of income and expenditure every month. In addition, a report was submitted on the income and expenditure of household members who were temporarily living apart from the household. The changes in the household, guests hosted by the household and changes of the place of residence were also recorded in the monthly diary book. In addition, information on the financial situation of the household was collected at the beginning and end of the survey.

The main results of the survey conducted in 1937–1938 were published in the magazine “Eesti Statistika 1939” (Estonian statistics 1939). It can be assumed that no thorough survey analysis was carried out or it was not published.

The surveys of the population's income and expenditure were continued from 1952. The surveys were conducted regularly in 1960–1978. Estonian survey was similar to those of other Soviet Union regions. During several decades a constant sample was used. The budgets of collective farmers' and industrial workers' families were recorded separately. Households covered by the survey filled in the diaries on a constant basis.

From time to time, in 1967, 1972, 1975 and 1978, ad-hoc surveys with extended questionnaires and based on bigger samples were conducted. Besides general data on income and expenditure, information was also collected on wages and salaries, living conditions, etc.

The initial data of the survey have not preserved; as the data were processed mainly in Moscow and summary tables and data on the Soviet Union as a whole were sent to Estonia. The data on household budget collected by the survey during the Soviet period are not comparable as the conditions and samples of the survey are different. But these data can be used in analysing some special issues (e.g. dynamics of nutritional traditions) where they are of a great value.

The data collected by the Soviet-time survey provided information on the composition of households, applicability of household members, household income, living standard, money saving, nutrition, alcohol consumption and purchases of manufactured goods. Living conditions of collective farmers and production of agricultural products in private households were also under observation.

Quarterly, half-year and three-quarter reports as well as annual reports were compiled about the results of the survey. In 1961, 1966 and 1970 a yearbook of time series was published.

In 1991, the marketing research and consulting company EMOR started a new household budget survey by the order of Statistics Estonia to observe coping of Estonian families in the period of transition.

The survey methodology was worked out with the help of researchers from the University of Tartu. The sample was selected on the basis of the 1989 Population Census. Permanent residents aged 16–74 of the Republic of Estonia formed the target population. The interview was to be carried out in 100 places all over Estonia, 10 interviews in each. Stratification variables were geographical location and language spoken at home.

At first a sample three times as big as initially planned was selected and the households included were asked for their consent. Among the households willing to participate, a random sample was drawn, taking into account quotas of the strata and sizes of households.

Originally the survey started with 300 households per month, rising for the year 1995 to 900 households per month. The survey was conducted as an interview and as a diary-type survey. At first a questionnaire on the participating household was filled in. The diary for income and expenditure was filled in during one month.

Each family in the survey was repeatedly interviewed; inclusion in the sample took place once in three months.

The results were published in Statistics Estonia's monthly "Eesti Statistika Kuukiri. Monthly Bulletin of Estonian Statistics" where the changes in income and consumption, consumption structure, and in distribution of households into income and expenditure deciles were discussed. The data were also published in the Statistical Yearbooks of Estonia and reflected in the media. The results of household budget survey were also discussed in the publication "Eesti sotsiaalstatistikat" ("Estonian Social Statistics"), which was published in 1994 and financed by the Open Estonia Foundation (editor Arvo Kuddo). Some estimates were also published in publications "Sotsiaaltrendid 1. Social Trends 1" and "Sotsiaaltrendid 2. Social Trends 2".

2. Household Budget Survey 2002

The Household Budget Survey (the HBS) launched in 2000 was a modernised form of the Household Income and Expenditure Survey (the HIES) conducted in 1995–1999. The modernisation was funded by the International Bank for Reconstruction and Development which granted non-reimbursable aid in the sum of 200,000 US dollars. The project was cofinanced by Statistics Estonia.

Although the modernisation project had been started in May 1998 already, the bulk of works were done in 1999. First, four working groups were set up in the framework of the project. Every group was assigned a certain part of the survey being modernised. A fifth working

group was added in 1999. All groups were supported by a foreign expert. Statistics Estonia's employees (A. Kukk, A. Valtin and M. Kreitzberg) participated actively in the working groups' doings, too.

The goal for modernising the HIES was to bring the survey into compliance with the situation prevalent in nowadays Estonia, with the needs of the top priority data users (incl., first and foremost, with the needs of the macroeconomics working group), with the harmonisation recommendations provided by Eurostat and with the scientifically developed quality requirements, by amending to this end the main concept of the survey in accordance with the renewed goals and by maintaining the consistency of results (incl. of time series).

Response rate was the most important issue to be improved. For this purpose it was necessary to:

- study the frame in order to reduce non-response caused by the sample error;
- instruct and motivate interviewers in order to improve the knowledge and skills of less experienced interviewers with a view to reducing non-response;
- simplify the questionnaire as much as possible in order to make participation in the survey less complicated for households (respondents filling in the questionnaire) and, in this way, to reduce non-response;
- shorten the time during which households have to participate in the survey (to avoid households getting bored of responding), and/or prolong the intervals between participation cycles).

Main changes in the sampling procedure were as follows:

- the person-wise approach in selection of households was replaced with an address-wise approach (in rural areas, the person-wise approach was continuously applied here and there);
- in every quarter a cross-sectional sample was taken, i.e. there were no repetitive households in a sample selected for one year;
- a sample was partly rotated (a half of the sample was rotated) in neighbouring years as this principle best of all enables to estimate a change over consecutive years and over the respective quarters of these years, thereby 1) the sample size was reduced from 1,330 to 820 (initially planned to be reduced to 1,220). A very important task was to cut the survey cost. At the same time, field works constitute the most costly stage of the sample survey. Because of the reduced sample, it was essential to make use of the whole information received from households (until 1999, incomplete sets of documents received, i.e. a questionnaire or a diary missing, had not been made use of). But due to that, estimations were far more complicated to make in mathematical terms; 2) in the course of sampling, pre-strata were changed (the former strata – 'Tallinn', 'other Estonian cities' and 'other rural areas of Estonia' – were replaced by 'large counties incl. Tallinn' and 'small counties').

Already by 1998 there had arisen an urgent need to harmonise the definitions used in the surveys conducted in Estonia. Thus, the definitions used in the survey documents (questionnaires and diaries) of HBS were to be harmonised with those used in other surveys, e.g. the Estonian Labour Force Survey. As much as possible, definitions were tried to be harmonised also with those used in the international Living Conditions Survey launched in 1999. All recommendations related to the Adult Education Survey and the Time Use Survey were also taken into account. Besides, it was extremely important to take into consideration the documentation prepared for the 2000 Population and Housing Census.

Current international classifications were made use of while improving the Household Picture. A number of questions were added to facilitate the receipt of data on the indicators recommended by Eurostat.

The new Household Picture provides, contrary to the previous one, considerably more detailed information about the personal data of household members. The following questions were added:

- relation between the members (earlier, relation to the head of the household was only asked);
- the country of birth of every household member;

Changes in interviewing documents

- *the citizenship and legal marital status of every household member;*
- *a health block consisting of three questions, enquiring about every member's self-assessment of own health status compared to his/her age group, presence of disability or chronic disease and information about independent coping;*
- *an education indicator-related question about the educational level at which the respondent studies during the survey period, concerning both general and professional education;*
- *fixing of non-working and non-studying minors;*
- *the main indicators of working life – activity/inactivity, reasons for inactivity, search for work, duration of unemployment, employment status, occupation and the main activity of employer/organisation.*

In order to analyse the living conditions of households, a module consisting of 22 questions and seeking to shape a description of dwelling was added. A totally new aspect added to the survey is measuring of imputed rentals by self-assessment method; thereby the persons who own a dwelling where they live in are treated as entrepreneurs providing housing service. In terms of value the provided housing services are estimated to be equal to the sum of rent which should have been paid for a dwelling of similar size, kind and quality if it had to be rented.

Questions which could affect further participation of a household in the survey in a negative way (e.g. questions about savings and financial burdens) were eliminated from the Household Picture section.

The Diary Books (2 types) are the part of the survey to which no major changes were made. The documents were made somewhat simpler for respondents. Distinction of expenditure depending on the type of payment (in cash or by bank card) presented in two columns was dropped; a requirement to specify the origin of goods was also given up. Food expenditure made on pets was integrated with the food expenditure table, since in addition to special food pets also get a part of the food bought for the household.

With respect to questions about income, the received and deposited sums were not distinguished any more.

In the section "Expenditure on housing", the list of dwelling-related expenditure was made as similar to the one used in everyday practical life as possible.

Post-Interview is a totally new part added for the following purposes:

- *to fix the consumption household on the basis of actual consumption (a consumption household is determined retroactively for a certain period, e.g. for a survey period, and it includes all persons who either partially or wholly participated in the consumption of the surveyed household during the survey period);*
- *to get information about the non-monetary resources of households (own-produced food, benefits granted by the employer or the state/local government);*
- *to get at the final stage of the survey at least approximate information about a household's financial resources (securities, savings, loans), i.e. to ask questions which are complicated to answer or which can affect the further course of interviewing in a negative way;*
- *to get to know a household's self-assessment of their economic level, a household's self-assessment of the sufficiency of income/proprietary means (deprivation assessment).*

While modernising the survey, the necessity for retro-questions was thoroughly considered. The following items concerning a longer period were under discussion:

- *asking about a household's total disposable income;*
- *asking about the expenditure on durables and other major and irregular (holiday trip, tuition fee, etc.) expenditure.*

Considering the above mentioned, the Post-Interview Questionnaire was supplemented with questions which could reveal whether the survey period was a typical period for the household. If not, then what caused the difference. These details served as supplementary information for calculating income deciles and other indicators based on the ranking of

households, because the data on one month may be untypical of a household and hence place it in a wrong decile.

Introduction of the Post-Interview was meant to reduce the response burden during the first interview. Comparison of the data gained as a result of the Post-Interview and the Household Picture with the help of logical checks provides a good opportunity to assess the quality of the data received during the interview and to eliminate errors. In the course of preparation works, nearly 50 logical checks were worked out for detecting definite errors and 100 logical checks for detecting probability errors.

One of the aspects leading to modernisation of the survey was modification of results according to the wishes of data users. The published quarterly result did not change much because of the decreased sample size. In the modernisation process, the needs of the main data users (the Ministry of Social Affairs, Macroeconomic Statistics Service, etc.) were specified (e.g. the Ministry of Social Affairs needed the market basket to be calculated by counties, but the Macroeconomic Statistics Division needed the data for computing imputed rentals). In connection with collecting supplementary information in the framework of the Household Picture and the Post-Interview, the shares of household structure and assessments of living conditions were planned to be increased in the annual result.

The second stage of the survey modernisation process involved practical testing of the changes entered in the sample-related methodology part and testing of the interviewing documents.

The pilot survey fieldwork was carried out from 24 May to 28 June 1999. 168 addresses were included in the survey and 174 households were interviewed (at 6 addresses there lived 2 households); the personal questionnaire part was answered by 366 household members. The pilot survey covered most of the counties (excl. Hiiu, Lääne, Rapla and Võru counties).

The response rate appeared to be 10% higher in the pilot survey. An important conclusion reached while analysing the pilot survey results was that responding was above all influenced by two aspects:

- a shorter survey period of the pilot survey. Unlike in the continuous survey carried out in 1999, when households kept filling in the Diary Book for Food Expenditure for half a month and the Diary Book for Income and Durable Goods for one month, during the pilot survey both Diary Books had to be filled in for only 2 weeks;
- a more detailed report by the interviewer on every sampled household, i.e. the interviewer had to fill out a protocol form on every household included in the sample (earlier, the interviewer had to compile a free-style aggregate report embracing all sampled households).

As it came out at the meeting of supervision area coordinators (who had worked also as interviewers during the pilot survey) after the pilot survey, the changes which had been made to the Diary Books (quitting the requirement to specify units in case of commodities; and giving up making a distinction between payment in cash and by bank transfer, etc.) simplified the process of filling in the Diary Books for households. Explanatory texts added to Diary Books were understandable to households.

Introduction of the Post-Interview gave way to a new situation – the interviewer had to have sufficient time for making a final visit to households. As a result, the Diary Books filled out in the course of the pilot survey were examined more thoroughly by the interviewer in the presence of the representative of household, and a lot of specifying remarks were added to them, thus the gained information could be used as a data source in making estimations.

One of the aims of the pilot survey was to check the methodological matters related to the survey. Proceeding from this, the data of the pilot survey were not analysed as usual data, instead single specific methodological aspects were checked. In the Household Picture and Post-Interview parts, the pilot survey results were analysed bearing in mind the suitability and quality of base materials, hence the following conclusions were drawn.

If the answers given to questions were erroneous and lacked logical concordance, the reason evidently lay in a poorly formulated question, inadequate instruction manual or insufficient training.

If a question was answered with replies the distribution of which differed largely from the distribution of the same question in a similar survey (provided that the sample enabled to

give estimations of necessary accuracy), then also poor formulation of a question or misleading instruction manual was suspected.

If the distribution of multiple answers was extremely uneven, then the scale was made tighter in certain places; e.g. the results of the pilot survey revealed that question C6 (ownership of dwelling) in the Household Picture lacked the following multiple answers 'is rented from the state', 'is rented from the real estate company' and 'form of ownership unknown'. Therefore, it was decided to make the scale tighter and leave the uncompleted multiple answers out. In question C20 (distance to the nearest public transit stop, store, school, telephone, post office), the scale appeared to be filled in very unevenly. The relative frequency of the first value ('up to one kilometre') was unproportionally large. Thus, it was concluded that it has to be divided into two parts: 'less than 0.5 km' / '0.5–1 km'.

If in case of possible 'yes–no' answers, one of them was clearly predominant (95–100%), the informative nature of the asked question as well as the possibility of leaving the particular question out were contemplated. For example, a question about the ownership and use of non-agricultural immovable property was asked in the pilot survey. As the survey results revealed that only three households had answered the referred two questions (one uses the company or business premises, the second respondent owns but does not use them, the third one uses some other kind of immovable property), thus the question was left out of the main questionnaire due to a very small number of respondents, etc.

Since the sample of the pilot survey was drawn by probability random selection, it proceeds that the frequency distribution of the answers to the pilot survey questions can be used for forecasting the frequency distribution of the answers to the same questions in the main survey. In addition, it was also analysed whether the numerical distribution of household members weighted on the basis of the pilot survey data was sufficiently close to the standard results of the 2nd quarter 1998 HIES and whether the chi-squared test does not reveal any essential difference in the distribution of the number of household members between the data of the pilot survey and those of the 2nd quarter 1998 HIES. In the pilot survey, the age distribution of household members was also sufficiently close to the respective distribution in the population.

In case of surveys, it is of central importance, how the main definitions are understood by interviewers and by respondents. In order to find out whether the main definitions are understandable, the Household Working Group developed a questionnaire consisting of a list of special cases which required application of definitions for taking an adequate decision. The related questionnaire-based interview was conducted among interviewers and coordinators; authors of different surveys and among the social survey experts.

The aim of the questionnaire meant for experts and interviewers was to clarify how the interviewers had defined for themselves the notions 'household', 'absent members of household', 'guests participating in household consumption' and 'head of household' in earlier surveys. In this way, the compilers of questionnaires carried out a self-check as to which extent their instruction manual had been understandable and unambiguous.

Conclusions from the empirical survey of main definitions:

Of all the various groups surveyed (experts, authors of surveys, interviewers), interviewers answered the questionnaires the best.

The definition of 'household' did not evoke any difference in opinion. In case of need, people were able to ask specifying questions.

'Absent members of household' was one of the most complicated definitions. Here, dissenting opinions were expressed (whether a spouse having lived in another country for three years can be classified as 'absent member of household' – according to the definition he/she is not, some interviewees wished to treat him/her as a household member). Problems arose also with respect to students. Since this was undoubtedly one of the most difficult definitions, the interviewer's manual was supplied with further details before the launch of the main survey.

No problems occurred with respect to the definitions of 'guest' and 'head of household'.

As a result of the empirical survey, no changes were made to the main definitions. Nevertheless, the instruction manual was improved.

Besides analysing the pilot survey and the results of the empirical survey of main definitions, also the final version of the HBS documents was worked out. In this process, the results of

the pilot survey and empirical survey as well as the proposals and specifying remarks received from experts were taken into consideration.

No essential changes were made to the methodology and documents of the survey in 2001.

3. Household Budget Survey 2010

Since 2000 the HBS consisting of four parts has been rather voluminous. The Household Picture concerns general data about the household's background data such as sex, age, marital status, education, coping, employment, etc. of household members. Post-Interview is intended for registering the changes entered during the survey. The Diary Book for Food Expenditure reflects the expenditure made by the household during half a month. The Diary Book for Income, Taxes and Expenditure contains data about monetary and non-monetary income received by the household as well as the expenditures on all commodities and services.

Problems in the HBS and the designed changes

During the conduct of the HBS in last years before modernisation, the response rate became very low again. A large volume of documents, complexity of completing the Diary Books and refusals due to the aforesaid can be pointed out as the relevant reasons. Often enough, also the data received were unreliable. Thus, there arose a necessity to amend the survey with a view to gaining a better response rate and receipt of adequate data.

For this purpose, there was established a working group consisting of persons from various ministries as well as of specialists from Statistics Estonia dealing with social surveys. Modernisation of the survey or the so-called redesigning was carried out in 2008–2009 when the conduct of the survey was suspended.

The first amendment proposal was to reduce the scope of documents i.e. to substitute the total volume of 2 Questionnaires and 2 Diary Books with one Household Questionnaire and one Diary Book for Expenditure.

Secondly, the survey period had to be reviewed, since the respondents had repeatedly stated (noted in feedback questionnaires collected after the last HBS had come to an end at the beginning of 2008) that the period for recording the expenditure was too long. People tend to forget their expenditures and find it too difficult to keep registering them in the Diary Book for such a long time. Consequently, the period for filling in the Diary Book for Expenditure was shortened to two weeks.

It was also decided that income will not be asked in different subsections. Instead, the total income from various sources of all household members will be asked as the average monthly income of the last 12 months.

The reasons for that were as follows: reduction of the burden of respondents, irregularity of incomes, and different bases for different incomes.

The response rates of the HBS had shown a constant decline during last years, therefore a target was set to simplify the survey. And the questionnaire can be shortened on account of income-related data. Before 2004, poverty indicators had been calculated on the basis of the income data gained with the HBS, thus collection of detailed information on income was justified. Today, the Estonian Social Survey (the ESS) serves as a base survey for the income and poverty indicators. The purpose of the HBS is to survey people's expenditure. That is why, in future, income will be treated as a background variable in the HBS. Since income has already been surveyed to a great detail in the ESS, therefore it is not reasonable to duplicate this subject in another survey. The income data collected with the HBS can be supplemented with the similar ESS data – the ESS and the HBS use the same bases for sampling.

The revised part concerning income contained five questions. These questions aim to find out the main source of subsistence during the last month, the person who provides it to the household and the sum of money at the disposal of the household. A special analysis carried out by an analyst was taken as a basis for compiling the income-related part.

A totally new feature was added to the 2010 questionnaire – asking retrospectively about the purchases of different goods and services. A period of up to 12 months is the retrospective period under observation. In asking about retrospective purchases of goods, the experience of the Finnish Household Budget Survey was made use of. In the similar Finnish survey, the questions asked retrospectively about purchased goods are even more detailed. In the respective Estonian pilot survey, the scope was still confined to larger COICOP groups.

A tourism module, which had earlier been a part of the population module survey, was added to the end of the Household Budget Survey. Foreign and domestic trips undertaken in the previous calendar month and the expenditure made on trips are asked in this module.

Diary Book

The Diary Book is only one of the survey documents and it consists of three parts. The first part requires recording of all expenditure on food products and consumer goods, taxes paid and payments made during two weeks. Households start filling in the Diary Book by inserting the current date; each day's expenditures are fixed on a separate page.

The second possibility proposed to respondents is to keep the receipts of purchases and add them to the Diary Book in an envelope. The expenditure proved by receipts of purchases should not be duplicated in the Diary Book.

In the case of food products, the paid sum, quantity and unit are asked.

In the case of consumer goods and services, only the sum has to be noted down, the quantity and unit should not be indicated.

In case of clothing and footwear, persons for whom the products were bought should also be noted down: for a child 0–13 years of age, or for a female or male aged 14 or more.

In case of eating out, the price of food and the place visited or from where the food was bought is asked.

The 2nd part of the Diary Book contains pages on the consumption of self-produced food products, food products received as payment in kind and free food products. Quantity, unit and whether the food products are self-produced, received as payment in kind or free of charge should be indicated here.

The final part of the Diary Book presents check-up questions and a space for writing a request for a feedback letter in order to get an overview of own expenditure made during two weeks. For expressing consent, the respondents need to write their e-mail address in the Diary Book.

Summary of the survey modernisation

One Questionnaire and one Diary Book comprise the survey documents. The survey period during which the Diary Books are being completed is two weeks.

The first parts of the Household Questionnaire present the background variables harmonised with other surveys (YA – general data on the household and its members, YB – relations in household, YC – demographic data, YE – education of respondent, YF – working life of respondent, YG – health of respondent, YD – living conditions of respondent).

In the Income part (Section B), monetary income is now asked through five questions only.

The first question of the Goods and Services part (Section C) focuses on all expenditure made on dwelling in the previous month. Other questions are asked retrospectively about bigger purchases of goods and services (starting from 1,000 kroons, later from 100 euros) during the last 12 months.

Tourism module (Section T), i.e. the final part of the Questionnaire, concentrates on foreign and domestic trips and the expenditure made on trips.

One part of the non-monetary income – consumption of self-produced food products, food products received as payment in kind and free food products – is estimated on the basis of the Diary Book. The rest of non-monetary income is estimated on the basis of the Estonian Social Survey estimates.

Completion of the Diary Book is allowed to be substituted by supplying receipts of purchases. Therefore, it is not always possible to see quantities and know for whom clothing or footwear were bought. Both of these variables are imputed.

Retrospective expenditures fixed in the Questionnaire are converted into monthly expenditure.

Expenditures noted down during two weeks are converted into monthly expenditure.

In compiling the methodology and survey documents, the experience of other countries and analyses made on the basis of the previous survey have been relied on.

The HBS Pilot Survey 2009

The pilot survey of Household Budget Survey was conducted from the beginning of May until mid-July in 2009 in order to test the Questionnaire, the Diary Book, data collection methodology and organisation for the main survey. The pilot survey was carried out by nine interviewers. The pilot survey sample was drawn by systematic sampling from among the permanent at least 15-year-old residents of the Republic of Estonia in eight different strata.

The strata were formed on the basis of the code of settlement/ rural municipality and mother tongue. The final sample size comprised 408 persons. The plan was to interview a total of 200 households during the fieldwork i.e. the target was to receive 200 Questionnaires and at least 100 Diary Books. The regions embraced Pärnu city, Valga, Saare, Lääne-Viru, Ida-Viru and Põlva counties.

The survey documents consisted of the Household Questionnaire and the Diary Book for Expenditure. The Questionnaire was completed in the course of interview at the first meeting with the household member responsible for the dwelling or most competent to answer the questions about the household. The household had to enter in detail all expenditures made by it during the two pre-determined weeks in the Diary Book for Expenditure.

All in all, 166 Questionnaires were received, which makes up 41% of the total sample. With respect to Diary Books – their receipt was 35% covering 85% of respondents.

Three reasons of rather equal share can be pointed out to explain non-response. Reason 'the respondent is inaccessible' accounts for the largest share among the reasons for non-response. It is mostly due to the fact that the respondent is not at home and he/she cannot be contacted. The drop-out conditioned by the sample became so large because we have to do with a pilot survey i.e. the sample did not cover all regions. If the sample person had moved to a new place of residence and the new address is not located in the region specified for the sample, the person dropped out of the survey. Often enough, the new address was not known, therefore the person could again not be contacted. The most widely spread reason for non-response was refusal for no reason.

One reason for drop-out was failure to contact the respondent due to his/her inaccessibility – on 81 occasions accounting for 19.8% of the sample. The predominant reason here was that the respondent was not at home.

Refusal to participate in the survey was expressed in case of 13.5% of the sample or on 55 occasions. Categorical refusal and refusal because of lack of time were the most frequent reasons heard.

The average duration of time spent on filling out the Household Questionnaire was 29 minutes.

Table 1 **Average amount of time spent on the Household Questionnaire**

Duration of the household interview	Number of interviews	Proportion of interviews in the total volume of interviews, %
Less than 20 minutes	38	22.9
20–40 minutes	101	60.8
40–60 minutes	22	13.3
One hour or more	5	3.0

At the end of the Questionnaire, the interviewers were asked to evaluate the progress of interview. The interview was predominantly evaluated as having progressed 'very well'.

Table 2 **Interviewers' evaluation of the interview**

Interviewers' evaluation of the progress of interview	Household interview	
	Number	Proportion, %
Very good	123	74.1
Good	31	18.7
Satisfactory	11	6.6

After the pilot survey, the HBS pilot survey report was compiled. Its aim was to provide an overview of the pilot survey results, which could be used as basis for amendment proposals in order to enhance the quality of the main survey. The final report concerned the content of Questionnaires and Diary Books and their receipt. Recommendations made by the working group, the decisions taken and amendments made were also set out.

After analysing the pilot survey and interview results, the final version of HBS documents was worked out. The revised main survey was launched in 2010.

QUALITY OF SURVEY

1. Relevance

Need for Household Budget Survey

The purposes of the Household Budget Survey are to get reliable information about

- expenditures and consumption of households;
- the economic situation of households;
- the main demographic and social indicators (family relations, employment, education) of household members;
- living conditions and owning of durable goods.

The Household Budget Survey often serves as a basis while analysing consumption expenditure and monitoring the consumption trends of the population in Estonia. From here, product/service providers and customers can obtain information about the goods and services on which more money is spent and which are consumed more across years.

In addition to expenditure, the survey provides information about the composition of households and the main demographic and social indicators of households (family relations, employment, education), and also on living conditions, owning of durable goods and additional sources of income (free or subsidised services, possibility of land usage, foodstuffs received from household's own farm or kitchen plot). The survey reveals information also on the household's ownership of immovables and the households' self-assessment of their economic situation.

The data of the Household Budget Survey are used by scientific research institutions (universities, institutes) and ministries. The main user of the latter group is the Ministry of Social Affairs. Estimates collected with the survey constitute a part of basic data in macroeconomic statistics.

Results of the Household Budget Survey have been published in the publications of Statistics Estonia. Estimates are also available in the Statistical Database on Statistics Estonia's website www.stat.ee.

2. Accuracy

2.1 Population

The population of the Household Budget Survey was made up of all permanent residents of the Republic of Estonia aged 15 or older as of 1 January 2010, who live in private households, excl. those residing in institutions on a long-term basis (at least for a year). The Estonian Population Register, administered by the Ministry of Internal Affairs, was used as a sampling frame representing the survey population.

Sample

The HBS is a sample survey i.e. the population is evaluated on the basis of the data collected from the sample. The survey sample was drawn from among the persons registered in the Population Register who were 15 years of age or older as at 1 January 2009. The person included in the sample (address person) brought his/her household into the sample.

Sample persons were drawn from the Population Register by the stratified unproportional systematic sampling procedure. In case of this sampling procedure, the population is divided into non-overlapping subpopulations or strata, and independent subsamples are drawn separately from every subpopulation following the systematic sampling procedure and by applying different inclusion probabilities. The population was stratified by the county in which the address person's place of residence was. In the stratification procedure, the stratification principles worked out for and applied to the Estonian Social Survey, which has been carried out on an annual basis since 2004, were used, and thus three strata were formed by the number of inhabitants in the respective county. Hiiu county being smaller than other counties comprised a separate stratum, the remaining counties were distributed into two strata – the larger and smaller ones. Counties with the population less than 60,000 belonged to the stratum of smaller counties (as at 1 January of the survey year).

To ensure an even distribution of the sample and preclude several address persons living at the same address from falling into the sample, records in the strata were sorted by address: first by the county code; within the county, by the rural municipality code; within the rural municipality, by the name of village; next, by the street name; and finally, by the house number.

Sample size

The original sample included 8,100 persons. In order not to put an excessive burden on the respondents, those who had participated in Statistics Estonia's surveys before were excluded. The final size of the sample was 7,803 persons. Table 3 presents the population and sample sizes as well as the inclusion probabilities in the strata.

Table 3 **Population and sample sizes, and inclusion probabilities**

Stratum No.	Region (county)	Population	Sample	Inclusion probability
1	Harju, Ida-Viru, Lääne-Viru, Pärnu, Tartu	844,229	4,473	0.005
2	Jõgeva, Järva, Lääne, Põlva, Rapla, Saare, Valga, Viljandi, Võru	276,790	3,048	0.011
3	Hiiu	8,498	282	0.033

Although the inclusion probability is smaller in the stratum of larger counties than in other strata, the result gives a relatively large sample for Tallinn. This is necessary for the purpose of analysis, because in Tallinn the response probability is the lowest, but the diversity of households is the largest. Thus, a larger sample size from other (more homogenous) regions guarantees a required accuracy of estimates.

Table 3 indicates that the inhabitants of Hiiu county have, on average, a nearly three times bigger probability of being included in the sample than those who live in other smaller counties. This peculiarity is needed in order to obtain a sufficient sample size for Hiiu county which would ensure sufficiently accurate estimates to be gained from the survey on this sparsely populated county.

2.2. Weighting and calibration

In order to expand the survey results to the whole population, a weight was assigned to every household. The calculation of weights consisted of the following stages:

- calculation of design weights;
- compensation for non-response;
- calibration.

Design weights

Household weights were calculated regarding how many ways there were to reach that household. Thereby, two factors had to be taken into account. First, the stratified unproportional systematic sampling of address persons was used for drawing samples. Second, sampling based on address persons granted a bigger household a bigger probability to be included in the sample – a household could be included in the sample through any of its member who was at least 15 years of age. Thus, the design weight of a household and its members is proportional to the inclusion probability of address person in his/her stratum and to the size of household.

The design weight is in inverse proportion to the inclusion probability. That is why inclusion probabilities are first found for the sampled persons. The person's probability of falling into the sample i.e. the inclusion probability in stratum h is

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h},$$

where N_h is the total number of persons aged 15 or older in the population stratum h and n_h is the sample size in stratum h .

The inclusion probability of a household depends on the number of at least 15-year-old household members in the respective household, consequently in stratum h the probability of a household to fall into the survey is

$$\pi_{hi} = \frac{n_h}{N_h} \cdot m_i,$$

where m_i is the number of at least 15-year-old household members in household i .

The design weight of a household is calculated according to the formula:

$$w_{hi} = \frac{N_h}{n_h \cdot m_i}.$$

The design weight was calculated for all households: the responded and non-responded households. In case of non-responded households, the number of persons registered at the sample person's residence address was considered to be the number of the at least 15-year-old persons in the respective household. If the number of residents registered at the address of a non-responded household exceeded 9 persons, the number of the at least 15-year-old persons in the household was imputed.

Compensation of non-response

Certain non-response is typical of sample surveys. This results in bias of estimates. Logistic regression model, the independent variables of which were the county group, sex, age and urbanisation type, was used for calculating a person's response probability r_{hi} . The weights adjusted to non-response are calculated using the following formula

$$w_{hi}^* = w_{hi} / r_{hi}.$$

Calibration

The final estimations are calculated by using the weights calibrated on the basis of demographic data in order to diminish the bias caused by non-response and frame errors. In calibration, the weights w_{hi}^* are adjusted by a determined suitable coefficient f_i , so that the population distributions estimated with the help of new weights were as well as possible in concordance with the known demographic data.

In HBS, the sizes of population (aged 15 or older) published in the statistical database of Statistics Estonia (as of 1st January 2010) serve as the basis for calibration. The number of institutionalized persons (e.g. living in prisons, orphanages or care homes) is deducted according to the data of Ministry of Social Affairs and Ministry of Justice. Inasmuch the activeness in answering the Questionnaire depends on the sex-age distribution and place of residence, the integrated sex-age groups as well as distribution of households by county of residence and by degree of urbanisation are used in calibration for the purpose of correcting the bias.

Technically, the calibration is done with the program *Bascula*. The five integrated sex-age groups used in calibration were similar to those used in previous household budget surveys. Since the sex of a child does not essentially influence the income and expenditure of household, only persons 16 years of age or older were compared in sex-specific groups. The groups are displayed in Table 4.

Table 4 **Sex-age groups used in calibration**

Group	Sex	Age
1	Males and females	0–15
2	Males	16–54
3	Males	55 and older
4	Females	16–44
5	Females	45 and older

2.3. Response rates

On the basis of information obtained from the survey, the households included in the sample are divided into three groups: response, non-response and frame error. The initial quality indicator i.e. the response rate is found by taking into consideration the sizes of these groups.

The Household Budget Survey is a sample survey. Therefore several types of errors – frame errors, non-response, measurement and processing errors – may occur in the estimates of parameters. Such errors are tried to be avoided as much as possible while organising

surveys. A frame error occurs when a person not belonging to the target population is included in the sample. In the Household Budget Survey we have to do with a frame error in case of the person's death, or his/her long-term stay abroad or in an institution.

Of the 7,803 persons included in the 2010 HBS sample, 390 persons or 5.0% of the sample were to be regarded as frame error. The reason accounting for the largest proportion was a long-term stay abroad – 3.4% of the sample and 67.7% of frame error. The distribution of all frame errors encountered in the survey is set out in Table 5.

Table 5 **Frame error**

Frame error	Number	% of sample	% of frame error
Respondent is dead	85	1.1	21.8
Respondent has been taken to an institution (institutional household, i.e. care home, prison)	41	0.5	10.5
Respondent is staying abroad for a period of one year or longer	264	3.4	67.7
TOTAL	390	5.0	100.0

The primary quality indicator of the survey is the response rate, where v is the number of respondents, n stands for the initial sample size and l denotes frame error.

$$\frac{v}{n - l} \cdot 100\%$$

During 2000–2007, 2 questionnaires (the Household Picture and Post-Interview) and 2 Diary Books (the Diary Book for Food and the Diary Book for Consumption Expenditure) were used as the survey documents of the HBS. Response rates by all referred documents can be viewed in Table 6.

Table 6 **Receipt of LEU documents in 2000–2007**

Year	Sample	Household Picture		Diary Book for Food		Diary Book for Consumption Expenditure		Post-Interview		Documents, total	
		Number	%	Number	%	Number	%	Number	%	Number	%
2000	10,203	7,957	83.6	6,203	65.2	6,276	65.9	7,719	81.1	6,163	64.8
2001	10,131	7,851	83.0	5,972	63.1	6,068	64.1	7,690	81.2	5,931	62.7
2002	10,121	7,598	80.2	5,626	59.4	5,729	60.5	7,461	78.8	5,588	59.0
2003	6,749	4,839	77.4	3,510	56.2	3,579	57.3	4,638	74.2	3,484	55.8
2004	6,420	4,366	74.4	3,179	54.2	3,240	55.2	4,207	71.8	3,158	53.9
2005	7,803	4,979	69.3	3,594	50.0	3,619	50.4	4,763	66.2	3,548	49.3
2006	7,803	4,957	68.6	3,772	52.2	3,819	52.8	4,610	63.8	3,726	51.5
2007	7,703	4,412	61.9	3,402	47.7	3,410	47.8	4,174	58.5	3,359	47.1

Table 6 reveals that, while in 2000 the receipt of Household Picture had been 83.6%, in 2007 the indicator fell to 61.9%. The response rate of Post-Interview decreased in a similar way year by year. By 2007, the receipt of Diary Books had decreased to less than a half of the sample and thus, a decision was taken to leave only one Questionnaire and one Diary Book in the survey starting from 2010.

In the 2010 Household Budget Survey, the sample size without frame error comprised 7,413 households, of whom 3,632 filled out the Questionnaire. Consequently, the Questionnaire response rate was 49.0%. The Diary Book was filled out by 2,816 households (77.5% of the persons having filled out the Questionnaire).

Response rates by county are presented in Table 7. Valga county appears to be the county with the highest response rate and Harju county – with the lowest response rate.

Table 7 also sets out the proportion of households having filled out the Diary Books among the households who had filled out the Questionnaire. 816 households gave up filling out the Diary Book. 64.7% of those having refused to fill out the Diary Book had given up the completion thereof before the survey period, from the remaining households the uncompleted Diary Books were received at the end of the survey.

Table 7 **Response rate by county, 2010**

County	Sample size without frame error	Questionnaires		Diary Books		Share of Diary Books in Questionnaires	
	Number	Number	%	Number	%		
Harju	1,735	575	33.1	466	26.9	81.0	
Tallinn	620	253	40.8	185	29.8	73.1	
Hiiu	256	102	39.8	100	39.1	98.0	
Ida-Viru	711	387	54.4	245	34.5	63.3	
Jõgeva	313	186	59.4	119	38.0	64.0	
Järva	300	191	63.7	164	54.7	85.9	
Lääne	251	149	59.4	116	46.2	77.9	
Lääne-Viru	279	136	48.7	121	43.4	89.0	
Põlva	274	153	55.8	99	36.1	64.7	
Pämu	380	239	62.9	204	53.7	85.4	
Rapla	316	184	58.2	162	51.3	88.0	
Saare	303	186	61.4	165	54.5	88.7	
Tartu	605	301	49.8	202	33.4	67.1	
Valga	282	199	70.6	163	57.8	81.9	
Viljandi	443	219	49.4	179	40.4	81.7	
Võru	345	172	49.9	126	36.5	73.3	
Total	7,413	3,632	49.0	2,816	38.0	77.5	

Non-response

Non-response is the part of sample left out of the survey. In the HBS, non-response involves all such cases, where the household concerned does not live at the address recorded in the register and it is impossible to identify the actual address by using local sources (neighbours, local government, phone book, etc.). Likewise, it is considered a non-response if the new address of the household is known, but the household is excluded from the survey due to other reasons – some persons cannot be contacted, another part refuses to be interviewed and fill out the survey documents, is ill or not capable to answer, etc. Non-response characterizes both organization of the survey and the attitudes of respondents. Reduction of non-response demands additional efforts from the interviewers and organizers of the survey.

Table 8 **Reasons for non-response and respective shares**

Reason for non-response	Number	Share in non-response, %
Non-contact	1,951	51.6
the sample person does not reside at the given address	508	13.4
the sample person has moved	92	2.4
the address indicated in the sample cannot be found	20	0.5
the sample person is temporarily residing elsewhere	113	3.0
the sample person is not residing in his/her place of residence during the survey period	135	3.6
having entered the house, the interviewer was unable to locate the person to be interviewed because he/she was not at home	896	23.7
unable to enter house/stairwell	177	4.7
other reason why the person to be interviewed could not be found	10	0.3
Refusal	1,391	36.8
refusal (categorical) to answer	882	23.3
not willing to answer for free	5	0.1
refusal due to lack of time	259	6.9
disappointment in the state, statistics or the benefit of surveys	55	1.5
refusal due to poor economic situation	14	0.4
lack of trust, suspicion regarding the ability to ensure the confidentiality of data	110	2.9
the survey is too complicated / requires additional work	10	0.3
the respondent has already participated in surveys	36	1.0
the respondent leaves for the survey period (holidays, travelling, etc.)	20	0.5

Table 8 **Reasons for non-response and respective shares**

Reason for non-response	Number	Share in non-response, %
Other reasons	439	11.6
not responding due to exceptional circumstances in the household	62	1.6
emotional instability	12	0.3
health problems, invalidity, disability, etc., due to which the respondent is unable to participate in the survey	54	1.4
senior age, cannot cope by oneself, and therefore cannot participate in the survey	103	2.7
the respondent was not in the agreed place at the agreed time or contact was avoided	110	2.9
other	98	2.6
Total	3,781	100.0

Table 8 reveals that over a half of the non-response was caused by non-contact. This was mostly caused by a failure to locate the respondent because he/she was not at home (896 cases). Living of the respondent elsewhere than at the address registered in the Population Register accounted for a large share of non-response. In the group of persons having refused to participate in the survey, the percentage of those who refused categorically or without justification was the largest. There were 882 such cases comprising 23.3% of the non-response. 259 persons refused to participate due to lack of time.

2.4. Sampling error

Only a part of the population can be surveyed by sample survey. Because of that, the indicators calculated on the basis of sample data are always somewhat different from the actual value of the estimated population parameter. Such a difference is called the random error or sampling error of estimation. It is not possible to specify the sampling error exactly, but it can be estimated statistically by taking the variability or dispersion of the statistic that is used for parameter estimation as the basis for the sample design used in the survey. In addition to the sample design, the sampling error depends on the sample size. A smaller sampling error can be expected in case of larger sample sizes.

An important group of quality indicators consists of the accuracy estimations of parameters calculated on the basis of the survey. The accuracy estimations provided by Statistics Estonia are estimates of the sampling error i.e. these estimations do not reflect other possible error sources. Estimates of sampling errors are calculated for more important indicators.

Standard error is the main sampling error estimate. Standard error is a mathematical value that describes the variance of parameter estimates given on the basis of the sample. As the sample is selected randomly, the parameter estimate is also a random variable and variance can be calculated for it. The smaller the variance, the more exact is the parameter estimate. The variance of estimate depends on the sample size and sample design.

The reliability of results is indicated by a relative standard error or the variation coefficient CV, which is calculated using the formula

$$CV = \frac{sv(\hat{Y})}{\hat{Y}} \cdot 100\%,$$

where $\hat{Y}$ is the estimated population total and $sv(\hat{Y})$ is the standard error of estimate.

Relative standard error shows the proportion that the estimate's standard error forms of the estimated value. As a rule, it is presented as a percentage. Relative standard error is independent from measuring units, due to that it allows for comparing of different parameter estimations with each other irrespective of measurement units. Relative standard error is an operative tool in order to receive a quick overview of the accuracy of estimates.

Presented in Table 9 are estimates, standard errors and relative standard errors of the annual expenditure per household member.

Table 9 **Estimates, standard errors and relative standard errors of the annual expenditure per household member**

Expenditure	Estimate, euros	Standard error, euros	Relative standard error, %
Expenditure total	3174.7	51.5	1.6
Consumption expenditure	3116.4	50.8	1.6
Food and non-alcoholic beverages	830.8	9.9	1.2
food	764.4	9.2	1.2
grain products	120.7	1.9	1.5
bread	22.7	0.4	1.7
white bread	17.8	0.3	1.9
meat and poultry	175.4	2.7	1.5
meat	68.2	1.6	2.3
sausages	36.0	0.8	2.2
fish and seafood	33.4	1.0	2.9
fresh fish	12.8	0.6	5.0
milk, cheese, eggs	142.4	1.9	1.3
milk	28.3	0.5	1.9
curds	23.7	0.6	2.5
cheese	35.0	0.7	2.1
eggs	13.4	0.3	2.2
fats and oils	24.6	0.6	2.2
butter	10.5	0.3	3.2
fruits	54.3	1.3	2.5
vegetables	93.0	1.8	1.9
potatoes	16.4	0.6	3.6
sugar and sweets	76.8	1.8	2.4
sugar	8.7	0.5	5.3
other food products	35.6	0.9	2.6
non-alcoholic beverages	64.1	1.3	2.0
Alcoholic beverages and tobacco products	111.2	3.9	3.5
alcoholic beverages	70.8	2.8	4.0
tobacco products	39.8	2.2	5.5
Clothing and footwear	141.6	6.6	4.7
clothing materials	1.3	0.3	25.1
clothing	87.1	4.8	5.5
footwear	39.9	3.1	7.9
Housing	596.7	9.6	1.6
repair	76.5	3.5	4.6
Household equipment and operation	194.5	10.3	5.3
Medical care and health services	115.7	4.9	4.2
Transport	346.3	18.8	5.4
public transportation	66.8	4.3	6.4
petrol and oils	150.0	6.4	4.3
Communication	183.9	3.9	2.1
Leisure time	298.1	10.0	3.4
newspapers, magazines and books	37.4	2.2	5.9
package tours	47.8	4.1	8.5
Education	39.8	4.4	11.0
Restaurants and hotels	91.9	5.7	6.2
eating out	81.3	5.2	6.4
accommodation	10.4	1.6	15.6
Miscellaneous goods and services	165.8	5.4	3.3
Other expenditure	58.3	4.1	7.1

2.5. Restrictions on the publication of estimates

Only reliable estimates are published in the Statistical Database of Statistics Estonia. In tables, unreliable estimates are substituted by two dots. A reliable estimate is deemed to be an estimate which is based on at least 20 respondents.

Due to rounding, the sums in tables do not always equal the summary estimates. The difference may be at most a couple of decimal places.

2.6. Non-response

The interviewer asks the respondent all questions provided for in the Questionnaire. But sometimes it may happen that the respondent is not willing to answer a question or does not know how to answer it. In such a case, the interviewer should help the respondent by providing explanations and asking additional questions, but nevertheless the respondent may provide 'don't know', 'cannot say' or 'I refuse to answer' as the final answer and the interviewer has to accept such answers. Usually, the multiple answers 'don't know' and 'I refuse to answer' are not visible to the respondent, but the program installed in the interviewer's laptop allows for marking also 'doesn't know' or 'refuses' as the given answers if needed. But sometimes the answers 'don't know', 'cannot say' or 'I refuse to answer' are also visible to the respondent among other multiple answers. If the respondent chooses one of the latter variants as his/her final answer, it will be handled as non-response in later analysis and, if necessary, such answers will be imputed.

The Household Budget Survey contains one Household Questionnaire. While viewing the answer variants 'doesn't know' and 'refuses' by questions, the following question blocks and individual questions can be highlighted. Fewer refusals were detected in questions on the household members' background variables (4% of persons). A lot of questions which require remembering of particular years have been left unanswered. This is so in the case of both questions where the school graduation year is asked (questions YE2 and YE7) – nearly 60 persons (1.6% of persons) have answered 'don't know'. Often enough, people also do not know the number of personnel at their workplace (YF12) – 0.55% of persons; as well as the number of weekly hours usually worked (YF13) – 0.34% of persons. Thus, people have more difficulties in recalling and answering questions about years and numerical indicators. General self-assessment of one's health status (YG1) is also complicated – here non-response was recorded in the case of 0.56% of persons.

With respect to the questions on living conditions, 33% of households had left at least one question unanswered. The question on the distance to the children's hobby school (YD26HK) had the largest share of non-response (in nearly 6% of questionnaires). Here, the reason definitely is that the respondents cannot define the meaning of a hobby school for themselves or they even do not know whether there exists an establishment named this way in the proximity. A hobby school may very well form a part of an ordinary school or operate as a playroom or under a cultural establishment. Besides, self-assessment of one's economic situation a year ago received a lot of answers 'doesn't know' or 'refuses' – 6% of questionnaires. Also, question YD30 on the household's ownership of deposits, endowment insurance or other securities was answered in 42 questionnaires (1.16%) as 'don't know'. Here, too, the problem may lie in understanding the question and in defining deposits, or respondents simply do not know such information on other household members. Furthermore, respondents cannot state the approximate value of deposits either (2.53% of questionnaires). There are a lot of 'don't know' answers to the sub-questions of non-monetary income (B06) – 4% of questionnaires altogether. People still do not know or understand what the non-monetary income provided by their employer is or they do not know whether they are entitled to such income or whether they have to put down such data; neither are they aware of the approximate monetary value (of the discounted share).

Responding to income-related questions has posed problems in all social surveys, and here, too. In B04 it was asked how big the sum of money, all incomes included, at the disposal of the household usually is. Here, there was also a possibility to select 'don't know' or 'I refuse to answer'. If the respondent selects 'don't know' or 'I refuse to answer', then he/she can choose between income intervals (B05) and determine into which interval the money at the disposal of the household falls. 7% of households refused to answer question B04 and 14% of households gave the answer 'don't know' to this question. 2% of households refused to answer the question where concrete income intervals were provided and only 0.3% gave the answer 'don't know' there. Hence, respondents were reluctant to state their income directly, but in case certain intervals were offered, they agreed to answer.

2.7 Measurement error

Measurement errors or errors made during the interview stem from several factors. Four sources for measurement errors can be pointed out: respondent, interviewer, interview document and measurement method. Next, an overview is presented of the interview documents used in the Household Budget Survey, of the interviewers' training, time spent on an interview, interview method and data cleaning.

Interviewers' training 2007–2010

The interviewers' training intended to describe the Household Budget Survey and its planned conduct to interviewers was carried out in a large scope in the month of December before fieldwork of the survey planned for the following year. Until 2008, the trainings had been organised for large groups of interviewers consisting of more experienced and less experienced interviewers and total beginners. Training were mainly conducted by the survey supervisor in the form of a lecture based on PowerPoint presentation. The presentation focused on the essence of the survey, survey questions and procedure of conduct. The training ended up with a practical work i.e. with a laptop-based interview with test respondents. After the training, respondents were asked to provide feedback on the organisation of the training. The analysis of the training feedback revealed that the participants had often been unsatisfied because experienced interviewers had had to listen to what they already knew well enough, and due to large training groups, the trainer had not been able to supply more specific information to a necessary extent and, in addition, no discussion had been conducted to facilitate the acquiring of new knowledge. Interviewers also emphasized that practical work was not useful in the way it had been offered so far. Already at the beginning of training, interviewers had indeed been frequently annoyed and angry at being obliged to attend the training and not learning anything new.

Such a feedback was taken into consideration and, gradually, in the course of last years, the structure of training has been changed. Now, trainings take place in smaller groups. Earlier there had been 20–30 persons in a training group, but now there are no more than 12 persons in a group. Like before, the survey supervisor conducts the training. New interviewers attend a separate training. The training for new interviewers starts by instructions on how to use the data entry program BLAISE and continues with a related practical work. This is followed by a presentation providing an overview of background indicators which have been harmonised across all surveys. Frequently, when new interviewers are hired, the trainings of new interviewers take place throughout the whole year.

By the time when the most recent training was carried out in 2010, the trainers had themselves attended the trainers' training and acquired different methods of conducting trainings. Since the interviewers' training is extremely specific and should be centered at major changes in the survey, it is rather complicated to apply different ways of group-wise psychological influencing at such a training. Nevertheless, the trainers succeeded in making the group feel more harmonious, in making the interviewers feel that they have an essential role and their work is important. In addition, to calm down the interviewers who had already come to the training being annoyed, they were allowed to talk about their problems and these were promised to be taken into account. From then onwards, the HBS training focused, more than before, on the major changes of the survey, not so much on the theory and questions included in the Questionnaire. An overview was also given of the work done by interviewers so far, this information was supplemented with the errors which they had done themselves and on the aspects that could be changed. The training was rather carried out in the questions-and-answers style giving the trainer an opportunity to respond at once and clarify and specify factors which had remained vague. In this way, interviewers also spoke of the cases which even the survey supervisor had not come across before and got the respective information from the interviewers who are the ones most closely involved in the day-to-day practical procedure of the survey.

Thus, the training was in essence a mutual exchange of information, circulation of information and collective learning. In addition, the laptop-based interview was not included in the training any more and the survey supervisor showed on a large screen how the Questionnaire answers should be entered; more complicated questions and the new parts added to the Questionnaire were discussed among the participants.

Interviewing documents

Interviewers were given an opportunity to propose situations which can crop up during the interview. The proposed situations were role-played, and possible error messages, improvement steps and adding of necessary remarks were discussed.

Such a way of training seemed to be more acceptable to interviewers. But there were also participants, who did not like such playful style, nevertheless they, too, came along at last, opened up, accepted more information and shared it in turn.

The 2010 training sets a good example on how to continue carrying out the HBS trainings and trainings of other surveys. Trainings, the knowledge obtained from trainings and motivating of interviewers comprise an essential factor ensuring high-quality conduct of an interview. These were the matters focused on in the last HBS-themed training as well as trainings of other surveys.

Starting from the year 2000, the survey has been modernised twice and also pilot surveys have been carried out. Modernisations of the survey carried out in 2002 and 2010 were described in more detail above.

The Household Budget Survey has been rather voluminous through years with respect to the survey documents as well as the response burden of respondents. Prior to the 2010 redesign, the survey documents consisted of 2 Questionnaires and 2 Diary Books, and households had to fill in the Diary Books during the period of 1 month. First, the Household Picture was completed i.e. an interview enquiring the most important data of all members was conducted. Then, the households were given the Diary Book for Food Expenditure and the Diary Book for Consumption Expenditure, both of which had to be filled in during a month. After the end of the survey month, the interviewer visited the household again in order to collect the Diary Books and conduct the Post-Interview with a view to fixing the changes which had taken place in the household during the month observed.

In 2008–2009 there was an opportunity to make a break in the survey. This period was used for modernising the survey. First, it was planned to reduce the scope of survey documents and shorten the survey period, because these were the factors having caused the majority of problems according to the feedback received from interviewers as well as respondents. By 2007, response rate had dropped to a very low level – below 50%. In recent years, after the changes introduced in 2002, the receipt was estimated to reach as much as 65%.

Consequently, 1 Questionnaire and 1 Diary Book were only left in use. The main parts of the Questionnaire i.e. the background indicators which have by now been harmonised with other surveys in accordance with the recommendations provided by Eurostat were not excluded.

Earlier, it was essential to collect, with the Household Budget Survey, also data on income, but now it seemed useless, since the income-related data are mostly obtained from the Social Survey which is intended to study income in more detail. Consequently, only some questions about income were left in the updated Questionnaire. As the Diary Book completion period was shortened from one month to two weeks, there arose a risk that data on all major expenditures cannot be obtained during such a short period. At this point, the experience of other countries, to be more exact – the methodology of the Finnish Household Budget Survey, set an example for us. In the respective Finnish Questionnaire, the purchases of all major goods and services are asked retrospectively i.e. the purchases concern the time span of last month, last three months or last twelve months. With respect to Estonian HBS, it was decided to ask for major goods and services (purchases starting from 1,000 kroons, later 100 euros) purchased during the last twelve months.

The 2010 Household Budget Survey was also supplemented by a new feature – the tourism module, for which the population module survey had earlier been carried out.

The pilot survey carried out in spring 2009 proved that the majority of questions were suitable and the reduction of the scope of documents and shortening of the survey period introduced in the framework of modernisation had brought about a positive effect. After the pilot survey, some major goods and services still had to be integrated into one specific question and it had to be specified which goods were included under the question. The manual had to be improved and more explanations added mainly on the Diary Book that the respondents were to fill in at home by themselves. Since quite a large part of the Questionnaire involved background indicators, thus these questions did not cause problems any more as they had been previously sufficiently tested. The tourism module still had to be

modified a bit beforehand, since in the previous survey questions had been asked about the trips which had come to an end in the previous quarter, but now the respective questions took into account trips which had ended in the previous month and concerned any household member. This change did not lead to any significant problems either. With respect to Diary Books, it could be noticed that people readily and frequently used the opportunity of adding purchase receipts to Questionnaires. Misunderstandings occurred only when a purchase receipt had been added to the Diary Book and the respective purchase was also duplicated in the Diary Book as expenditure. Thus, while interviewers were instructed on how to teach respondents to complete the Diary Books, such a case of duplicate work was also warned of. The content of purchase receipts which bore no product name had to be specified in the Diary Book or on the receipt. The fact that receipts often do not set out quantities had been taken into account at the beginning already. It was decided already before the pilot survey that receipts, where the name of goods cannot be read out, should be coded as 999999 which means that they were uncodable. Missing quantities had to be imputed. The pilot survey proved that there occur such incidents.

The pilot survey is a good test before the main survey showing the drawbacks of the Questionnaire and data entry. Besides, the interviewers can get feedback on respondents' attitude to the survey, what else should be spoken of and how respondents should be motivated to take part in the survey. In addition, a pilot survey gives hints at how to further improve documents for the main survey or instruct the interviewers do a better quality work. The last HBS pilot survey contributed largely to a successful interview process and thus, to enhancement of the survey quality.

Interview method

A face-to-face interview on laptop (CAPI – Computer-Assisted Personal Interview) is used in the survey. The Diary Book for Expenditure was completed by households themselves and, later on, the employees of Statistics Estonia responsible for data entry and coding inserted the data into the data entry program BLAISE.

Laptops have been used by Statistics Estonia in face-to-face interviews since 2005. In exceptional cases (for security reasons, due to technical fault or other reasons) the interviewers are allowed to use paper-based questionnaires. General rules apply also to the Household Budget Survey.

As a drawback of the paper-based questionnaire, it should be pointed out that, here, every interviewer has to follow directions very accurately. This may sometimes lead to a situation where the respondent is asked more questions, incl. inessential ones, than needed. In questions on the education or working life, etc., the age of household members is often important and the interviewer has to calculate it him/herself on the basis of the date of birth; thus the interviewer has to remember and keep track of the age of all household members and know which block of questions should be asked depending on age. Furthermore, paper-based questionnaires have no error checks, and again the interviewer has to see that all data and figures are correct. In the laptop-based interview, all directions and respective calculations as well as error checks are done by the entry program by default. While entering data from the paper-based questionnaire into the program later on, errors are spotted, but they cannot be further specified with the respondent.

In the survey year 2007, paper-based Questionnaires accounted for 5.7% (Household Pictures) and in 2010 – 3% of Household Questionnaires.

Further specification of questionnaires

The survey consists of various processes; stages have been distributed between different structural units. The survey is prepared by the Social Surveys Service and fieldwork is carried out by the Fieldwork Organisation Service of the Data Collection Department. All households and their members permanently residing in Estonia form the population.

After the data sent by interviewers have arrived at Statistics Estonia, the Social Surveys Service starts checking the received data. Errors found in the data are corrected or, if necessary, sent to the Fieldwork Organisation Service of the Data Collection Department for further specification; the latter unit takes contact with the interviewer. Further specifications provided by the interviewer are entered by the Social Surveys Service. The checked database is coded by the coding staff of the Data Collection Department.

Data cleaning which takes place during the interview is one of the most essential advantages of a laptop-assisted face-to-face interview in comparison with the use of paper-based

questionnaires. For this purpose, the electronic environment is supplied with logical checks which signal controversies right after the last question to which the control is linked has been answered. The interviewer has to check logical controversies during the interview and, depending on the problem, he/she either corrects the answer or adds an explanatory remark to the Questionnaire. The procedures related to data cleaning of the received Questionnaires are described below.

1. Logical checks applied during the interview and explanations added by the interviewers were reviewed. Explanations considered sufficient were accepted; in case of errors or insufficient explanations, the respective interviewer was approached for explanations. In case of necessity, the interviewer turned to the respondent again.
2. Remarks added by the interviewer were reviewed. In case of necessity, the respective answer was corrected or the interviewer was approached for explanations. Whenever needed, the interviewer turned to the respondent again.
3. The explanations added to the answer variant 'other' were reviewed. In case of necessity, the respective answer was corrected or the interviewer was approached for explanations. Whenever needed, the interviewer turned to the respondent again.

In 2010, the sample of the Household Budget Survey consisted of 7,413 households. A total number of 3,632 Household Questionnaires was received. In 2010, both the Questionnaire and the Diary Book were filled in by altogether 2,816 households or 38% of households.

In the 2010 protocol on the specification of Excel errors, altogether 418 errors were detected and the Questionnaires containing errors accounted for 10% of the fully completed Household Questionnaires. The occurrence of Error Code 2 denoting an error made by the interviewer but left uncorrected irrespective of the displayed error message was registered in 70% of Questionnaires. Error Code 6 implying variant 'other', even if this variant was included in the displayed multiple answer list, was selected in 25% of Questionnaires. Error Code 8 which indicates incorrect understanding of a question was recorded in 22% of Questionnaires. Error Code 1, entered by the Data Collection Department, denoting an error which has occurred because of an exceptional situation, but in case of which no remark has been added to prove the occurrence thereof, was detected in nearly 60% of Questionnaires. Error Code 2, attached by the Data Collection Department, denoting that the interviewer had made an error but left it uncorrected irrespective of the displayed error message, was recorded in 40% of Questionnaires.

The error analysis was a bit complicated to do, as the survey documents contained, besides numerical data, also a lot of text and Questionnaire questions. Therefore the data, transmitted from Excel to SPSS could not be analysed right away, but had to be processed first i.e. the data had to be coded and values had to be attributed to variables.

The archive document, where errors have been put down, lists the following data:

- Number of the household where the error occurred
- Number of members in the household
- Interviewers' supervisor
- Number of the interviewer
- Document (Household Questionnaire)
- Question where the error occurred
- Text – description of the occurred problems
- Comment – instruction on further actions and persons to whom the problem should be addressed
- Error code – a special error code (errors made by the interviewer 1–10; errors other than made by the interviewer – 97)
- To the Data Collection Department – returned for further specification of data
- DATE by the Social Surveys Service
- DATE by the Data Collection Department
- Correction
- Other
- Action taken by the Data Collection Department

Error codes

- Correction in the database
  - Comments
  - 2nd specification
  - 2nd comment
- 1 – An error message was displayed because of an exceptional situation, but there is no remark explaining it
  - 2 – The interviewer has made an error and has not corrected it, the remark has been added or not
  - 3 – The interviewer's remark does not explain the exceptional situation
  - 4 – The text regarding the profession, occupation or field of activity is insufficient
  - 5 – The time (hour and minutes) has been incorrectly fixed
  - 6 – Variant 'other' has been used, the variant is available
  - 7 – An error detected in the course of later check-up, e.g. complex checks in the Estonian labour Force Survey, split-off checks in the Estonian Social Survey, etc.
  - 8 – The remark reveals that the question has not been understood correctly
  - 9 – Difference between the data in the protocol and in the Questionnaire (in the Estonian Labour Force Survey)
  - 10 – Entry error
  - 97 – Other than interviewer's error

In case of Diary Books, no further specification was done and the respective household was not contacted again. If it was impossible to decipher the name of goods or service in the Diary Book or on the purchase receipt, it could be left uncodable by attributing the code 999999. Interviewers sent the Diary Books once per month to Statistics Estonia where these were entered into the program and simultaneously coded by the coding staff. Diary Books containing only purchase receipts accounted for more than a half of Diary Books. There were also receipts in a foreign language proving purchases abroad. Such receipts were translated into Estonian by the Social Surveys Service and then coded by the coding staff. The work done by the coding staff was reviewed a couple of times per month by extracting data on the coded and uncodable goods at a higher level. The senior statistician of the Social Surveys Service reviewed and recoded them, if possible, on a lower level. He/she also tried to recode the goods left UNCODABLE. At the beginning of the survey year 2010, such corrections were numerous. Towards the end of the year such corrections occurred less often, nevertheless a relatively large number of goods were coded at a higher level.

The assessments of the Diary Books provided by respondents after having completed Diary Book reveal that the process of filling in the Diary Book was inconvenient, and adding of units and quantities was often impossible – the respective data were not indicated on the purchase receipt or the respondent did not remember the data. Besides, senior people had difficulties with recalling their expenses and recording them in the Diary Book; it appeared to be difficult to learn about and put down the expenses made by other household members. But a lot of respondents noted that they encountered no problems, that completion of the Diary Book had been an easy task and attaching of purchase receipts to the Diary Book – extremely convenient. Some comments by respondents are presented below:

- *2 weeks is a too short period for completing the Diary Book, as bills have to be paid in the first half of a month, Christmas presents were bought earlier already.*
- *Completion of the Diary Book does not pose any problems, and I am looking forward to the results of analysis in writing.*
- *Did not get the purchase receipts or threw them away, therefore I made a special visit to the store to review the prices and thereupon wrote them in the Diary Book.*

Duration of interview

A Household Budget Survey interview has lasted for 31 minutes on average, the longest one has taken 131 minutes and the shortest 4 minutes. 31 minutes or half an hour is a realistic period for completing the Questionnaire, since the Questionnaire is rather voluminous, and major purchases and services are asked retrospectively for the entire period of last 12 months.

Laptop-assisted interviews are in general shorter than the ones where paper-based Questionnaires are used and data entered into the program after the interview. Such differences stem from the fact that the Questionnaire contains complicated directions and in case of the paper-based Questionnaire the interviewer has to follow them him/herself, whereas in the laptop-based Questionnaire such directions are performed automatically. The data regarding the time spent on data entry and coding in 2010 is not available yet, but

as the program used in 2011 fixes the start and end time, thus these data are available already.

2.8. Imputation

Imputation is finding of substitution values for missing data. Missing data occur mostly because the respondent does not know the asked value or is not willing to tell it. In some rare cases, outliers are also imputed. Available information is used for imputation of missing values.

According to the regulation by the European Commission, all missing values of income variables should be imputed. As a rule, statistical imputation is the method used for that.

Software IVEware operated in the environment of statistical package SAS is used for imputation. This software was developed by the Michigan University Research Centre. This software is based on the sequential regression imputation method. In case of this method, missing values are not regarded as separate units in the imputation process and are not imputed one after the other, but as an integrated system. Imputation is done by applying multiple sequential regression models with different types of regression models being varied depending on the type of variable to be imputed.

In case of the used imputation method, it was necessary to determine for each variable to be imputed, which auxiliary variables were to be included in the model in order to generate a new value. For that purpose, the correlation matrix was analysed and the dispersion analysis was carried out.

When only single values of a variable are missing, then also imputation with the median/average value or hot-deck imputation is used. If an interval of values for the missing value of a single income component or expenditure component is asked, first the missing intervals are imputed, and then the exact values within each interval.

The income interval variable was imputed for 2.2% (81) and income was imputed for 21.1% (767) of households. 246 respondents refused to reveal the income of the household and 521 respondents did not know it; 70 respondents refused to reveal the income interval and 11 respondents did not know it.

In the HBS, first the missing income intervals were imputed and then the exact values within each interval. In the imputation of intervals, the type of household, number of members, number of employed 16–24-year-old members of the household, language used at home, place of residence by region, coping of the household and ownership of a car in the household were used as auxiliary variables. The income variable was imputed by copying the value from the randomly selected household whose income fell into the same interval (hot-deck method).

In the tourism module of the HBS, the expenditures on domestic and foreign trips were imputed. The aim of the trip, destination, number of nights spent, place of overnight stay and type of vehicle used for reaching the destination served as auxiliary variables.

A lot of persons having been to a business trip were not able to say how much their trip cost, because the expenses on transport and overnight stays had been made earlier by the employer. In 2011, the interval of the trip-related expenditure is asked if the respondent does not know the exact expenditure.

Uncodable expenditure was divided into twelve main consumption expenditure groups taking into account additional information put down in relation to the expenditure. In case additional information was insufficient to understand which type of expenditure it concerned, the main group was imputed to the respective expenditure.

The main consumption expenditure groups are presented in Table 10.

Table 10 **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP-HBS) developed by the Statistical Office of the European Communities (Eurostat) and used for presenting household expenditure**

1	Food and non-alcoholic beverages
2	Alcoholic beverages and tobacco
3	Clothing and footwear
4	Housing
5	Household equipment and operation
6	Health
7	Transport
8	Communication
9	Recreation and culture
10	Education
11	Restaurants and hotels
12	Miscellaneous goods and services

Having analysed the expenditures fixed in the Household Budget Survey Questionnaires and Diary Books and the respective percentages, it was decided to impute the missing Diary Books by using the nearest neighbour method. For every household without the Diary Book, a similar donor household was found from among the households having filled out the Diary Book. The following variables were used for finding the donor household: type of household, coping, number of employed 16–24-year-old persons, kind of dwelling, place of residence by region, owning of a car in the household, and consumption expenditure by type. A household without the Diary Book was attributed all expenditure fixed in the Diary Book of the donor household.

3. Timeliness and punctuality

The 2010 Household Budget Survey fieldwork came to an end in January 2011. The last Diary Books were received in February 2011 and the respective data entry was finished by the beginning of March. Data cleaning and methodological works, such as calculation of weights and imputation, followed. The data of the survey were published on 4 April 2011.

4. Accessibility and clarity

The data of the Household Budget Survey are usually published 3 months after the end of fieldwork. The calendar year, ending with the month of December, serves as the survey year ending at the end of December. This system has been employed since the very first surveys. Data have usually been published in spring (April). First, a corresponding news release on the most essential data received with the last year's survey is published. At the same time, also the most important sections of database tables are published. After that, an analysis of the results is included in the Statistical Yearbook of Estonia published in summer. Starting from 2010, a new procedure applies according to which also a methodology report should be compiled for every survey upon the publication of respective data. This HBS methodology report should contain most important data on all survey years whereas the data are subject to updating on an annual basis.

In connection with modernisation of the survey for 2010, the publication of the Statistical Database tables had to be revised, too. The biggest change in 2010 involved publication of the domain "Annual expenditure" i.e. expenditure per household member per year instead of "Monthly expenditure" used right from the start of the conduct of the survey up to now. Another major change in 2010 involved quitting of the publication of income data: income was made a background variable. Thus, such domains as "Monthly expenditure" and "Monthly income" were not updated in the Statistical Database tables any more; instead a new domain "Annual expenditure" was added. At the request of the users of statistics, a totally new domain "General data of households" was added. This domain sets out general information on the size and types of households as well as tables revealing households' assessments of their economic coping. Tables about living conditions were slightly modified.

The HBS data are published under the subject area "Social life" in the Statistical Database of Statistics Estonia. The sub-area "Households" is divided into: "General data of

households”; “Household budget” (under which “Annual expenditure” is set out); and “Household living conditions”.

The data are available since 1996. The data concerning the years 2008 and 2009 are missing, and the new data about 2010 were published in April 2011.

Published data:

1. Tikva, P. “The share of compulsory expenditure in household budget has increased”. News release of Statistics Estonia, 04.04.2011
2. Tikva, P. “Majanduskriis piiras leibkondade tarbimist” (Economic crisis restricted the consumption by households). Blog of Statistics, 04.04.2011
3. Leibkonna eelarve uuring 2002, Metoodika ülevaade (Household Budget Survey 2002, Methodological Report)
4. Eesti statistika aastaraamat. Statistical Yearbook of Estonia
5. Maakonnad arvudes. Counties in Figures
6. Minifacts about Estonia
7. Leibkonna elujärg. 2005. Household Living Niveau

The survey data not published in the Statistical Database, can be ordered for the purpose of analysis on the basis of a corresponding enquiry addressed to Statistics Estonia.

Access to individual data is ensured by the Official Statistics Act which the Riigikogu passed on 11 June 2010 and the President of the Republic proclaimed as law on 21 June 2010. Additional information on the possibilities for using individual data can be found on the website of Statistics Estonia.

5. Comparability

5.1. Main definitions

Adult – a household member aged 16 or more (as at 1 January of the reference year).

Adult and child(ren) – a household consisting of one adult and at least one child aged 0–17.

Child – a household member aged 0–17 (as at 1 January of the reference year).

Consumption expenditure – monetary and non-monetary expenditure per household member that is connected with consumption. Consumption expenditures are divided by purpose according to the classification of consumption (COICOP-HBS) worked out by Eurostat.

Couple with minor and adult children – a household consisting of two adults, at least one child aged 0–17 and at least one child aged 18 or over.

Couple with one child – a household consisting of two adults and one child aged 0–17.

Couple without children – a legally married or cohabiting couple without children aged under 18.

Couple without children, at least one partner is aged under 65 – a household consisting of two adults, at least one of them aged 64 or less.

Couple without children, both members are aged 64 or over – a household consisting of two members, both aged 64 or more.

Couple with three or more children – a household consisting of two adults and at least three children aged 0–17.

Couple with two children – a household consisting of two adults and two children aged 0–17.

Educational level of the head of the household – the highest attained level of the head of the household. The educational levels of ISCED codes approved by UNESCO in 1997 have been used in the tables setting out the educational level of the heads of the household.

Expenditures (outgoing) – one of the main indicators of the Household Budget Survey. Expenditures are divided into two: consumption expenditure and other expenditure.

Expenditure decile – the variation line of households (or members of households) divided into ten equal parts. Division points are called decile points and the parts of variation line between them are called decile intervals or deciles. Households whose expenditure is smaller than the first expenditure decile point belong to the first expenditure decile interval and, those whose expenditure exceeds the ninth expenditure decile point, i.e. the extreme expenditure decile intervals are practically open (with one final point), belong to the tenth expenditure decile interval.

Head of the household – an adult household member with the largest long-term contribution to the household's income.

Household – a group of people who live in a common main dwelling (at the same address) and share joint financial and/or food resources and whose members consider themselves to be one household. Household can also consist of one member only.

Household with children – a household where there is at least one child aged 0–17.

Income decile – the variation line of households (or members of households) divided into ten equal parts. Division points are called decile points and the parts of variation line between them are called decile intervals or deciles. Households whose income is smaller than the first income decile point belong into the first income decile interval and, those whose income exceeds the ninth income decile point, i.e. the extreme income decile intervals are practically open (with one final point), belong to the tenth income decile interval.

Main dwelling – the dwelling where a person spends/ has spent, during a longer period,

- *most of the year,*
- *most of the time free from work/studies.*

Main dwelling of a legally married or cohabiting person is the dwelling where he/she spends most of the time spent with his/her partner or/and children.

Non-monetary consumption – consumption of non-monetary income and other expenditure converted into monetary value.

Other expenditure – expenditure on donations, monetary gifts, alimonies paid out of household, fines, etc.

Other household – a household, which does not fall under any of the above-mentioned groups (e.g. a three-generation household, etc.).

Retired household – a non-working and non-unemployed household with at least one non-working old-age pensioner.

Rural settlement – a small town or village.

Single person aged under 65 – a household consisting of one person aged 64 or less.

Single person aged 65 or more – a household consisting of one person aged 65 or more.

Social-economic status – a usual or current main status of a person according to the person's own opinion (employed, unemployed, retired, student, etc.)

Unemployed household – a non-working household with at least one unemployed member aged 16 or more (i.e. who is not working, is looking for a job and is prepared to start working within two weeks).

Urban settlement – a city, a city without municipal status or town.

Working household – a household with at least one working member aged 16 or more

5.2 Estimated subsistence minimum and minimum estimated food basket

The methodology was worked out within the project "The methodology for calculating subsistence minimum and absolute poverty line, and the updating of equivalence scales to be used in calculating social indicators" (Project Manager E.-M. Tiit) in coordination with the Ministry of Social Affairs. The researchers of the Estonian Society of Nutritional Sciences and PLC Resta as well as the representatives of the Ministry of Social Affairs and Statistics Estonia participated in the project.

Three expenditure groups are included in calculating the subsistence minimum:

- *expenditure on food,*

- expenditure on dwelling,
- individual non-food expenditures.

Expenditure on alcoholic beverages and tobacco products, package tours, purchase of vehicles, expenditure in restaurants, other catering establishments and hotels are excluded from the subsistence minimum.

The basis for calculating food expenditure is the minimum estimated food basket, which is scientifically justified by the Estonian Society of Nutritional Sciences.

The minimum estimated food basket is based on the normative method and ensures the general daily need of nutrients, vitamins and minerals per capita without causing health problems. The diurnal energy value of the minimum estimated food basket is 2,400 kcal.

According to the recommended allowance the calculation of the subsistence minimum is based on the basal metabolism coefficient 1.6, which covers the need of energy and micronutrients of unemployed and sedentary 30–60-year-old adults (excluding pregnant women and breastfeeding mothers, people with special needs and chronic diseases).

The basis for calculating a food basket is a sample menu, which is composed on the basis of the recommended allowance of Nordic countries. Also, Estonian socio-cultural situation, consumption expenditures and the habits of nutrition and physical exercise were considered. In the elaboration of the sample menu it was important to follow that it would be close to Estonian nutrition habits.

Table 11 The minimum estimated food basket (sample menu) compiled by nutrition experts, serving as a basis for calculating expenditures on food

Foodstuff	Considerable quantity per month ^a (kg or l)
Rye bread	5.40
Potatoes	12.00
Pasta products	1.20
Rice	0.60
Oat flakes	0.60
Peeled barley	0.30
Buckwheat	0.60
Semolina	0.30
White bread	0.75
Wheat flour	0.45
Carrots	3.75
Cabbages	5.25
Beets	1.14
Swedes	0.93
Dried vegetables (peas and beans)	0.30
Onions, incl. garlic	1.29
Tomatoes	0.30
Cucumbers	0.15
Apples	3.75
Bananas	1.80
Raisins	0.15
Oranges	1.20
Berries (on average)	0.30
Fresh, chilled or frozen meat of swine	2.16
Fresh, chilled or frozen meat of poultry (with bones)	1.80
Liver	0.21
Frankfurters/ cooked sausage	0.30
Fresh, chilled or frozen fish (Baltic herring)	1.95
Fish fingers	0.45
Tinned fish (sprats)	0.45
Eggs ^b	0.51
Milk, fat 2.5%	6.0
Seasoned yoghurt, fat 1.5%	1.5
Kephir, fat 2.5%	1.2

Table 11 **The minimum estimated food basket (sample menu) compiled by nutrition experts, serving as a basis for calculating expenditures on food**

Foodstuff	Considerable quantity per month ^a (kg or l)
Curds, non-fat	0.45
Cheese, average content of fat	0.45
Sour cream, fat 20%	0.30
Butter	0.30
Oil	0.45
Nuts, seeds	0.12
Sugar	0.75
Juice concentrate, average content of sugar	0.60
Jam	0.60
Cocoa powder	0.03
Coffee powder	0.15
Herb tea	0.03
Salt	0.09

^a Quantity of food per 30 days.

^b Eggs are presented in grams, which enables to recalculate it for a price of a piece (1p = 60g). About two eggs per week or 8.5 eggs per month are calculated.

When calculating the cost of food basket, the respective amounts of food were annually multiplied by the purchase prices of the Household Budget Survey of Statistics Estonia for years 2005–2007. The average prices of the expenditure on food in the households with lower income (1st–5th expenditure deciles) were used as purchase prices. Starting from 2008, in the recalculation of the cost of food basket, the change over previous year of consumer price index of foodstuffs declared by Statistics Estonia is used.

The basis for the calculation of dwelling expenditure is the actual dwelling expenditure based on the data of the Household Budget Survey 2004. In calculations, median expenditures of households, corrected with the coefficients of expert evaluations, are used. When ascribing coefficients, regular expenditure on dwelling (rent, maintenance expenditure, refuse collection, sewerage services, water supply, etc.) and irregular expenditure (repair expenditure) are differentiated. Median expenditure is found separately in case of regular and irregular expenditure. After that, in the first case 95% and in the second case 35% of median expenditure are taken to the calculation of subsistence minimum (no equivalence scales are used in finding the median of dwelling expenditure).

The basis for calculating the share of individual non-food expenditure is the actual expenditure based on the data of the Household Budget Survey 2004.

The list of individual non-food expenditure involves about 200 expenditure groups, which according to the used international classification are assembled to eight bigger expenditure groups:

- expenditure on clothing and footwear;
- expenditure on household equipment and operation – purchase of furniture, food and dishes, soft furnishings, purchase and repair of household appliances, purchase of cleaning agents (e.g. washing powder), etc.;
- expenditure on medical care and health services – purchase of medicines and miscellaneous goods related to health care (thermometers, vitamins) and paying for treatment and rehabilitation services, etc.;
- expenditure on education – payment for private lessons and courses, tuition fee in private schools, etc.;
- expenditure on communication – services of telephone and data communication (the Internet) and purchase of telephones;
- expenditure on transport – expenditure on personal and public transport (excl. the purchase of vehicles);
- expenditure on recreation, leisure and entertainment – sports; purchase of magazines and study materials; hobbies; purchase and repair of radios, TV-sets, computers, etc.;

- expenditure on miscellaneous goods and services – expenditure related to personal care (hairdresser, cosmetics, nappies, payment for kindergarten, etc.).

In calculating the share of individual non-food expenditure in subsistence minimum, separate median expenditure per household member is calculated for every expenditure group (no equivalence scales are used in finding the median). After that, the expenditure is corrected by the coefficients (developed for different expenditure groups), which are presented in the following table.

Table 12 **Calculated consumption coefficients of non-food expenditure**

Expenditure group	COICOP code for goods and services	Coefficient
Expenditure on clothing and footwear per household member	03	0.5
Expenditure on household equipment and operation per household member	05	0.35
Expenditure on medical care and health services per household member	06	0.75
Expenditure on transport per household member	072–073	0.3
Expenditure on communication per household member	08	0.85
Expenditure on recreation, leisure and entertainment per household member	091–095	0.4
Expenditure on education per household member	10	0.25
Expenditure on miscellaneous goods and services per household member	12	0.5

Coefficients were gained on the basis of the results of the analysis of average actual expenditure of the Household Budget Survey and on the basis of expert evaluations. Thereby, the following positions were taken into account:

- coefficients are relatively low in consumption groups, where the variety of prices is very large, taking into consideration the expensive luxury goods and services on the market (clothing and footwear, expenditure on household equipment and operation and recreation, leisure and entertainment, expenditure on transport which covers also international flights, and other expenditure, incl. personal expenditure). In all those spheres, there are products and services with lower prices on the market for price sensitive users;
- coefficients of medical care and health services and communication services are continuously relatively high.

At the same time it is observed that the size of expenditure was not be smaller than the actual consumption of the households (1st–3rd expenditure deciles) with lower standard of living in 2004.

In the recalculation of the share of dwelling expenditure and individual non-food expenditure for the year 2005 (and every subsequent year), the average annual growth rate of consumer price of the respective expenditure groups declared by Statistics Estonia is used.

Calculation of household's subsistence minimum

According to the previously described methodology, the size of the subsistence minimum is calculated for the first adult member of a household, using the methodologies elaborated for the calculation of three expenditure components.

For the calculation of the subsistence minimums of different-sized households, international equivalence scales are used. For Estonia, the OECD traditional equivalence scales appear to be the most appropriate ones in the economic situation characteristic of the year 2004 – 1: 0.7: 0.5.

According to the equivalence scales, the consumption of the first (or the only) adult member of a household is considered to be the consumption unit. The consumption of each second and following adult member of a household accounts for 70% and that of an under-age child (younger than 14) 50% of it.

Updated methodology has been in use since 2005 (the base year is 2004).

5.3 Comparability with previous surveys

Comparison of the 2007 and 2010 surveys

The 2007 Household Budget Survey was the last one carried out before modernisation. The first modernised survey was carried out in 2010. The results of these two surveys can be compared with each other in spite of the changes made. COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose) has remained unchanged and, the data of two years can be best compared by major expenditure groups.

In 2010, the total monthly expenditure per household member was 265 euros (4,139 kroons) or 3,180 euros (49,668 kroons) per household member per year. This is less than some years ago (278 euros or 4,358 kroons in 2007).

In 2010, a household member spent on average 45% or 119 euros of his/her expenditure in a month on compulsory expenditure (on food and dwelling). And this sum has grown through years. For example, according to the data of the last comparable survey conducted in 2007, the proportion of compulsory expenditure was below 40% then.

In 2010, the people of Estonia spent most money on food (69 euros per month or 830 euros per year). Expenditure on food comprised 26% of total expenditure. In 2007, monthly expenditure on food was 63 euros or 756 euros per year, accounting for 23% of total expenditure. Thus, during the last couple of years, expenditure on food has grown and people spend more money on food than on other goods.

In 2010, 50 euros were spent on housing, 29 euros on transport, 25 euros on recreation, leisure and entertainment, 16 euros on household equipment and operation, 12 euros on clothing and footwear, and 10 euros on medical care and health services. In 2007, the respective sums were: 40 euros on housing, 35 euros on transport, 24 euros on recreation, leisure and entertainment, 16 euros on household equipment and operation, 18 euros on clothing and footwear, and 10 euros on medical care and health services. Consequently, the displayed figures clearly reveal that the expenditure on housing has increased nearly 25%, at the same time the expenditure on transport has decreased a bit. The expenditure on clothing and footwear has decreased more (36%). Total expenses have also decreased – by 53 euros. This shows that the interim years of economic crisis have affected also the purchasing power and level of expenditure of people; this means that with the decline in income people have reduced their expenditure. The decrease in transport expenditure can be explained by the fact that, as petrol has become very expensive, people calculate more seriously whether to take a car and buy expensive petrol or save on it. Compulsory expenditure, like food and dwelling, has become more costly and one cannot directly save on it. Thus, people try to save on other expenses. Expenditure on clothing and footwear have decreased more – this can be explained by the fact that people save on this type of expenditure, too, or carefully choose a store where to buy: e.g. in second-hand shops or at a reduced price during sales.

Consequently, the given years can adequately be compared with one another and the data rather clearly explain for the changes that have occurred in the household budget in the interim period.

Table 13 **Expenditure per household member in a month by bigger COICOP groups, 2007 and 2010**

	2010	2007
Total expenditure	264.6	278.0
Food and non-alcoholic beverages	69.2	68.4
Clothing and footwear	11.8	18.8
Housing	49.7	40.0
Household equipment and operation	16.2	16.5
Health	9.6	10.0
Transport	28.9	34.8
public transit	5.6	4.9
fuel, oils	12.5	12.8
Communication	15.3	14.3
Recreation and culture	24.8	24.4
Education	3.3	2.9
Restaurants and hotels	7.7	9.6
eating outside home	6.8	9.3
accommodation services	0.9	0.3

**Educational levels
according to ISCED 97
codes**

5.4 Classifications

Below upper secondary education 0–2

*no primary education: 0, primary education: 1
basic education: 2*

Upper secondary education: 3–4

vocational education after basic education: 3C

secondary education: 3A

vocational education with secondary education: 3A

vocational education after secondary education: 4B

post-secondary technical after basic education: 3A

Tertiary education: 5–6

post-secondary technical education after secondary education: 5B

higher education: 5A, Master's degree: 5A, and Doctoral degree: 6

The classification of consumption expenditure COICOP-HBS, worked out by the Statistical Office of the European Communities (Eurostat), is used for reflecting the consumption expenditure of households:

01. Food and non-alcoholic beverages

02. Alcoholic beverages, tobacco

03. Clothing and footwear

04. Housing, water, electricity, gas and other fuels

05. Household equipment and operation

06. Health

07. Transport

08. Communication

09. Recreation and culture

10. Education

11. Restaurants and hotels

12. Miscellaneous goods and services

6. Coherence

6.1 Comparison with other social surveys and with the data provided by the Estonian Institute of Economic Research

With respect to expenses, the data of the Household Budget Survey cannot be juxtaposed or connected with other such kind of surveys, at least not in Estonia. But, some other indicators, which can still be collected on the basis of the HBS, can be juxtaposed with the information obtained from other surveys or sources.

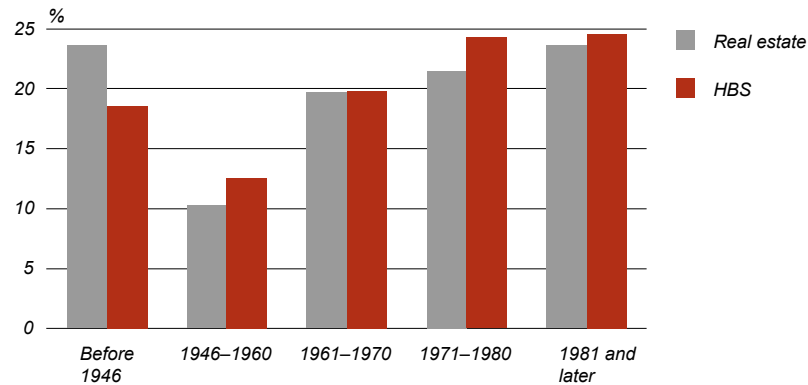
The figures below present a comparison between the 2010 Household Budget Survey data and the dwelling stock data on the period of construction of dwellings. The dwelling stock data have been obtained from the State Register of Construction Works. The results of the 2000 Population and Housing Census have been used as a dwelling stock database, to which the number of dwellings completed during the year has been added. In Table "Dwellings by period of construction", the data on 2001 and subsequent years have been calculated on the basis of the year 2000 breakdown.

Observation of the results from different sources reveals similarity of data. The biggest difference has been detected in the construction periods of the dwellings built before 1946. Here, the difference stems from the fact that the Household Budget Survey asks persons' self-assessment of the construction period of dwelling and people simply do not remember or know such historic data. One can rely more on the register data, also in case of more historic data.

It should also be pointed out in connection with the HBS that in 2010 considerably more dwellings were marked as constructed after 1981. This is also understandable, because a

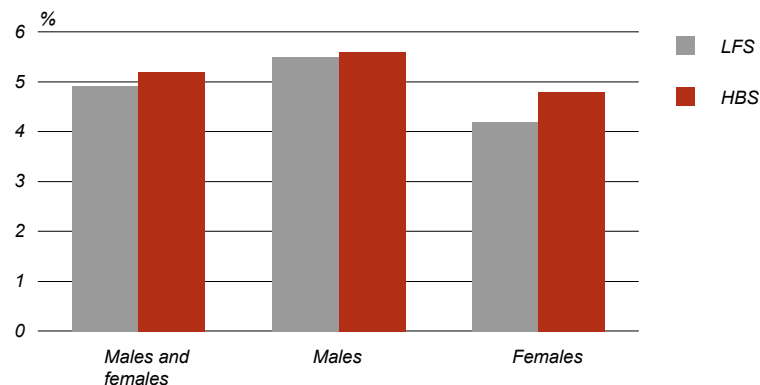
lot of new dwellings were built and people actively purchased dwellings at that time. Besides, people also remember more recent times better. However, the Dwelling Stock tables also include the 2000 data. The data of both sources allow us to conclude that the least number of dwellings was bought during 1946–1960. This is understandable, because those were post-war times. The data sources indicate that construction activity became more active in the 1970s and, since the 1980s construction activities have been at the height.

Figure 1 Comparison between the state register of construction works data on the construction period of dwellings and the HBS estimated construction period of dwellings, 2010

The figure below compares the data of two social surveys: the HBS and Estonian LFS. The Estonian Labour Force Survey has always been the most effective and most adequate source for collecting information on labour force and unemployment. Figure 2 reveals rather big similarities between the data gained from these two surveys, especially what concerns comparison of the unemployment of males and comparison of unemployment between males and females. The largest gap can be traced in the unemployment of females. The HBS asks only a respondent’s self-assessment of unemployment, working or current social-economic situation, but in case of women often also pregnancy leave and maternity leave should be taken into account and it may happen that the respondent herself does not consider it important to mention which leave she is on or classifies herself as unemployed altogether. The difference between two surveys may originate from such circumstances. The HBS asks more detailed questions on working and such inaccuracies are corrected.

Figure 2 Unemployment rate on the basis of LFS and HBS, 2007

The following tables display the Consumer Survey data by the Estonian Institute of Economic Research. These data enable to observe assessments of the financial situation of households by years and months. The table also shows the confidence indicator which is an aggregate indicator that is equal to arithmetic mean of the balances of the economic situation of one’s household and of the national economic situation, prognoses of unemployment and savings. The referred data can be compared with the HBS data on the

respondents' self-assessment of their financial situation: either it has improved or deteriorated during the last 12 months.

Table 14 **Consumer Survey, 2007–2010**

Consumer Survey	2007		2008		2009		2010	
	Jan	Dec	Jan	Dec	Jan	Dec	Jan	Dec
FINANCIAL SITUATION OF HOUSEHOLD								
Last 12 months	17	-3	2	-19	-16	-32	-31	-22
Next 12 months	17	-2	-4	-15	-10	-9	-3	-7
CONFIDENCE INDICATOR	13	-10	-11	-32	-30	-20	-15	-6

Source: Estonian Institute of Economic Research

Table 15 **Households' self-assessment of their economic situation in comparison with the time a year ago, 2007 and 2010**
(percentage of all households)

	2007	2010
Better	25.6	7.9
Generally the same	61.9	45.8
Worse	12.5	46.2

Source: Household Budget Survey

The two tables above show that in 2007 people look upon their living niveau in a positive way according to the data of both the Consumer Survey of the Estonian Institute of Economic Research and the HBS. By the data of the Estonian Institute of Economic Research, the indicator was 17 points (consumer confidence indicator 13) in January 2007; and by the HBS data, 26% of persons believe that life has become better compared to the time a year ago. The 2010 data reveal that over 46% of people assess their current situation worse compared to the time a year ago and only 8% assess that their current situation has become better. The Consumer Survey estimate has also been declining at a rapid pace since the end of 2007 and reached -31 points by January 2010, and the confidence indicator has dropped to -15 respectively. This hints at a rather high uncertainty of people and at their more negative attitude to the current economic situation compared to the year 2007 i.e. a time before the economic crisis. Thus, the data from two different sources support one another, are coherent and clearly show the population's economic situation and level of confidence.

6.2 Comparison of the HBS and final consumption expenditure of households

The Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) is the classification, which is used to break down the final consumption expenditure. The estimations of final consumption expenditure of households are made at the 4-digit COICOP level. Relying on different data sources, several independent estimates have been gained on every COICOP group. The main data sources for final consumption expenditure estimates are the Household Budget Survey (HBS), information about the retail sales of goods and services and other sources. Other sources include information regarding rental for housing, car purchase, energy consumption, financial services, insurance, restaurants and hotels services.

This table represents the calculation of final consumption expenditure of households 2010. The first column shows the HBS raw data calculated as the sum of quarters. The second column presents HBS data with adjustments. The adjustments to HBS have been made for the following components: the expenditures by persons living in institutions, purchases from markets, occasional or temporary activities, illegally produced goods and services, consumption of households' own production, goods and services received from the employer free of charge, imputed rents, state fees.

The third and the fourth columns contain estimates based on retail trade statistics and other sources respectively. In column 5, the best estimate has been chosen from columns 2, 3 and 4.

Usually, only one of the three sources is the best estimate; sometimes it is a combined estimate calculated as the sum of two different sources. By source, retail sales estimates appear to be the best estimates for goods. As for services, the HBS is the best information source to estimate them. If information from big suppliers is available, estimates based on other sources are preferred. The HBS makes up approximately 26% of private household consumption, retail sales data account for 28% and other sources 46%.

Table 16 **Final consumption expenditure of Estonian households, 2010**

(million kroons)

COICOP codes		HBS raw data	HBS based estimate	Retail sales based estimate	Estimates based on other sources	Best estimate
A	B	1	2	3	4	5
	<i>national concept</i>	64817.4	90258.8	57233.5	56918.2	109531.5
01.	Food and non-alcoholic beverages	16667.0	22804.5	22166.4	0.0	22804.5
01.1	Food	15319.1	21223.8	20382.9	0.0	21223.8
01.1.1	Bread and cereals	2614.0	3808.9	3125.7	0.0	3808.9
01.1.2	Meat	3687.5	4415.6	4493.3	0.0	4415.6
01.1.3	Fish	751.1	1261.6	1356.1	0.0	1261.6
01.1.4	Milk, cheese and eggs	3077.2	4888.2	4240.2	0.0	4888.2
01.1.5	Oils, fats	528.0	529.7	622.0	0.0	529.7
01.1.6	Fruit	1113.4	1502.7	1536.5	0.0	1502.7
01.1.7	Vegetables	1446.1	2067.0	2299.8	0.0	2067.0
01.1.8	Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery	1331.3	1978.1	1779.9	0.0	1978.1
01.1.9	Food products n.e.c.	770.5	772.1	929.4	0.0	772.1
01.2	Non-alcoholic beverages	1347.9	1580.7	1783.5	0.0	1580.7
01.2.1	Coffee, tea and cocoa	578.5	679.8	704.9	0.0	679.8
01.2.2	Mineral waters, soft drinks, fruit and vegetable juices	769.4	900.9	1078.6	0.0	900.9
02.	Alcoholic beverages, tobacco and narcotics	2611.3	4101.2	7649.3	545.8	7881.1
02.1	Alcoholic beverages	1683.9	2300.6	5253.5	0.0	4939.5
02.1.1	spirits	682.8	980.7	2815.8	0.0	2815.8
02.1.2	wine	446.0	536.3	789.5	0.0	789.5
02.1.3	beer	555.1	783.7	1334.2	0.0	1334.2
02.2	Tobacco	927.4	1254.8	2395.7	0.0	2395.7
02.3	Narcotics	0.0	545.8	0.0	545.8	545.8
03.	Clothing and footwear	3323.1	3328.1	2938.8	77.5	2972.7
	goods	3290.2	3294.2	2938.8	0.0	2938.8
	services	32.9	33.8	0.0	77.5	33.8
03.1	Clothing	2305.5	2308.5	2236.1	54.7	1829.7
	goods	2288.3	2291.2	1812.4	0.0	1812.4
	services	17.2	17.3	0.0	54.7	17.3
03.1.1	clothing materials	29.6	29.7	58.6	0.0	58.6
03.1.2	garments	2040.5	2043.1	1499.6	0.0	1499.6
03.1.3	other articles of clothing and clothing accessories	218.2	218.4	254.2	0.0	254.2
03.1.4	cleaning, repair and hire of clothing	17.2	17.3	0.0	54.7	17.3
03.2	Footwear	1017.6	1019.6	1193.3	22.9	1143.0
	goods	1001.9	1003.1	1126.5	0.0	1126.5
	services	15.7	16.5	0.0	22.9	16.5
03.2.1	shoes and other footwear	1001.9	1003.1	1126.5	0.0	1126.5
03.2.2	repair and hire of footwear	15.7	16.5	0.0	22.9	16.5
04.	Housing, water, electricity, gas and other fuels	12063.9	27246.2	2490.6	26733.8	27488.5
	goods	8545.3	8730.0	2490.6	6538.6	7293.3
	services	3518.5	18516.2	0.0	20195.2	20195.2
04.1	Actual rentals for housing	653.2	849.5	0.0	2537.5	2537.5
04.1.1	actual rentals paid by tenants	653.2	849.5	0.0	2537.5	2537.5
04.1.2	other actual rentals	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
04.2	Imputed rentals for housing	0.0	14656.6	0.0	14656.6	14656.6
04.2.1	imputed rentals of owner-occupiers	0.0	14656.6	0.0	14656.6	14656.6

COICOP codes		HBS raw data	HBS based estimate	Retail sales based estimate	Estimates based on other sources	Best estimate
A	B	1	2	3	4	5
04.2.2	other imputed rentals	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
04.3	Maintenance and repair of the dwelling	1866.3	2008.9	1646.8	257.1	257.1
	goods	915.2	915.2	1646.8	211.5	211.5
	services	951.0	1093.7	0.0	45.6	45.6
04.3.1	materials for the maintenance and repair of the dwelling	915.2	915.2	1646.8	211.5	211.5
04.3.2	services for the maintenance and repair of the dwelling	951.0	1093.7	0.0	45.6	45.6
04.4	Water supply and miscellaneous services relating to the dwelling	2850.5	2853.5	0.0	3714.9	3714.9
	goods	936.1	937.0	0.0	759.4	759.4
	services	1914.4	1916.5	0.0	2955.5	2955.5
04.4.1	water supply	936.1	937.0	0.0	759.4	759.4
04.4.2	refuse collection	325.8	326.4	0.0	325.7	325.7
04.4.3	sewerage collection	345.1	346.5	0.0	842.8	842.8
04.4.4	other services relating to the dwelling n.e.c.	1243.4	1243.6	0.0	1787.0	1787.0
04.5	Electricity, gas and other fuels	6694.0	6877.7	843.9	5567.7	6322.4
04.5.1	electricity	2756.8	2762.6	0.0	2692.5	2692.5
04.5.2	gas	283.6	283.6	0.0	881.9	881.9
04.5.3	liquid fuels	43.2	43.2	89.2	215.4	215.4
04.5.4	solid fuels	1149.5	1321.2	754.6	0.0	754.6
04.5.5	heat energy (hot water, steam and ice)	2460.9	2467.2	0.0	1777.9	1777.9
05.	Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house	3925.9	3936.3	5250.9	530.2	5329.5
	goods	3869.3	3869.9	5250.9	3.7	5250.9
	services	56.6	66.4	0.0	526.5	78.6
05.1	Furniture and furnishing, carpets and other floor coverings	1277.0	1277.3	1677.6	12.2	1689.8
	goods	1277.0	1277.3	1677.6	0.0	1677.6
	services	0.0	0.0	0.0	12.2	12.2
05.1.1	furniture and furnishings	1234.2	1234.5	1612.3	0.0	1612.3
05.1.2	carpets and other floor coverings	42.8	42.8	65.4	0.0	65.4
05.1.3	repair of furniture, furnishings and floor coverings	0.0	0.0	0.0	12.2	12.2
05.2	Household textiles	183.2	183.2	415.8	0.0	415.8
05.3	Household appliances	912.8	914.6	1078.4	17.8	1104.5
	goods	888.3	888.5	1078.4	0.0	1078.4
	services	24.4	26.2	0.0	17.8	26.2
05.3.1	major household appliances whether electric or not	827.1	827.2	951.3	0.0	951.3
05.3.2	small electric household appliances	61.2	61.3	127.1	0.0	127.1
05.3.3	repair of household appliances	24.4	26.2	0.0	17.8	26.2
05.4	Glassware, tableware and household utensils	267.4	267.4	389.4	0.0	389.4
05.5	Tools and equipment for house and garden	496.1	496.3	599.2	3.7	599.2
05.5.1	major tools and equipment	212.0	212.1	202.6	3.7	202.6
05.5.2	small tools and miscellaneous accessories	284.1	284.2	396.6	0.0	396.6
05.6	Goods and services for routine household maintenance	789.5	797.5	1090.5	496.4	1130.7
	goods	757.3	757.3	1090.5	0.0	1090.5
	services	32.2	40.2	0.0	496.4	40.2
05.6.1	non-durable household goods	757.3	757.3	1090.5	0.0	1090.5
05.6.2	domestic services and household services	32.2	40.2	0.0	496.4	40.2
06.	Health	2534.4	2848.2	2948.8	2144.0	4216.1
	goods	1744.1	1839.1	2948.8	0.0	2948.8
	services	790.3	1009.2	0.0	2144.0	1267.3
06.1	Medical products, appliances and equipment	1744.1	1839.1	2948.8	0.0	2948.8

COICOP codes		HBS raw data	HBS based estimate	Retail sales based estimate	Estimates based on other sources	Best estimate
A	B	1	2	3	4	5
06.1.1	pharmaceutical products	1577.1	1656.7	2677.9	0.0	2677.9
06.1.2	other medical products	28.7	30.2	47.7	0.0	47.7
06.1.3	therapeutic appliances and equipment	138.3	152.3	223.2	0.0	223.2
06.2	Out-patient services	749.6	958.2	0.0	1834.9	958.2
06.2.1	medical services	150.5	156.3	0.0	445.8	156.3
06.2.2	dental services	577.3	779.9	0.0	1320.3	779.9
06.2.3	paramedical services	21.8	21.9	0.0	68.8	21.9
06.3	Hospital services	40.7	51.0	0.0	309.1	309.1
07.	Transport	7830.3	9046.4	8913.6	8063.3	14399.4
	goods	5721.0	5786.9	8913.6	1425.0	7927.5
	services	2109.3	3259.5	0.0	6638.3	6471.9
07.1	Purchase of vehicles	2160.6	2160.6	2601.8	1425.0	1615.7
07.1.1	motor cars	1808.4	1808.4	2019.5	1353.8	1353.8
07.1.2	motor cycles	255.4	255.4	391.5	71.1	71.1
07.1.3	bicycles	96.8	96.8	190.8	0.0	190.8
07.2	Operation of personal transport equipment	4204.1	5372.3	6311.8	2103.4	8329.3
	goods	3560.4	3626.3	6311.8	0.0	6311.8
	services	643.7	1746.0	0.0	2103.4	2017.5
07.2.1	spare parts and accessories for personal transport equipment	278.1	278.5	700.8	0.0	700.8
07.2.2	fuels and lubricants for personal transport equipment	3282.3	3347.8	5611.0	0.0	5611.0
07.2.3	maintenance and repair of personal transport equipment	499.1	773.6	0.0	1045.2	1045.2
07.2.4	other services in respect of personal transport equipment	144.6	972.4	0.0	1058.2	972.4
07.3	Transport services	1465.6	1513.5	0.0	4535.0	4454.4
07.3.1	passenger transport by railway	115.9	116.6	0.0	102.6	102.6
07.3.2	passenger transport by road	752.0	795.6	0.0	1759.0	1678.4
07.3.3	passenger transport by air	370.7	371.7	0.0	640.6	640.6
07.3.4	passenger transport by sea and inland waterway	219.6	220.6	0.0	1695.6	1695.6
07.3.5	combined passenger transport	0.0	1.6	0.0	224.9	224.9
07.3.6	other purchased transport services	7.4	7.4	0.0	112.2	112.2
08.	Communication	3393.1	3653.0	49.9	2971.2	3021.1
	goods	147.7	147.7	49.9	0.0	49.9
	services	3245.3	3505.2	0.0	2971.2	2971.2
08.1	Postal services	49.9	49.9	0.0	259.7	259.7
08.2	Telephone and telefax equipment	147.7	147.7	49.9	0.0	49.9
08.3	Telephone and telefax services	3195.4	3455.3	0.0	2711.5	2711.5
09.	Recreation and culture	6317.6	6611.8	3253.9	2642.8	6795.8
	goods	3818.6	3865.7	3253.9	-10.9	3253.9
	services	2499.0	2746.1	0.0	2653.7	3541.8
09.1	Audio-visual, photographic and information processing equipment	1198.9	1241.6	566.9	22.4	604.3
	goods	1161.5	1204.2	566.9	-10.9	566.9
	services	37.4	37.4	0.0	33.3	37.4
09.1.1	equipment for the reception, recording and reproduction of sound and pictures	510.9	511.1	106.7	0.0	106.7
09.1.2	photographic and cinematographic equipment and optical instruments	125.2	125.3	98.3	0.0	98.3
09.1.3	information processing equipment	431.5	431.5	318.0	-10.9	318.0
09.1.4	recording media	93.8	136.3	43.9	0.0	43.9
09.1.5	repair of audio-visual, photographic and information processing equipment	37.4	37.4	0.0	33.3	37.4
09.2	Other major durables for recreation and culture	81.4	83.8	31.9	16.0	37.1
	goods	78.6	78.6	31.9	0.0	31.9
	services	2.8	5.2	0.0	16.0	5.2
09.2.1	major durables for outdoor recreation	19.9	19.9	14.6	0.0	14.6

COICOP codes		HBS raw data	HBS based estimate	Retail sales based estimate	Estimates based on other sources	Best estimate
A	B	1	2	3	4	5
09.2.2	musical instruments and major durables for indoor recreation	58.7	58.7	17.3	0.0	17.3
09.2.3	maintenance and repair of other major durables for recreation and culture	2.8	5.2	0.0	16.0	5.2
09.3	Other recreational items and equipment, gardens and pets	1658.9	1659.9	1398.6	402.7	1456.8
	goods	1600.6	1601.6	1398.6	0.0	1398.6
	services	58.3	58.3	0.0	402.7	58.3
09.3.1	games, toys and hobbies	272.4	272.4	174.8	0.0	174.8
09.3.2	equipment for sport, camping and open-air recreation	204.4	204.5	79.4	0.0	79.4
09.3.3	gardens, plants and flowers	518.5	518.8	591.7	0.0	591.7
09.3.4	pets and related products	605.4	605.8	552.6	0.0	552.6
09.3.5	veterinary and other services for pets	58.3	58.3	0.0	402.7	58.3
09.4	Recreational and cultural services	1507.9	1744.2	0.0	2214.5	2539.9
09.4.1	recreational and sporting services	635.8	752.9	0.0	581.0	752.9
09.4.2	cultural services	785.3	904.4	0.0	750.9	904.4
09.4.3	games of chance	86.8	86.9	0.0	882.6	882.6
09.5	Newspapers, books and stationery	977.8	981.3	1256.6	0.0	1256.6
09.5.1	books	359.2	359.8	482.6	0.0	482.6
09.5.2	newspapers and periodicals	452.6	454.0	495.2	0.0	495.2
09.5.3	miscellaneous printed matter	46.1	46.3	68.5	0.0	68.5
09.5.4	stationery and drawing materials	119.9	121.1	210.4	0.0	210.4
09.6	Package tours	892.6	901.1	0.0	-12.9	901.1
10.	Education	714.4	756.9	0.0	771.1	751.6
10.1	Pre-primary and primary education	44.3	56.0	0.0	14.0	56.0
10.2	Secondary education	13.9	14.6	0.0	23.3	14.6
10.3	Post-secondary non-tertiary education	26.6	29.2	0.0	23.9	23.9
10.4	Tertiary education	408.7	408.8	0.0	472.0	408.8
10.5	Education not definable by level	220.9	248.3	0.0	237.9	248.3
11.	Restaurants and hotels	1985.6	2160.3	0.0	6834.7	6834.7
11.1	Catering services	1759.2	1869.5	0.0	5402.7	5402.7
11.1.1	restaurants, cafes and the like	1346.2	1455.6	0.0	4576.8	4576.8
11.1.2	canteens	413.0	413.8	0.0	825.9	825.9
11.2	Accommodation services	226.4	290.8	0.0	1432.0	1432.0
12.	Miscellaneous goods and services	3450.8	3765.9	1571.2	5603.8	7036.5
	goods	1819.4	1822.5	1571.2	148.8	1873.7
	services	1631.4	1943.4	0.0	5454.9	5162.8
12.1	Personal care	1736.3	1855.3	1164.9	577.7	1654.4
	goods	1363.9	1365.8	1164.9	0.0	1164.9
	services	372.3	489.5	0.0	577.7	489.5
12.1.1	hairdressing salons and personal grooming establishments	372.3	489.5	0.0	577.7	489.5
12.1.2	electric appliances for personal care	4.8	5.3	10.7	0.0	10.7
12.1.3	other appliances, articles and products for personal care	1359.1	1360.5	1154.2	0.0	1154.2
12.2	Prostitution	0.0	16.3	0.0	16.3	16.3
12.3	Personal effects n.e.c.	455.4	456.7	406.3	148.8	708.8
12.3.1	jewellery, clocks and watches	116.8	117.0	189.5	148.8	492.0
12.3.2	other personal effects	338.6	339.7	216.8	0.0	216.8
12.4	Social protection	33.8	77.7	0.0	332.6	220.1
12.5	Insurance	1048.2	1063.5	0.0	373.3	373.3
12.5.1	life insurance	0.0	0.0	0.0	197.2	197.2
12.5.2	insurance connected with the dwelling	301.9	301.9	0.0	12.6	12.6
12.5.3	insurance connected with health	32.9	32.9	0.0	20.2	20.2
12.5.4	insurance connected with transport	695.9	711.3	0.0	134.4	134.4
12.5.5	other insurance	17.4	17.4	0.0	8.9	8.9
12.6	Financial services n.e.c.	56.1	56.1	0.0	3426.5	3335.1

COICOP codes		HBS raw data	HBS based estimate	Retail sales based estimate	Estimates based on other sources	Best estimate
A	B	1	2	3	4	5
12.6.1	FISIM	0.0	0.0	0.0	2192.2	2192.2
12.6.2	other financial services n.e.c.	56.1	56.1	0.0	1234.3	1142.9
12.7	Other services n.e.c.	121.0	240.2	0.0	728.5	728.5
	Total	64817.4	90258.8	57233.5	56918.2	109531.5
	goods	48233.9	56261.7	57233.5	8651.1	62222.5
	non-durable	36570.5	44534.5	44806.0	7084.5	50478.5
	semi-durable	5632.6	5681.6	5966.0	0.0	5966.0
	durable	6030.7	6046.0	6461.6	1566.6	5778.0
	services	16583.5	33997.1	0.0	48267.2	47309.0
	Control	64817.4	90258.8	57233.5	56918.2	109531.5
				<i>Percentages:</i>		
				HBS	28 872.1	26.4%
				retail trade	30 416.6	27.8%
				other sources	50 242.8	45.9%
				total	109 531.5	100.0%

Sources

1. Estonian Institute of Economic research <http://www.ki.ee/>.
2. Household Budget Survey 2002, Methodological overview. (2003). Tallinn: Statistics Estonia.
3. Statistical Database of Statistics Estonia
<http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Sotsiaalelu/databasetree.asp>

Lisa

Ankeet ja päevik

Appendix

Questionnaire and Diary Book

LEIBKONNA EELARVE UURING 2010

ANKEET

OSA A	Küsitleja osa	2
OSA YA	Leibkonna ja liikmete üldandmed.....	3
OSA YB	Suhted leibkonnas	4
OSA YC	Demograafilised andmed	4
OSA YE	Isiku haridus.....	5
OSA YF	Isiku tööelu.....	7
OSA YG	Isiku tervis.....	9
OSA YD	Leibkonna elamistingimused.....	10
OSA B	Sissetulek	13
OSA C	Kaubad ja teenused.....	14
OSA D	Laenud ja liisingud	19
OSA T	Reisimine	20
OSA A	Küsitleja osa (järg).....	26

Leibkonna number

OSA A. KÜSITLEJA OSA

Kviis	KÜSITLUSVIIS 1 SÜLEARVUTIKÜSITLUS 2 ANKEETKÜSITLUS
Rez	REŽIIM: 1 – KÜSITLEJA 2 – KODEERIJAJA
Kys	KÜSITLEJA NUMBER [ ][ ][ ][ ]
Kpk	KÜSITLUSPIIRKONNA NUMBER [ ][ ][ ][ ][ ]
Kjuht	KÜSITLUSJUHI PIIRKONNA NUMBER [ ][ ]
A01	KÜSITLUSE KUUPÄEV <i>NB! Arvutis täidetakse automaatselt, kui küsitlusviis=1</i> A01K. KATKEMISE KORRAL JÄTKAMISE KUUPÄEV
A	[ ][ ] PÄEV [ ][ ] PÄEV
B	[ ][ ] KUU [ ][ ] KUU
C	[ ][ ][ ][ ] AASTA [ ][ ][ ][ ] AASTA
A02	KÜSITLUSE ALGUSAEG <i>NB! Arvutis täidetakse automaatselt, kui küsitlusviis=1</i> A02K. KATKEMISE KORRAL JÄTKAMISE ALGUSAEG
A	[ ][ ] TUND [ ][ ] TUND
B	[ ][ ] MINUTID [ ][ ] MINUTID
A03	KÜSITLUSE TOIMUMISKOHT 1 KÜSITLETAVA ELUKOHT 2 KÜSITLETAVA TÖÖKOHT/KOOL 3 KÜSITLETAVA SUGULASTE, TUTTAVATE ELUKOHT 4 KÜSITLETAVA TÖÖKOHT/ELUKOHT 6 MUU KOHT. KIRJUTAGE, KUS .....
A04	LEIBKONNA ELUKOHT Küla/alevik/alev/linn .....
A04AK	Asula kood [ ][ ][ ][ ]
Tyypnimi	Asulatüüp ..... (küla, alevik, alev, linn) <i>Täidetakse automaatselt!</i>
Tyyp	Asulatüübi kood [ ][ ] <i>Täidetakse automaatselt!</i>
Valdnimi	Valla/linna nimi ..... <i>Täidetakse automaatselt!</i>
Vald	Valla/linna kood [ ][ ][ ] <i>Täidetakse automaatselt!</i>
MK	Maakonna nimi ..... <i>Täidetakse automaatselt!</i>
Maakond	Maakonna kood [ ][ ][ ] <i>Täidetakse automaatselt!</i>

ANKEEDI KASUTAMISE JUHIS:

- ESIMESES VEERUS ON TUNNUSE NIMI
- VIIMASES VEERUS VÕI VASTUSEVARIANDI TAGA ON VAJADUSE KORRAL SUUNAMINE, MILLISE KÜSIMUSEGA JÄTKATA
- VAJADUSE KORRAL ON SUUNAKÜSIMUS ENNE KÜSIMUST
- KALDKIRJAS TEKST ON LISAINFORMATSIOON
- VASTAJALE TULEB ETTE LUGEDA KIRJATÄHTEDES TEKST KUNI LAUSE LÕPUMÄRGINI: PUNKTINI VÕI KÜSIMÄRGINI. KUI PUNKT VÕI KÜSIMÄRK ON VASTUSEVARIANTIDE LÕPUS, SIIS TULEB ETTE LUGEDA KA VASTUSEVARIANDID
- KUI ALAKÜSIMUSE EES ON KOLM PUNKTI, SIIS TULEB ETTE LUGEDA KÜSILAUSE PÕHIKÜSIMUSES, MIS LÕPPEB KOLME PUNKTIGA
- VARIANT „MUU” TULEB ETTE LUGEDA, KUI SEE ON KIRJATÄHTEDES, JA EI TULE ETTE LUGEDA, KUI SEE ON TRÜKITÄHTEDES
- TRÜKITÄHTEDES TEKST ON KÜSITLEJALE INFOKS JA SEDA EI LOETA ETTE

☀ TÄHENDAB, ET TULEB KASUTADA KAARDIRAAMATUT. SISESTUSPROGRAMMIS ON KASUTATUD SÕNA „KAART”

OSA YA. LEIBKONNA JA LIIKMETE ÜLDANDMED

Uuringu esimene osa puudutab Teie leibkonna ja leibkonnaliikmete üldandmeid.

Leibkond on põhiliselt ühises eluruumis, st ühel aadressil elavate isikute rühm, kes kasutab ühiseid rahalisi ja/või toiduessursse. Leibkonda kuuluvad isikud on leibkonnaliikmed. Leibkond on ka üksi elav isik.

LEIBKONNALIIKMED ON ISIKUD, KES JAGAVAD LEIBKONNA KULUTUSI NING ÜHIST PÕHIELURUUMI JA KELLEL EI OLE MUJAL PÜSIVAT ELUKOHTA. PEALE SELLE LOETAKSE LEIBKONNA LIIKMETEKS AJUTISELT EEMALVIIBIVAD LIIKMED, KUI:

- LIIKMEL EI OLE TEIST PÕHIELURUUMI, LEIBKONNAGA ON SÄILINUD MAJANDUSLIKUD SIDEMED JA EEMALVIIBIMINE ON LÜHEM KUI ÜKS AASTA
- ON TEGEMIST ÕPINGUTE TÕTTU EEMALVIIBIVA LAPSE VÕI TÖÖ TÕTTU EEMALVIIBIVA ABIKAASA/ELUKAASLASEGA

Y Mitu liiget on Teie leibkonnas?

Palun nimetage oma leibkonnaliikmete eesnimed.

ESIMESENA TULEB KIRJA PANNA ISIK, KES PEAMISELT VASTAB LEIBKONNAKÜSITLUSELE, SIIS TEMA ABIKAASA/ELUKAASLANE, LAPSED JM LEIBKONNA LIIKMED!

YX1	Veeru number	01	02	03	04	05	06	
Y0	→ Eesnimi	.....						
↓YA1	Palun öelge /Y0/ sugu. 1 Mees 2 Naine	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YA2	Öelge /Y0/ sünniaeg. päev kuu aasta	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
YX2	SUUNAKÜSIMUS: ISIKU PRAEGUNE VANUS (A01-YA2)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<=13 → YX3 14 → YA5
YA3	☀ Milline on /Y0/ seaduslik perekonnaseis? Kas... 1 vallaline, pole kunagi abielus olnud 2 abielus 3 lahutatud 4 lesk?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1,3,4 → YA5
YA4	Kas /Y0/ elab koos oma seadusliku abikaasaga? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → YA6
YA5	Kas /Y0/ on vabaabielus? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YX4	SUUNAKÜSIMUS: ISIKU PRAEGUNE VANUS (A01-YA2)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<=14 → YA1, viimane liige YX5
YA6	☀ Kas /Y0/ on praegu ... 1 töötav 2 töötu 3 pensionär (vanadus- või eelpensionil) 4 muu (töövõimetus- pensionär, kodune, õpilane vms)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

YX6	SUUNAKÜSIMUS: ISIKU PRAEGUNE VANUS (A01-YA2)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<=15 >=25 → YX5
YA7	Kas /Y0/ õpib praegu üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis? 1 Jah 2 Ei	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
YX5	SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNAS ON ÜKS LIIGE? (Y=1) 1 JAH → YC1 2 EI → JÄTKAKE JÄRGMISE LIIKMEGA, KUI VIIMANE LIIGE, JÄTKAKE YB1									

OSA YB. SUHTED LEIBKONNAS

Järgmisena küsime sugulussuhete kohta leibkonnas, et määrata leibkonna tüüp.

SEOSD TULEB KÜSIDA RIDADE KAUPA. KÕIGEPEALT TULEB KIRJA PANNA, KES ON TEINE LIIGE
ESIMESELE, SIIS KOLMAS LIIGE ESIMESELE JA KOLMAS LIIGE TEISELE JNE.

YB1	Kes on /Y0 veerus 2/ /Y0 veerus 1/le?	→	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	01 Abikaasa/elukaaslane	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	02 Laps (ka lapsendatud)	2		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	03 Kasulaps (sh abikaasa/elukaaslase laps, kes pole bioloogiline laps)	3			■	■	■	■	■	■	■	■	■
	04 Vanem	4				■	■	■	■	■	■	■	■
	05 Kasuvanem (sh abikaasa/elukaaslase lapsele, kes pole bioloogiline laps)	5					■	■	■	■	■	■	■
	06 Vanavanem (sh vanavanema abikaasa /elukaaslane, kes pole bioloogiline vanavanem)	6						■	■	■	■	■	■
	07 Lapselaps (sh lapsendatud või abikaasa/elukaaslase lapselaps, kes pole bioloogiline lapselaps)	7							■	■	■	■	■
	08 Minia/väimees (sh (kasu)lapse abikaasa/elukaaslane)	8								■	■	■	■
	09 Ämm/äi (sh abikaasa/elukaaslase (kasu)vanem)	9									■	■	■
	12 Öde/vend (sh kasuõde/kasuvend)	10										■	■
	10 Muu sugulane või mitesugulane	11											■
		12											

OSA YC. DEMOGRAAFILISED ANDMED

Järgmisena küsime demograafiliste andmete kohta.

YX1	Veeru number	01	02	03	04	05	06	
YC1	Palun öelge /Y0/ rahvus.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
YC1n	1 Eestlane	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC1k	2 Venelane	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
	3 MUU. KIRJUTAGE	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
YC2	Palun öelge /Y0/ kodakondsus.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
YC2n	1 Eesti	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC2k	2 Vene	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
	3 MUU. KIRJUTAGE	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
	9 Määramata kodakondsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

YC3	Palun öelge /Y0/ sünniriik. SUUNAMINE: KUI YA2 AASTA ON VAHEMIKUS 1920–1945, SIIS	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
YC3k	TULEB LISATEKST: TÄPSUSTAGE KAS ISIK SÜNDIS PETSERIMAAL VÕI NARVA JÕE TAGUSEL ALAL EESTI VABARIIGI ENDISEL TERRITOORIUMIL, MIS NÜÜD EI KUULU EESTILE. KUI JAH, SIIS MÄRKIGE EESTI VABARIIGI ENDISEL TERRITOORIUMIL — PETSERIMAAL VÕI NARVA JÕE TAGUSEL ALAL	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
		□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□

OSA YE. ISIKU HARIDUS

Nüüd küsime hariduse kohta. Küsime kõrgeimat lõpetatud kutse-, ameti- või erialast haridustaset, lõpetatud kooli nime ja eriala ning lõpetamise aastat.

YX1	Veeru number	01	02	03	04	05	06	
YX9	SUUNAKÜSIMUS: ISIKU VANUS AASTA ALGUSES (A01c – YA2 AASTA) 1 < 15 2 >= 15	□□	□□	□□	□□	□□	□□	1→ JÄRGMINE LIIGE
YE1 ☀	Millise hariduse lõpetas /Y0/ üldhariduskoolis (keskkoolis, gümnaasiumis, põhikoolis vms)? Kas... 1 keskhariduse 2 põhihariduse (sh lõpetamata keskharidus) 3 alghariduse 4 ei omandanud algharidust?	□□	□□	□□	□□	□□	□□	4→ YE3
YE2	Öelge palun selle kooli lõpetamise aasta.	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	
YE3 ☀	Milline on /Y0/ kõrgeim lõpetatud kutse-, ameti- või erialaharidus? Kas... 1 ei oma kutse-, ameti- ega erialaharidust 2 kutseharidus 3 kutsekeskharidus 4 keskeri- või tehnikumiharidus 5 kõrgharidus 6 doktor (varasem teaduste kandidaat)?	□□	□□	□□	□□	□□	□□	1→ YE11 2, 3, 4, 6 → YE5
YE4 ☀	Milline on /Y0/ kõrgeim lõpetatud kõrgharidus? Kas... 1 kutsekõrgharidus 2 rakenduskõrgharidus, diplomiõpe 3 bakalaureus 4 enne 1992. aastat omandatud kõrgharidus 5 magister (sh integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe ning internatuur)?							

YE5	Õelge palun selle kooli täielik nimi	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YE6 YE6n YE6k	Õelge palun saadud eriala TÄIDETAKSE AUTOMAATSELT!	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YE7	Õelge palun selle kooli lõpetamise aasta.	□□	□□	□□	□□	□□	□□	
YX6	SUUNAKÜSIMUS: KAS 1 YE3=2 2 YE3=3 VÕI YE3=4 3 YE3=5 VÕI YE3=6	□	□	□	□	□	□	1→YE8 2→YE10 3→YE11
YE8	Milline oli /Y0/ nõutav haridustase sisseastumisel? Kas ... 1 ei olnud haridustaseme nõuet või 2 oli nõutav põhiharidus?	□	□	□	□	□	□	
YE9	Kas /Y0/ sai koos kutseharidusega üldhariduse? Kas saite ... 1 ainult kutse 2 koos kutsega põhihariduse 3 koos kutsega keskhariiduse?	□	□	□	□	□	□	→YE11
YE10	Milline oli /Y0/ nõutav haridustase sisseastumisel? Kas... 1 põhiharidus 2 keskhariidus?	□	□	□	□	□	□	

Nüüd küsime praeguste õpingute kohta.

YX1	Veeru number	01	02	03	04	05	06	
YX9	SUUNAKÜSIMUS: ISIKU VANUS AASTA ALGUSES (A01c – YA2 AASTA) 1 < 15 2 >= 15	□	□	□	□	□	□	1→ JÄRGMINE LIIGE
YE11	Kas /Y0/ õpib praegu üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis? 1 Jah 2 Ei	□	□	□	□	□	□	2→ YF1
YE12 ☀	Millist haridust /Y0/ omandab? Kas omandab... 1 haridust 1.–6. klassis 2 haridust 7.–9. klassis 3 haridust 10.–12. klassis 4 kutseharidust või kutsekeskhariidust 5 rakenduskõrghariidust 6 bakalaureusekraadi 7 magistrikraadi (sh integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe ning internatuur) 8 doktorikraadi (sh residentuur)?	□	□	□	□	□	□	1, 2, 3 → YF1
YE13	Õelge palun selle kooli täielik nimi	.....	.....	.....	.....	.....	.....	

YE14	Millisel erialal /Y0/ õpib?	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YE14n	TÄIDETAKSE	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YE14k	AUTOMAATSELT!	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	
YX7	SUUNAKÜSIMUS: KAS YE12=4? 1 JAH 2 EI	□	□	□	□	□	□	1→YE15 2→YF1
YE15	Milline oli /Y0/ nõutav haridustase sisseastumisel? Kas... 1 ei olnud haridustaseme nõuet 2 oli nõutav põhiharidus või 3 oli nõutav keskharidus?	□	□	□	□	□	□	1, 3 →YF1
YE16	Kas/Y0/ saab koos kutseharidusega üldhariduse? Kas saab ... 1 ainult kutse 2 koos kutsega keskhariduse?	□	□	□	□	□	□	

OSA YF. ISIKU TÖÖELU

Järgmisena küsime tööelu kohta.

YX1	Veeru number	01	02	03	04	05	06	
YX9	SUUNAKÜSIMUS: ISIKU VANUS AASTA ALGUSES (A01c – YA2 AASTA) 1 < 15 2 >= 15	□	□	□	□	□	□	1→ JÄRGMINE LIIGE
YF1 ☀	Milline järgmistest seisunditest /Y0/ praegu põhiliselt iseloomustab? <i>NB! Töölt puudumisi rasedus- ja sünnituspuhkuse, haiguse, vigastuse jt selliste põhjuste tõttu arvestage töötamiseks!</i> Kas on ... 1 täisajaga töötav 2 osaaajaga töötav 3 töötu 4 õpilane, mittetasustatud praktikant 5 pensionär, eelpensionil, oma äritegevusest tagasi tõmbunud 6 töövõimetuspensionär, ei tööta tervislikel põhjustel 7 ajateenija 8 kodune 9 muu mitteaktiivne?	□	□	□	□	□	□	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 →YF17
YF2	Õelge palun ettevõtte/asutuse täielik nimi, kus /Y0/ praegu töötab	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF3	Õelge palun, millega see ettevõtte/asutus peamiselt tegeleb	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF3n	TÄIDETAKSE	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF3k	AUTOMAATSELT!	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	

YF4	Kas /Y0/ töötab selle ettevõtte/asutuse üksuses, millel on erinev aadress? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→YF6
YF5	Kas /Y0/ töötab selle ettevõtte/asutuse üksuses, millel on erinev tegevusala? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→YF8
YF6	Öelge palun selle üksuse täielik nimi	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF7 YF7n YF7k	Öelge palun, millega see üksus peamiselt tegeleb TÄIDETAKSE AUTOMAATSELT!	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF8	Mis on /Y0/ amet? Palun öelge ametinimetust	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF9 YF9n YF9k	Palun kirjeldage peamisi tööülesandeid, milles /Y0/ töö seisneb? TÄIDETAKSE AUTOMAATSELT!	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF10 ☀	Millisesse järgmistest rühmadest /Y0/ kuulub? Kas on... 1 palgatöötaja 2 palgatöötaja(te)ga ettevõtja, palgatöötajuga talupidaja 3 üksikettevõtja, palgatöötajuta talupidaja, vabakutseline 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus? YF10m 5 MUU. KIRJUTAGE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→YF12 3, 4 →YF13
YF11	Kas see on alaline või ajutine töö? 1 Alaline töö 2 Ajutine töö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YF12 ☀	Kui palju on selles ettevõttes/asutuses/üksuses töötajaid? (sh küsitletav) 1 1 kuni 10 2 11 kuni 19 3 20 kuni 49 4 50 või rohkem 5 Ei tea täpselt, kuid vähem kui 11 6 Ei tea täpselt, kuid rohkem kui 10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2, 3, 4, 5, 6 → YF13
YF12a	Mitu töötajat?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YF13	Mitu tundi nädalas teeb /Y0/ seda tööd tavaliselt?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YX8	SUUNAKÜSIMUS: KAS YF10=2,3,4? 1 JAH 2 EI	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → YG1
YF14	Kas /Y0/ on juhtimiskohustusi (juhendab teisi töötajaid, vastutab teatud tööde täitmise eest vms)? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2 → YF16
YF15	Mitu töötajat on /Y0/ otseses alluvuses?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

YF16 ☀	Millise lepingu alusel /Y0/ töötab? Kas see on... 1 tööleping 2 töövõtuleping 3 avaliku teenistuse seadus või teenistusleping 4 käsundusleping 5 leping tööjõudu rentiva firmaga 6 suuline tööleping või kokkulepe?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→ YG1
YF17	Kas /Y0/ on kunagi töötanud? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→ YG1
YF18	Mis oli /Y0/ amet? Palun öelge ametinimetuse	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF19 YF19n YF19k	Palun kirjeldage peamisi tööülesandeid, milles /Y0/ töö seisnes? TÄIDETAKSE AUTOMAATSELT!	....	....	....	....	....	....	
YF20 ☀ YF20m	Millisesse järgmistest rühmadest /Y0/ kuulus? Kas oli... 1 palgatöötaja 2 palgatöötaja(te)ga ettevõtja, palgatööjõuga talupidaja 3 üksikettevõtja, palgatööjõuta talupidaja, vabakutseline 4 palgata töötaja pereettevõttes, talus? 5 MUU. KIRJUTAGE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→ YF22 3, 4→ YG1
YF21	Kas /Y0/ oli juhtimiskohustusi (juhendas teisi töötajaid, vastutas teatud tööde täitmise eest)? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→ YG1
YF22	Kui palju oli selles ettevõttes/asutuses/üksuses töötajaid? (sh küsitletav) 1 1 kuni 10 2 11 või rohkem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

OSA YG. ISIKU TERVIS

Järgmisena küsime tervisliku seisundi kohta.

YX1	Veeru number	01	02	03	04	05	06
YG1 ☀	Milliseks hindab /Y0/ tervist üldiselt? Kas see on... 1 väga hea 2 hea 3 ei hea ega halb 4 halb 5 väga halb?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

YG2	Kas /Y0/ on mõni pikaajaline haigus või terviseprobleem? (sh hooajalised (heinanohu) ja korduvad probleemid) 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YG3	Kui rääkida vähemalt viimasest kuuest kuust, siis mil määral on /Y0/ olnud mõne terviseprobleemi tõttu piiratud tegevustes, mida inimesed tavaliselt teevad? Kas ütleksite, et on olnud... 1 oluliselt piiratud 2 piiratud, aga mitte oluliselt 3 ei ole üldse olnud piiratud?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3 → LÖPP
YG4	Kas /Y0/ vajab toimetulekuks kõrvalist abi? Kas... 1 ei vaja abi 2 vajate vahetevahel 3 vajate pidevalt?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

OSA YD. LEIBKONNA ELAMISTINGIMUSED

Järgmisena küsime Teie leibkonna elamistingimuste kohta.

YD1	Kes on Teie eluruumi omanik? 1 Eluruum kuulub meie leibkonnale (mõnele selle liikmetest) → YD4 2 Eluruum kuulub teisele eraomanikule (eraisik või ettevõtte) 3 Eluruum kuulub riigile/omavalitsusele
YD2	Millistel tingimustel Te seda eluruumi kasutate? Kas ... 1 üürite turuhinnaga 2 üürite turuhinnast madalamal tasemel 3 kasutate tasuta?
YD3	Kas Teie üürileping või kokkulepe eluruumi omanikuga on sõlmitud kirjalikult või suuliselt? 1 Kirjalikult 2 Suuliselt
YD4 	Missugust tüüpi elamus on Teie leibkonna eluruum? Eluruum on ruum, kus veedate põhilise osa oma vabast ajast, sh uneajast. Kas see on... 1 ühepereelamu, talu 2 kahepereelamu 3 ridaelamu 4 korter või tuba vähem kui 10 eluruumiga elamus 5 korter või tuba 10 või enama eluruumiga elamus 6 ühiselamu? 7 MUU. KIRJUTAGE .....
YD5	Millal see maja on ehitatud? Kui Te täpselt ei tea, siis öelge umbkaudu. __ __ __
YD6	Mitu tuba kuulub Teie leibkonnale? Kui ühes eluruumis elab mitu leibkonda ja mõni tuba on mitme leibkonna ühiskasutuses, siis jaotage nimetatud ruum mõtteliselt osadeks ja öelge Teie leibkonna tubade arv murruna. Nt kui leibkonnale kuulub magamistuba ja pool elutuba, siis on tubade arv 1,5. __ __ , __
YD7	Kui suur on Teie leibkonna käsutuses olev pind ruutmeetrites? Kasuliku pinna leidmiseks arvestage kokku tubade, köögi ja eluruumisestest kõrvalruumide pind. Kui Teie eluruumis elab mitu leibkonda, siis võtke ühiskasutust arvesse samamoodi kui tubade määramisel. __ __
YD8 	Milline on Teie eluruumi seisund? Kas ... 1 eluruum on uus või värskest remonditud 2 eluruum on heas seisukorras 3 eluruumil on mõningaid puudusi 4 eluruumil on suuri ja olulisi puudusi?

YD9	Kas Teie eluruum on... 1 ühendatud kanalisatsioonivõrku 2 lokaalse kanalisatsiooniga või 3 kanalisatsioon puudub?		
YD10	Kas Teie eluruumis on jooksev külm vesi? 1 Jah 2 Ei		
YD11	Kas Teie eluruumis on jooksev soe vesi? 1 Jah 2 Ei		
YD12 ☀	Missugune tualettruum on Teie eluruumis? Kas... MITME VARIANDI OLEMASOLU KORRAL MÄRKIGE VÄIKSEIM JÄRJEKORRANUMBER 1 eluruumis on veeklosett 2 veeklosett on majas ühiskasutuses 3 eluruumis või majas on kuivkäimla 4 käimla on väljas 5 käimlat ei ole?		
YD13	Missugused pesemisvõimalused on Teie eluruumis? Kas ... MITME VARIANDI OLEMASOLU KORRAL MÄRKIGE VÄIKSEIM JÄRJEKORRANUMBER 1 leibkonnal on omaette vann või dušš 2 vann või dušš on mitme leibkonna ühiskasutuses 3 eluruumis ei ole vanni ega duši kasutamise võimalust?		
YD14	Kas Teie leibkonnal on... 1 omaette saun 2 saun mitme leibkonna ühiskasutuses või 3 sauna ei ole?		
YD15	Milline kütmisvõimalus on Teie eluruumis? Kas Teil on...		
		Jah	Ei
A	...tsentraalne keskküte?	1	2
B	...kohalik keskküte (sh gaasiküte)?	1	2
C	...ahiküte või pliit?	1	2
D	...statsionaarselt paigutatud elektriküte?	1	2
E	...muu kütmisvõimalus?	1	2
YD15m	Täpsustage milline.....		
YDX3	SUUNAKÜSIMUS: KUI YD1>1, SIIS → YD24		
YD23	Mitu aastat olete Te selle eluruumi omanik? <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>		
YD24	Kas Teie leibkonnal on garaaž? 1 Jah 2 Ei		
YDX1	SUUNAKÜSIMUS: KAS YG2=1 JA YG4=2 VÕI 3? 1 JAH 2 EI →YD26		
YD25A	Kas Teie eluruum on kohandatud puude või kroonilise haigusega inimese vajadustele? 1 Jah →YD26 2 Jah, kuid ebapiisavalt →YD26 3 Ei		
YD25B	Kas Teie eluruum vajaks kohandamist puude või kroonilise haigusega inimese vajadustele? 1 Jah 2 Ei		
YD26	Kui kaugel Teie eluruumist asuvad järgmised kohad ja asutused? Kui kaugel asub...		
A	...lähim ühissõiduki peatus?	<input type="text"/> <input type="text"/> kilomeetrit	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> meetrit
B	...lähim (statsionaarne) pood?	<input type="text"/> <input type="text"/> kilomeetrit	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> meetrit
C	...lähim algkool / algklassidega üldhariduskool?	<input type="text"/> <input type="text"/> kilomeetrit	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> meetrit
D	...linna- või vallavalitsus?	<input type="text"/> <input type="text"/> kilomeetrit	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> meetrit
E	...lähim postkontor?	<input type="text"/> <input type="text"/> kilomeetrit	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> meetrit
F	...lähim arstiabi võimalus?	<input type="text"/> <input type="text"/> kilomeetrit	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> meetrit
G	...lähim pangakontolt sularaha kättesaamise võimalus?	<input type="text"/> <input type="text"/> kilomeetrit	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> meetrit
H	...lähim laste huvikool?	<input type="text"/> <input type="text"/> kilomeetrit	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> meetrit
I	...lähim apteek?	<input type="text"/> <input type="text"/> kilomeetrit	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> meetrit

YD16 ☀	Palun öelge iga järgmise püsikauba puhul, kas see on Teie leibkonna kasutuses. Ei ole oluline, kas omate või üürite seda või on see mingil muul moel Teie leibkonna kasutada. Kas Teie leibkonna kasutuses on ...			
		Jah	Ei→	Kas ei saa seda endale lubada või on selleks mõni muu põhjus?
		Jah	Mitu neid on?	Ei saa seda endale lubada Selleks on mõni muu põhjus
A	...lauatelefon?	1		2→ 1 2
B	...mobiiltelefon?	1 →	☐ ☐	2→ 1 2
C	...värviteleviisor?	1 →	☐ ☐	2→ 1 2
D	...kodune Interneti-ühendus?	1		2→ 1 2
E	...pesumasin?	1		2→ 1 2
F	...auto?	1 →	☐ ☐	2→ 1 2
G	...personaal- või sülearvuti?	1 →	☐ ☐	2→ 1 2
H	...DVD-süsteem või videomagnetofon (sh integreeritud teleriga)?	1		2→ 1 2
I	...külmkapp või sügavkülmik?	1		2→ 1 2
J	...nõudepesumasin?	1		2→ 1 2
YD17 ☀	Leibkonnal võib olla erinevaid sissetuleku allikaid ning sissetulekut võivad saada mitu leibkonna liiget. Mõeldes oma leibkonna kogusissetulekule, kas Teie leibkond tuleb vajalike kulutuste tegemisel ots otsaga kokku ... 1 suurte raskustega 2 raskustega 3 mõningaste raskustega 4 üpriski hõlpsalt 5 hõlpsalt 6 väga hõlpsalt?			
YD20	Milline on Teie leibkonna peamine kodune keel?			
	1 Eesti			
YD20n	2 Vene			
YD20k	3 MUU. KIRJUTAGE ..... ☐ ☐ ☐ ☐			
YD27 ☀	Kuidas on Teie leibkonna majanduslik olukord muutunud võrreldes olukorraga ühe aasta eest? 1 Praegu on märksa parem 2 Praegu on mõnevõrra parem 3 Üldiselt samasugune 4 Praegu on mõnevõrra kehvem 5 Praegu on märksa kehvem			
YD28 ☀	Kuidas on Teie leibkonna majanduslik olukord muutunud võrreldes olukorraga viie aasta eest? 1 Praegu on märksa parem 2 Praegu on mõnevõrra parem 3 Üldiselt samasugune 4 Praegu on mõnevõrra kehvem 5 Praegu on märksa kehvem			
YD29 ☀	Hinnake palun, milline võiks olla teie leibkonna majanduslik olukord ühe aasta pärast. 1 Märksa parem 2 Mõnevõrra parem 3 Üldiselt samasugune 4 Mõnevõrra kehvem 5 Märksa kehvem			
YD30	Kas Teie leibkonnal või leibkonnaliikmetel on hoiuseid, kogumiskindlustusi, väärtpabereid või muid sääste? 1 Jah 2 Ei → OSA B			
YD31	Kas Teie leibkonnal on hoiuseid? 1 Jah 2 Ei → YD33			
YD32 ☀	Öelge palun hoiuste ligikaudne väärtus Eesti kroonides. Kas... 1. kuni 5000 2. 5000–10 000 3. 10 000–20 000 4. üle 20 000?			
YD33	Kas Teie leibkonnal on kogumiskindlustus? 1 Jah 2 Ei → YD35			
YD34 ☀	Öelge palun kogumiskindlustuse ligikaudne väärtus Eesti kroonides. Kas... 1. kuni 5000 2. 5000–10 000 3. 10 000–20 000 4. üle 20 000?			
YD35	Kas Teie leibkonnal on väärtpabereid või muid sääste? Palun öelge, milliseid?..... 1 Jah 2 Ei → OSA B			
YD36 ☀	Öelge palun väärtpaberite ja muude säästude ligikaudne väärtus Eesti kroonides. Kas... 1. kuni 5000 2. 5000–10 000 3. 10 000–20 000 4. üle 20 000?			

OSA B. SISSETULEK

Järgmisena küsime Teie leibkonna sissetuleku kohta.

B01	Palun määratlege, millised olid Teie leibkonna sissetulekuallikad eelmisel kuul. Kas ...		
			
A	1 ...palk, töötasu, tulu ettevõtlusest/talupidamisest/äritegevusest?	Jah	Ei
B	2 ...omanditulu, sissetulekud kapitalilt (renditulu, dividendid, intressid)?	1	2
C	3 ...põllumajandussaadused oma tarbeks?	1	2
D	4 ...abikaasa, vanemate või teiste sugulaste/lähedaste sissetulek?	1	2
E	5 ...pension?	1	2
F	6 ...töövõimetuspension?	1	2
G	7 ...stipendium, õppetoetus?	1	2
H	8 ...töötuskindlustushüvitis, töötutoetus, muud Töötukassa kaudu makstud toetused?	1	2
I	9 ...vanemahüvitis (vanemapalk)?	1	2
J	10 ...lastega seotud toetused, sh elatis (alimendid)?	1	2
K	11 ...puude ja tervisega seotud toetused?	1	2
L	12 ...muud toetused?	1	2
M	13 MUU. KIRJUTAGE.....	1	2
B02	Milline on olnud neist suurim sissetulekuallikas? MÄRKIGE EELMISE KÜSIMUSE LOETELUST JAH-VASTUSTE HULGAST VASTAV NUMBER. _ _		
BX1	SUUNAKÜSIMUS: KAS LEIBKONNAS ON ÜKS LIIGE? (Y=1) 1 JAH → B04 2 EI → B03		
B03	Kes teenib/toob kõige suurema sissetuleku leibkonda? LUGEGE ETTE LEIBKONNALIIKMETE ANDMED LEIBKONNA TABELIST (Y0, YA1, YA2, YX1) JA MÄRKIGE VEERU NUMBER. Liikme veeru number _ _		
B04	Kui suur on tavaliselt kuu jooksul Teie leibkonna käsutuses olev raha, arvestades kõiki tulusid? Öelge keskmine kättesaadud summa kroonides _ _ _ _ _ _ _ → B06 99998 KEELDUB → B05 99999 EI TEA → B05		
B05	Palun öelge, millisesse järgmistest vahemikest jäi Teie leibkonna käsutuses olev raha ühes kuus, arvestades kõiki tulusid? Kas see oli... 1 kuni 4500 krooni 2 4501–7000 krooni 3 7001–9500 krooni 4 9501–13 000 krooni 5 13 001–17 000 krooni 6 17 001–24 000 krooni 7 24 001 krooni või enam?		
			
B06	Kas Teie või keegi Teie leibkonnast on saanud tööandjalt, ettevõtjana või ettevõtte omanikuna eelmisel kuul mõnd allpool loetletud mitterahalist sissetulekut? Kui JAH, hinnake selle ligikaudne väärtus. <i>NB! Tööga seonduvate kulutuste kompenseerimist mitte arvestada.</i>	JAH	EI
		A. Ligikaudne (soodusosa) väärtus	
A	Tasutus autokütus	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
B	Tasutud ühissõiduki kasutamine	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
C	Tasuta või soodushinnaga toit töökohal	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
D	Tasutud kommunaalmaksud	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
E	Ametikorteri kasutamine tasuta või soodustingimustel	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
F	Tasutud (mobiil)telefoni- ja postiteenused	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
G	Tasutud raviteenused	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
H	Tasutud tööga mitteseotud koolitus	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
I	Tasuta või soodushinnaga sportimisvõimalused	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
J	Tasutud puhkusereis	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
K	Tasuta või soodushinnaga toiduained	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
L	Liising või laen soodusintressiga	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
M	Seadmete ja/või muude töövahendite kasutamine (nt mootorsaag, muruniiduk jms)	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2
N	MUU. KIRJUTAGE.....	1	_ _ _ _ _ _ _ krooni 2

B07	Kas Teie või keegi Teie leibkonnast sai viimase 12 kuu jooksul mitterahalisi toetusi riigilt, kohalikul omavalitsuselt, eraisikul, muult fondilt, organisatsioonilt või põllumajandusliku/mittepõllumajandusliku ettevõtluse eest? 1. Jah 2. Ei → OSA C																						
B08	Palun nimetage saadud teenuse, kauba, kingituse nimetus ja ligikaudne väärtus <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 70%; text-align: left;">Teenuse, kauba, kingituse nimetus</th> <th style="width: 30%; text-align: right;">Ligikaudne väärtus</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> </tbody> </table>	Teenuse, kauba, kingituse nimetus	Ligikaudne väärtus	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni
Teenuse, kauba, kingituse nimetus	Ligikaudne väärtus																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						
.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																						

OSA C. KAUBAD JA TEENUSED

Järgnevalt küsime leibkonna tootmisega mitte seotud toodetele ja teenustele tehtud kulutuste kohta tagasiulatuvalt. Kõigepealt küsime eluasemega seotud kulutuste kohta.

C01	Palun öelge, kui palju maksis Teie leibkond eelmisel kuul ... KUI LEIBKOND TEENUSE EEST MAKSMA EI PEA, SIIS MÄRKIDA 0! <div style="text-align: right;">Kulutatud summa viimase kuu kohta</div> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tbody> <tr> <td style="width: 5%;">A</td> <td style="width: 70%;">...eluruumi hoolduse ja halduskulude eest?</td> <td style="width: 25%; text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>...remondimaterjalide/teenuste ja remondifondi eest?</td> <td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>...veevarustuse eest?</td> <td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>...prügiveo eest?</td> <td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> <tr> <td>E</td> <td>...kanalisatsiooniteenuste eest?</td> <td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> <tr> <td>F</td> <td>...elektri eest?</td> <td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> <tr> <td>G</td> <td>...gaasi eest?</td> <td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> <tr> <td>H</td> <td>...keskkütte eest?</td> <td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> <tr> <td>I</td> <td>...telefoni ja interneti eest?</td> <td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> <tr> <td>J</td> <td>...MUUD TEENUSED. KIRJUTAGE.....</td> <td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td> </tr> </tbody> </table> KUI VASTAJA NIMETAS KÕIK KULUD ERALDI → C03	A	...eluruumi hoolduse ja halduskulude eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni	B	...remondimaterjalide/teenuste ja remondifondi eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni	C	...veevarustuse eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni	D	...prügiveo eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni	E	...kanalisatsiooniteenuste eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni	F	...elektri eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni	G	...gaasi eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni	H	...keskkütte eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni	I	...telefoni ja interneti eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni	J	...MUUD TEENUSED. KIRJUTAGE.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni			
A	...eluruumi hoolduse ja halduskulude eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
B	...remondimaterjalide/teenuste ja remondifondi eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
C	...veevarustuse eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
D	...prügiveo eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
E	...kanalisatsiooniteenuste eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
F	...elektri eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
G	...gaasi eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
H	...keskkütte eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
I	...telefoni ja interneti eest?	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
J	...MUUD TEENUSED. KIRJUTAGE.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
C02	Kui palju maksis Teie leibkond eluruumiga seotud teenuste eest kokku eelmisel kuul? _ _ _ _ _ _ _ krooni																																	
C03	Kas Teie leibkond maksis eelmisel kuul üüri üüritud eluruumi eest? 1 Jah 2 Ei → C05																																	
C04	Öelge palun, kui palju? _ _ _ _ _ _ _ krooni																																	
C05	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul teinud kulutusi küttepuudele, briketile, kivisöele, kütteõile vm küttele? 1 Jah 2 Ei → C07																																	
C06	Palun nimetage, mida ostsite ja kui palju maksite. <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;"></th> <th style="width: 65%; text-align: center;">Kütte liik</th> <th style="width: 30%; text-align: right;">Kulutatud summa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>A</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>B</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>C</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>D</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>E</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>F</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>G</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>H</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>I</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> <tr><td>J</td><td>.....</td><td style="text-align: right;"> _ _ _ _ _ _ _ krooni</td></tr> </tbody> </table>		Kütte liik	Kulutatud summa	A	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	B	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	C	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	D	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	E	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	F	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	G	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	H	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	I	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni	J	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni
	Kütte liik	Kulutatud summa																																
A	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
B	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
C	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
D	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
E	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
F	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
G	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
H	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
I	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
J	.....	_ _ _ _ _ _ _ krooni																																
C07	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul maksnud maamaksu? 1 Jah 2 Ei → C09																																	

C08	Öelge palun, kui palju? _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
C09 ☀	Palun nimetage kõik vähemalt 1000 kroonised ostud. Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul teinud kulutusi remondiga seotud toodetele/teenustele? Kas olete ostnud järgmisi tooteid või teenuseid: puitu, kive, väikeplokkke jm ehitusmaterjali; katusekive, -plekki, eterniiti jm katusematerjali; villa, vahtplasti jm soojustusmaterjali; kraanikausse, kraane, tualettpotte jm sanitaartechnikat; värve, tapeete, keraamilisi plaate jm viimistlusmaterjali; parketti, põrandalaudu, linoleumi jm põrandakatte-materjali; maksnud nende toodete transpordi või paigaldamise eest? 1 Jah 2 Ei → C12
C10	Milline oli nende kulutuste tegemise peamine eesmärk? Kas... 1 jooksev remont 2 kapitaalremont → C12 3 ehitus? → C12
C11	Palun nimetage, mida ostsite ja kui palju maksite. Toote/teenuse nimetus
A	..... Kulutatud summa
B	..... krooni
C	..... krooni
D	..... krooni
E	..... krooni
F	..... krooni
G	..... krooni
H	..... krooni
I	..... krooni
J	..... krooni
C12 ☀	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul ostnud köögi, elutoa, lastetoa, magamistoa, vannittoa või esiku mööblikomplekte või toole, laudu, kappe, voodeid või muid mööbliesemeid? 1 Jah 2 Ei → C14
C13	Palun nimetage, mida ostsite ja kui palju maksite. Mööblikomplekti või mööblieseme nimetus
A	..... Kulutatud summa
B	..... krooni
C	..... krooni
D	..... krooni
E	..... krooni
F	..... krooni
G	..... krooni
H	..... krooni
I	..... krooni
J	..... krooni
C14 ☀	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul ostnud kütteseadmeid, soojaveeboileri, külmiku, pesumasina, nõudepesumasina, pliidi, mikrolaineahju, tolmuimeja, õmblus- või kudumismasina või mõne muu kodumasina? 1 Jah 2 Ei → C16
C15	Palun nimetage, mida ostsite ja kui palju maksite. Kodumasina nimetus
A	..... Kulutatud summa
B	..... krooni
C	..... krooni
D	..... krooni
E	..... krooni
F	..... krooni
G	..... krooni
H	..... krooni
C16 ☀	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul ostnud muusikakeskuse, kodukino, televiisori, DVD-mängija, foto- või videoaparaadi, projektori, telefoni, arvuti, arvutitarkvara, sülearvuti, faksiseadme või muu sellise seadme? 1 Jah 2 Ei → C18

C17	Palun nimetage, mida ostsite ja kui palju maksite. Toote nimetus	Kulutatud summa
A	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
B	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
C	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
D	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
E	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
F	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
G	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
H	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
C18 	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul ostnud järgmisi vaba aja ja kultuuriga seotud kaupu: klaveri, viiuli, süntesaatori või muu muusikariista; suusad, uisud, jalgratta või muud spordivarustust; telgi, magamiskoti või muud matkavarustust? 1 Jah	2 Ei → C20
C19	Palun nimetage, mida ostsite ja kui palju maksite. Toote nimetus	Kulutatud summa
A	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
B	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
C	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
D	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
E	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
F	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
G	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
H	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
C20	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul maksnud trenni, spordilaagri või muu huviringi eest? 1 Jah	2 Ei → C22
C21	Palun nimetage, mille eest maksite ja kui palju. Teenuse nimetus	Kulutatud summa
A	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
B	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
C	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
D	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
E	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
F	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
G	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
H	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
C22	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul ostnud lemmiklooma? 1 Jah	2 Ei → C24
C23	Palun nimetage, millise looma ostsite ja kui palju maksite. Lemmiklooma nimetus	Kulutatud summa
A	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
B	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
C	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
D	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
E	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
F	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
G	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
C24 	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul maksnud tervishoiuteenuste või meditsiiniliste abivahendite ja -seadmete eest? (Arvestage palun ainult neid kulusid või seda osa kuludest, mida ei ole kompenseerinud tööandja, kindlustusselts, riik, KOV või haigekassa.) 1 Jah	2 Ei → C26
C25	Palun nimetage, mille eest maksite ja kui palju. Teenuse nimetus	Kulutatud summa
A	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
B	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
C	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
D	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
E	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
F	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
G	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni
H	.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> krooni

C26	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul maksnud tasulise üld- või erihariduse omandamise eest? 1 Jah 2 Ei → C32
C27	Kui palju on Teie leibkond maksnud õppemaksu 1–6 klassis õppimise eest? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ _ krooni
C28	Kui palju on Teie leibkond maksnud õppemaksu 7–12 klassis õppimise eest? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ _ krooni
C29	Kui palju on Teie leibkond maksnud õppemaksu kutsehariduse omandamise eest põhihariduse baasil? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ _ krooni
C30	Kui palju on Teie leibkond maksnud õppemaksu kutsehariduse omandamise eest keskkooli baasil? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ _ krooni
C31	Kui palju on Teie leibkond maksnud õppemaksu kõrgema hariduse omandamise eest bakalaureuse-, magistri-, doktoriõppes? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ _ krooni
C32	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul maksnud kursuste eest, näiteks keeleõpe, arvutikursused? 1 Jah 2 Ei → C34
C33	Õelge palun kui palju? _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
C34	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul teinud kulutusi kindlustusmaksetele (eluruumikindlustus, tervisekindlustus, autokindlustus, muud kindlustuse liigid)? 1 Jah 2 Ei → C36
C35	Palun nimetage kindlustuse liik ja kui palju maksite. Kindlustuse liik Kulutatud summa
A	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
B	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
C	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
D	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
E	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
F	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
G	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
H	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
I	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
J	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
C36	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul soetanud uue auto, mootorratta, rolleri, mootorpaadi või muu mootorsõiduki? 1 Jah 2 Ei → C38
C37	Palun õelge mootorsõiduki nimetus ja kui palju maksite. Mootorsõiduki nimetus Maksumus
A	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
B	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
C	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
D	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
E	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
C38	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul soetanud kasutatud auto, mootorratta, rolleri, mootorpaadi või muu mootorsõiduki? 1 Jah 2 Ei → C40
C39	Palun õelge mootorsõiduki nimetus ja kui palju maksite. Mootorsõiduki nimetus Maksumus
	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
C40	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul müünud mõne auto, mootorratta, rolleri, mootorpaadi või muu mootorsõiduki? 1 Jah 2 Ei → C42

C41	Palun õelge mootorsõiduki nimetus ja müügist saadud summa. Mootorsõiduki nimetus	Müügist saadud summa
A	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
B	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
C	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
D	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
E	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
C42	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul teinud kulutusi pakettreisidele? 1 Jah 2 Ei → C44	
C43	Õelge palun, kui palju? _ _ _ _ _ _ _ krooni	
C44	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul ostanud bussi-, rongi-, laeva- või lennupileteid, et reisida välismaale? (Arvestage palun ainult neid kulusid või seda osa kuludest, mida ei ole kompenseerinud näiteks tööandja.) 1 Jah 2 Ei → C49	
C45	Kui palju on Teie leibkond maksnud bussipiletite eest välismaale reisimiseks? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ krooni	
C46	Kui palju on Teie leibkond maksnud rongipiletite eest välismaale reisimiseks? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ krooni	
C47	Kui palju on Teie leibkond maksnud laevapiletite eest välismaale reisimiseks? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ krooni	
C48	Kui palju on Teie leibkond maksnud lennupiletite eest välismaale reisimiseks? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ krooni	
C49	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul teinud kulutusi majutusteenustele? 1 Jah 2 Ei → C51	
C50	Õelge palun, kui palju? _ _ _ _ _ _ _ krooni	
C51	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul maksnud majapidamis- ja koduhooldusteenuste eest (majapidaja töö, aknapesu, koristamine jms)? 1 Jah 2 Ei → C53	
C52	Palun nimetage, mille eest maksite ja kui palju. Teenuse nimetus	Kulutatud summa
A	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
B	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
C	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
D	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
E	.....	_ _ _ _ _ _ krooni
C53	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul maksnud tasulise lapsehoiu eest? 1 Jah 2 Ei → C59	
C54	Kui palju on Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul maksnud lapsehoiu eest lapsehoidjale? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ krooni	
C55	Kui palju on Teie leibkond viimase 12 kuu jooksul maksnud lasteaiamaksu eralasteaias? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ krooni	
C56	Kui palju on Teie leibkond viimase 12 kuu jooksul maksnud lasteaiamaksu omavalitsuse lasteaias? KUI EI OLEMAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ krooni	
C57	Kui palju on Teie leibkond viimase 12 kuu jooksul maksnud koduõpetaja-järeleaitaja teenuse eest? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ krooni	

C58	Kui palju on Teie leibkond viimase 12 kuu jooksul maksnud muu lapsehoiu teenuse eest? KUI EI OLE MAKSNUD, SIIS MÄRKIDA 0! _ _ _ _ _ _ _ krooni
C59	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul teinud kulutusi ajalehtede ja ajakirjade tellimisele (ka otsekorralduse puhul)? 1 Jah 2 Ei → C61
C60	Öelge palun, kui palju? _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
C61	Kas Teie leibkond on viimase 12 kuu jooksul teinud suuremaid kulutusi (alates 3000 kroonist) muudele toodetele/teenustele, mida eespool ei ole mainitud? 1 Jah 2 Ei → OSA D
C62	Palun nimetage, mille eest maksite ja kui palju. Toote/teenuse nimetus
A	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
B	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
C	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
D	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
E	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
F	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
G	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
H	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
I	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni
J	..... _ _ _ _ _ _ _ _ krooni

OSA D. LAENUD JA LIISINGUD

D1	Kas Teie leibkonnal on mõni laen või liising: eluasemelaen, kodulaen või mõni muu laen kinnisvara tagatisel, õppelaen või hariduslaen, väikelaen, kiiralaen, soovilaen või SMS laen, liising või järelmaks? 1 Jah 2 Ei → OSA T
-----------	---

Nüüd räägime igast laenust või liisingust täpsemalt järjekorras.

DX1		Esimene laen	Teine laen	Kolmas laen	Neljas laen	Viies laen	Kuues laen	
D2 ☀	Palun öelge laenu kohta, kas see on... 1 eluasemelaen, kodulaen või mõni muu laen kinnisvara tagatisel 2 õppelaen või hariduslaen 3 väikelaen, kiiralaen, soovilaen või SMS-laen 4 liising või järelmaks 5 mõni muu laen?	_	_	_	_	_	_	
D2M	Öelge palun, milline.	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
D3	Kas tegite selle laenu/liisingu eest tagasimakseid eelmisel kuul? 1 Jah 2 Ei	_	_	_	_	_	_	2→ DX2
D4	Kui palju maksis Teie leibkond eelmisel kuul selle laenu/liisingu intresse ja põhiosa?							KUI VASTAJA NIMETAS INTRESSID →DX2
A	Intressid eelmisel kuul	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	
B	Põhiosa eelmisel kuul	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	

D5 ☀	Palun öelge, milline on selle laenu/liisingu ...							
A	...lepingu sõlmimise aasta?	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	□□□□	
B	...summa (kroonides)?	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	
C	...tähtaeg (aastates)?	□□	□□	□□	□□	□□	□□	
D	...praegune aastane intressimäär (protsentides)?	□□□□%	□□□□%	□□□□%	□□□□%	□□□□%	□□□□%	
E	...tagasimaksete kogusumma eelmisel kuul (kroonides)?	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	
DX2	Kas leibkonnal on veel laene/liisinguid? 1 Jah 2 Ei	□	□	□	□	□	□	1→D2 2→OSA T

OSA T. REISIMINE

Järgmised küsimused on Teie leibkonna reise kohta, mis lõppesid <eelmises kalendrikuus> ja olid vähemalt ühe ööbimisega.

Reisimise all mõistetakse inimeste tegevust, kes puhkuse, töö või muul eesmärgil reisivad oma tavakeskkonnast eemale ning viibivad seal ühtejärke vähem kui aasta. Reisimise all ei mõisteta regulaarseid tööle- ja kojusõite, regulaarseid igapäevaseid suvilasse sõite või sugulaste/tuttavate külastamisi ning ööbimiseta lühireise. Samuti jäetakse reisimiste alt välja mõningad sunnitud reised: sunnitud viibimine haiglas, vanglas või sõjaväeteenistuses.

TX3	Kas keegi Teie leibkonnast saabus <eelmises kalendrikuus> tagasi vähemalt ühe ööbimisega välisreisilt? 1 Jah 2 Ei → TX5						
TX4	Mitu sellist välisreisi oli? □□□□						
TX5	Kas keegi Teie leibkonnast saabus <eelmises kalendrikuus> tagasi vähemalt ühe ööbimisega sisereisilt? 1 Jah 2 Ei → TX7						
TX6	Mitu sellist sisereisi oli? □□□□						
TX7	SUUNAKÜSIMUS: KUI VÄLISREISI EI OLNUD, AGA OLI VÄHEMALT ÜKS SISEREIS (KUI TX3=2 ja TX5=1) → TX10 KUI EI OLNUD VÄLIS- EGA SISEREISI (TX3=2 ja TX5=2) → T00C						
TX8	KUI VÄLISREISE OLI ÜKS (TX4=1) → Nüüd räägime lähemalt välisreisist JÄTKA TX9 KUI VÄLISREISE OLI ROHKEM KUI ÜKS (TX4>1) → Nüüd räägime lähemalt välisreisidest JÄTKA TX1.						
TX1	Välisreisid	Räägime esimesest reisist	Räägime teisest reisist	Räägime kolmandast reisist	Räägime neljandast reisist	Räägime viiendast reisist	
TX9	Kes Teie leibkonnast sellel reisil käisid? 1 Esimene liige leibkonnataabelis 2 Teine liige leibkonnataabelis 3 Kolmas liige leibkonnataabelis 4 Neljas liige leibkonnataabelis 5 Viies liige leibkonnataabelis 6 Kuues liige leibkonnataabelis	□□ □□ □□ □□ □□ □□	□□ □□ □□ □□ □□ □□	□□ □□ □□ □□ □□ □□	□□ □□ □□ □□ □□ □□	□□ □□ □□ □□ □□ □□	
T01A	Millal see reis algas?	päev	□□	□□	□□	□□	
A		kuu	□□	□□	□□	□□	
B		aasta	200□	200□	200□	200□	
C							
T03A	Mis oli reisi peamine eesmärk? Kas see oli... 1. tööga või töötamisega seotud reis 2. isiklik reis?	□	□	□	□	□	2→T03C

T03B	Millega see tööreis peamiselt seotud oli? Kas see oli... 1. tööreis: osalemine konverentsil, nõupidamisel, ärikohtumisel, 2. tööga seotud õppereis, 3. välismaal töötamine kauem kui aasta, kui töötasu saadakse välismaalt või 4. keegi leibkonnast oli rahvusvaheliste transpordivahendite meeskonnaliige, kes sihtkohas ei väljunud?	☐	☐	☐	☐	☐	1, 2 → T04 3, 4 → T12A
T03C	Millega isiklik reis peamiselt seotud oli? Kas see oli... 1. puhkusereis, kultuuriürituste külastamine, harrastustega tegelemine, 2. tuttavate või sugulaste külastamine, 3. sunnitud sõit (ravi eesmärgil jms)? M 4. MUU REIS. KIRJUTAGE	☐	☐	☐	☐	☐	3 → T12A
T04 kood	Mis oli reisi peamine sihtkoht? Riigi kood Täidetakse automaatselt!	☐	☐	☐	☐	☐	
T04B	Kas reisil oli ka teisi sihtkohti? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	2 →T05
T04C	Millised olid teised sihtkohad (veetsite seal vähemalt ühe öö)?						
A	Märkige riik	☐	☐	☐	☐	☐	
Akood	Riigi kood Täidetakse automaatselt!	☐	☐	☐	☐	☐	
B	Märkige riik	☐	☐	☐	☐	☐	
Bkood	Riigi kood Täidetakse automaatselt!	☐	☐	☐	☐	☐	
C	Märkige riik	☐	☐	☐	☐	☐	
Ckood	Riigi kood Täidetakse automaatselt!	☐	☐	☐	☐	☐	
D	Märkige riik	☐	☐	☐	☐	☐	
Dkood	Riigi kood Täidetakse automaatselt!	☐	☐	☐	☐	☐	
E	Märkige riik	☐	☐	☐	☐	☐	
Ekood	Riigi kood Täidetakse automaatselt!	☐	☐	☐	☐	☐	
T05	Mitu ööd viibiti välismaal kokku?	☐	☐	☐	☐	☐	
T05A	Mitu ööd viibiti sealhulgas...						
A	1. ...hotellides ja hotellilaadsetes majutus ettevõtetes (hotellid, motellid, külalistemajad)?	☐	☐	☐	☐	☐	
B	2. ...spetsialiseeritud majutusettevõtetes (koolitus- ja konverentsikeskused; ühissõiduk: laev, rong; puhkelaagrid)?	☐	☐	☐	☐	☐	
C	3. ...muudes ühismajutusettevõtetes (kämping, hostel, ööbimine telgis või haagissuvilas tasulisel territooriumil)?	☐	☐	☐	☐	☐	
D	4. ...tasulises eramajutuses?	☐	☐	☐	☐	☐	
E	5. ...tuttavate/sugulaste juures?	☐	☐	☐	☐	☐	
F	6. ...mujal (tasuta telkimine, oma auto)?	☐	☐	☐	☐	☐	
T06	Mis oli peamine sõidukiliik sihtkohta jõudmiseks? 1 Õhustransport 2 Veetransport 3 Rong 4 Buss 5 Erasõiduk (auto, jalg- või mootorratas, mopeed) 6 Rendisõiduk 7 MUU	☐	☐	☐	☐	☐	

T07	Kuidas oli see reis korraldatud? Kas ... 1 osteti reisibüroost pakettreis (valmisreis) 2 kasutati üksikuid reisibüroo teenuseid 3 broneeriti sõit ja majutus või 4 ei olnud eelnevat reisirakendust?	☐	☐	☐	☐	☐	
------------	--	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--

Järgmised küsimused on välisreisile kulutatud raha kohta (Eesti kroonides), k.a Eesti tööandja, organisatsiooni või eraisiku ja välisfirma, -organisatsiooni või -eraisiku makstud summa kohta. KUI TÄPSET SUMMAT EI MÄLETA, SIIS KÜSIGE UMBKAUDSET SUMMAT! KUI ISIK „EI TEA” VÕI „KEELDUB”, KASUTAGE KLAHVIKOMBINATSIOONE!

↓	Välisreisid	1. reis	2. reis	3. reis	4. reis	5. reis	
		Kulutus	Kulutus	Kulutus	Kulutus	Kulutus	
T08A	Kas enne reisi algust tehti kulutusi pakettreisile (valmisreisile), reisirakendile, majutusele, viisale? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T10
T08S	Öelge kogusumma.	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	
T10	Kas välismaareisi jooksul tehti järgmisi kulutusi (k.a teel) (v.a Tallinna Lennujaam ja Eesti sadamad)? Kulutused...						
A	...majutusele ja toitlustusele? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	2 → B
AS	Öelge summa.	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	
B	...transpordile (bensiin, autorent, takso, transporditeenused jm)? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	2 → C
BS	Öelge kogusumma.	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	
C	... meelelahutusele ja vabale ajale (teater, sport, ekskursioon, muuseum, veekeskus jm)? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	2 → D
CS	Öelge kogusumma.	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	
D	...ostetud toidukaupadele, jookidele ja tubakatoodetele? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	2 → E
DS	Öelge kogusumma.	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	
E	...sisseostudele reisil? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	2 → H
ES	Öelge kogusumma.	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	

F	...teenustele (sideteenused, filmilmutus, juuksur jms) ja muud kulud (kindlustus, konverentside osalemistasud)? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T10B
FS	Öelge kogusumma.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
T10B	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KUI T10 OLI VÄHEMALT ÜKS KORD „EI TEA” VÕI „KEELDUB” → T09, MUIDU JÄTKAKE T11B						
T09	Kui suured olid reisi jooksul välismaal (k.a teel) tehtud kulutused (v.a Tallinna Lennujaam ja Eesti sadamad) kokku?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
T11B	KÜSITLEJA SUUNAKÜSIMUS: KUI T08 VÕI T09 OLI „EI TEA” VÕI „KEELDUB” → T11, MUIDU JÄTKAKE T12						
T11	Kui suured olid reisikulud kokku?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
T12	Mitme inimese kohta need kulutused olid?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
T12A	Kas oli veel mõni vähemalt ühe ööbimisega välisreis? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	1 → TX9
TX10	KUI SISEREISE OLI ÜKS (TX6=1) → Nüüd räägime lähemalt sisereisist JÄTKA TX11 KUI SISEREISE OLI ROHKEM KUI ÜKS (TX6>1) → Nüüd räägime lähemalt sisereisidest JÄTKA TX2						
TX2	Sisereisid	Räägime esimesest reisist	Räägime teisest reisist	Räägime kolmandast reisist	Räägime neljandast reisist	Räägime viiendast reisist	
TX11	Kes Teie leibkonnast sellel reisil käisid? 1 Esimene liige leibkonnataabelis 2 Teine liige leibkonnataabelis 3 Kolmas liige leibkonnataabelis 4 Neljas liige leibkonnataabelis 5 Viies liige leibkonnataabelis 6 Kuues liige leibkonnataabelis	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
T13B A B C	Millal see reis algas? päev kuu aasta	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
T15A	Mis oli reisi peamine eesmärk? Kas see oli... 1. tööga või töötamisega seotud reis 2. isiklik reis?	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T15C
T15B	Millega see tööreis peamiselt seotud oli? Kas see oli ... 1. tööreis: osalemine konverentsil, nõupidamisel, ärikohtumisel, 2. tööga seotud õppereis, 3. tööle või kooli minek, sugulaste regulaarne igapäevane külastamine?	☐	☐	☐	☐	☐	1, 2 → T16 3 → T22

T15C	Millega isiklik reis peamiselt seotud oli? Kas see oli... 1. puhkusereis, kultuuriürituste külastamine, harrastustega tegelemine, 2. tuttavate või sugulaste külastamine, 3. sunnitud sõit (ravi eesmärgil jms)? 4. MUU REIS. KIRJUTAGE	☐	☐	☐	☐	☐	3 → T22
M		.....	.....	.....	.....	.....	
T16	Mis oli reisi peamine sihtkoht (Tallinn või maakond)? 1 – Tallinn 65 – Põlvamaa 37 – Harjumaa 67 – Pärnumaa 39 – Hiiumaa 70 – Raplamaa 44 – Ida-Virumaa 74 – Saaremaa 49 – Jõgevamaa 78 – Tartumaa 51 – Järvamaa 82 – Valgamaa 57 – Läänemaa 84 – Viljandimaa 59 – Lääne-Virumaa 86 – Võrumaa	☐	☐	☐	☐	☐	
T16A	Kas reisil oli ka teisi sihtkohti (veetsite seal vähemalt ühe öö)? 1 Jah 2 Ei	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T17
T16B	Millised olid teised sihtkohad (Tallinn või maakond), kus veetsite vähemalt ühe öö?						
A	Märkige kood küsimusest T16	☐	☐	☐	☐	☐	
B	Märkige kood küsimusest T16	☐	☐	☐	☐	☐	
C	Märkige kood küsimusest T16	☐	☐	☐	☐	☐	
D	Märkige kood küsimusest T16	☐	☐	☐	☐	☐	
E	Märkige kood küsimusest T16	☐	☐	☐	☐	☐	
T17	Mitu ööd viibiti reisil kokku?	☐	☐	☐	☐	☐	
T17A	Mitu ööd viibiti sealhulgas ...						
A	1. ...hotellides ja hotellilaadsetes majutusettevõtetes (hotellid, motellid, külalistemajad)?	☐	☐	☐	☐	☐	
B	2. ...spetsialiseeritud majutusettevõtetes (koolitus- ja konverentsikeskused; ühissõiduk: laev, rong; puhkelaagrid)?	☐	☐	☐	☐	☐	
C	3. ...muudes ühismajutusettevõtetes (kämping, hostel, ööbimine telgis või haagissuvilas tasulisel territooriumil)?	☐	☐	☐	☐	☐	
D	4. ...tasulises eramajutuses?	☐	☐	☐	☐	☐	
E	5. ...tuttavate/sugulaste juures?	☐	☐	☐	☐	☐	
F	6. ...mujal (tasuta telkimine, oma auto)?	☐	☐	☐	☐	☐	
T18	Mis oli peamine (ainult üks) sõidukiliik sihtkohta jõudmiseks? 1 Õhutransport 2 Veetransport 3 Rong 4 Buss 5 Erasõiduk (auto, jalgratas, mootorratas, mopeed) 6 Rendisõiduk 7 MUU	☐	☐	☐	☐	☐	
T19	Kuidas oli see reis korraldatud? Kas ... 1 osteti reisibüroost pakettreis (valmisreis) 2 kasutati üksikuid reisibüroo teenuseid 3 broneeriti sõit ja majutus või 4 ei olnud eelnevat reisikorraldust?	☐	☐	☐	☐	☐	

T20	Kui palju kulutati reisil raha (Eesti kroonides) kokku? <i>Arvestada sõidule, majutusele, toitlustusele, meelelahutusele, ostudele jms kulutatud raha; mitte arvestada kapitalimahutusi.</i>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>		
T21	Mitme inimese kohta need kulutused olid?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
T22	Kas oli veel mõni vähemalt ühe ööbimisega Eesti-sisene reis? 1 Jah 2 Ei	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	1 →TX11	
T00C	Kas keegi Teie leibkonnast on „eelmises kalendrikuus” teinud ühepäevaseid käike üle piiri (ilma ööbimiseta välisreise)? 1 Jah 2 Ei → LÖPP							
T00B	Mitu sellist käiku tehti?	<input type="text"/> <input type="text"/> käiku						
T00D	Kui palju kulutati välismaal (teisel pool piiri) nende käikude jooksul Eesti kroonides kokku?	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>						

LÕPULAUSE: OLEMEGI JÕUDNUD KÜSITLUSE LÕPPU. SUUR TÄNU KOOSTÖÖ EEST!

KÜSITLEJA OSA (JÄRG)

A05	KÜSITLUSE LÕPUAEG
A	_ _ TUND
B	_ _ MINUTID
A06	KÜSITLUSE KEEL 1 EESTI 2 VENE
A07	KES VEEL VIIBISID KÜSITLUSE JUURES? [VÕIB OLLA MITU VASTUST]
A	1 MITTE KEEGI
B	2 ALLA 6-AASTASED LAPSED
C	3 6-AASTASED JA VANEMAD LAPSED
D	4 ABIKAASA (ELUKAASLANE)
E	5 MUUD SUGULASED
F	6 MUUD TÄISKASVANUD (MITTESUGULASED)
A08	MIS NUMBRIGA LEIBKONNALIIGE PÕHILISELT VASTAS KÜSITLUSELE? VEERU NUMBER _ _
A09	KÜSITLUS KULGES... 1 VÄGA HÄSTI 2 HÄSTI 3 RAHULDAVALT 4 RASKUSTEGA [SELGITAGE A16s] 5 SUURTE RASKUSTEGA [SELGITAGE A16s]
A10	KUIDAS ON ANKEET TÄIDETUD? 1 SILMAST-SILMA INTERVJUU 2 TELEFONIINTERVJUU 3 KÜSITLETAV ISE TÄITIS ANKEEDI 4 MUU. KIRJUTAGE
A16	MÄRKUSED KÜSITLUSE KOHTA [KIRJUTAGE KÕIGIST SEGAVATEST ASJAOLUDEST] <i>NB! Võib jääda tühjaks!</i> .....
A17	ANKEEDI ALGSEISUND NB! Täidetakse ainult arvutis! Automaatselt täidetud 1 1 POOLELI 2 SISESTATUD 3 TÄPSUSTADA 4 KORRAS
A18	ANKEEDI LÕPPSEISUND NB! Täidetakse ainult arvutis! Automaatselt täidetud 2 1 SAADETUD 2 SAATMATA

LEIBKONNA EELARVE UURING 2010

KULUTUSTE PÄEVIK

SISUKORD

1. Juhend	2
2. Näide.....	3
3. Teie kulutuste päeviku algus.....	4
4. Omatoodetud, naturaaltasuna või tasuta saadud toiduainete tarbimine.....	34
5. Küsimustik.....	36

	Algus			Lõpp		
Päeviku täitmise aeg	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _
	Päev	Kuu	Aasta	Päev	Kuu	Aasta

Leibkonna number |_|_|_|_|_|_|_|_|

Kys Küsitaja nr |_|_|_|_| **Kpk** Küsitluspiirkonna nr |_|_|_|_|_| **Kjuht** Küsitlusjuhi piirkonna nr |_|_|

Tallinn 2010

HEA PÄEVIKU TÄITJA! ALUSTUSEKS PALUN LUGEGE LÄBI SEE JUHEND!

Leibkonna kulutuste päeviku eesmärk on Eestis elavate leibkondade kulutuste ja omatoodetud toiduainete tarbimise jälgimine ning hilisem analüüsimine.

Päevikut täitke palun kõikide leibkonnaliikmete ja nende kahe nädala jooksul tehtud kõikide kulutuste kohta. Palun alustage uue päeva kulutuste märkimist uult leheküljelt ning kirjutage kõigepealt kuupäev.

Ettevõtlusega seotud kulutusi palume päevikusse mitte kirja panna!

Kui saite ostu tegemisel tšeki, kus on loetavalt märgitud ostetud kauba nimetus, kogus ja summa või teenuse nimetus ja maksumus, siis ei pea neid maha kirjutama, vaid võite lisada tšeki päeviku juures olevasse ümbrikusse. Kui lisate päevikule tšeki, siis palun pange kirja ainult need ostetud kaubad ja teenused, mida tšekil ei ole või mis on mitteleotavalt märgitud. Kui tšekil puudub kogus siis palun lisage see (kui vastaja mäletab) kas tšekile või päevikusse!

Tabelipäises on eraldi välja toodud toiduainete, riiete ja jalanõude ning väljas söömise kulutuste täpne jaotus. Muude kulutuste puhul on tähtis kirjutada vaid summa.

OSTETUD KAUBAD JA TEENUSED NING MAKSUD JA MAKSED

Toidukulutuste hulka kuuluvad ka kulutused alkoholile ja tubakale. Palun ärge unustage neid kirja panemast.

Toidukulutuste kirjapanemisel märkige tabelisse lisaks summale vastavasse lahtrisse ka kogus ja ühik. Kogus märkige palun kaaluühikutes — grammides või kilogrammides, vedelikud märkige liitrites. Tükkides märkige palun tabelisse ainult munad ja sigaretid.

Tarbekaupadele, teenustele ja maksetele tehtud kulutuste kirjapanekul ei ole vaja kogust ja ühikut märkida.

Riiete ja jalanõude puhul märkige palun lahtrisse rist vastavalt sellele, kellele need osteti — kas kuni 13-aastasele lapsele, vähemalt 14-aastasele või vanemale naisele või vähemalt 14-aastasele või vanemale mehele. Kui tšekil puudub märged, kelle riiete või jalanõudega on tegemist, siis palun kirjutage otse tšeki peale, kas tegemist on meeste-, naiste- või naiste- või lasteriiete / -jalanõudega.

Kangaste ja nõude puhul lisage palun ka nende materjal.

Tervishoiukulutuste puhul kirjutage palun võimalikult täpselt välja, millisele teenusele või kaubale kulutati. Kaubad: prillid, ravimid (palume kindlasti eristada retseptiravimeid ja käsimüügiravimeid), kraadiklaas, vererõhu mõõtmise aparaat jne. Teenused: perearsti koduvisiit, eriarsti visiit, hambaraviteenus, taastusraviteenus, massaaž, vaksineerimine, haigla voodipäevatasu, protseduuride ja tasuliste analüüside tasu jne. Arvestage palun ainult neid kulusid või seda osa kuludest, mida ei ole kompenseerinud tööandja, kindlustusselts, riik, KOV või haigekassa.

Kingitused ja posti teel ostetud kaubad kirjutage kaubaliigiti.

Taskuraha või söögiraha asemel märkige palun, mida selle raha eest osteti.

Linnasisese ühissõidukipileti (ka kuu- või kvartalikaardi) puhul märkige palun, kus (millises linnas või vallas) sõitmiseks see on mõeldud.

Remondi ja ehitustegevusega seotud kulutuste puhul märkige nii ostetud kaubad kui ka teenused.

Teenused, maksud ja muud maksed. Palun pange kirja ka laenu andmine, tehtud annetused, ostetud kingitused jms.

Laenu, liisingu või järelmaksu (krediitkaardi) tagasimakse puhul kirjutage palun, millist laenu, liisingut või järelmaksu tagasi maksite, samuti märkige palun eraldi ridadele intress ja põhiosa.

Väljaspool kodu söömise puhul märkige palun söögikoha liik ristiga vastavasse lahtrisse. Palun pange kirja ka kioskist ostetud toit, nt hamburger. Jootraha andmise puhul märkige palun see tabeli järgmisele reale eraldi.

OMATOODETUD, NATURAALTASUNA VÕI TASUTA SAADUD TOIDUAINETE TARBIMINE

Päeviku lõpuosas on tabel omatoodetud, naturaaltasuna või tasuta (kingitusena, abina jne) saadud toiduainete tarbimise kohta. Palun kirjutage tabelisse toiduaine ja selle ligikaudne kogus ning märkige ristiga vastavasse lahtrisse, kas see toiduaine on saadud oma põllumajandustegevusest, naturaaltasuna või tasuta. Hoidiste tegemiseks kulutatud toiduaineid palun ärge sellesse tabelisse kirjutage, kuid märkige hoidiste tarbimine, nt eelmisel aastal valmistatud moosi söömine. Oluline on kirja panna see kogus, mille Teie leibkond on ära tarbinud.

KÜSIMUSTIK

Päeviku lõpus on mõned küsimused, millele palume Teil vastata pärast päeviku täitmist!

TÄNAME TEID KOOSTÖÖ EEST!

NÄIDE:**KUUPÄEV** | _0_|_2_| **KUU OKTOOBER**

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige lahtrisse rist „X” vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige lahtrisse rist „X” vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm
Teratasku leib	8.50	200	g						
Keeduvorst „Saaremaa”	20.00	200	g						
Selveri kilekott	1.50								
Piim 2,5% kiles	15.80	2	l						
Glasaurohuke	4.70	38	g						
Põlvikud	25.00				X				
Papist taldrikud	35								
Ajakiri Naised	11.90								
Ühissõiduki üksipilet Tallinnas	12.00								
Kinopiletid	240.00								
Caffe latte	25.00								X
Taksoraha	95.00								
Maamaks	990.00								
Eluasemelaenu põhiosa	4450.00								
Eluasemelaenu intress	1456.00								
Söögiraha lapsele sööklas salati ostmiseks	15.00							X	
Lilled sõbrannale sünnipäevaks	25.50								

PALUN ALUSTAGE OMA LEIBKONNA KULUTUSTE MÄRKIMIST JÄRGMISELT LEHEKÜLJELT!

KUUPÄEV |__|__| **KUU** .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, publi jm

KUUPÄEV | _ | _ | **KUU** .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsel	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele			

KUUPÄEV |__|__|

KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaupad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapselle	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| **KUU** .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsela	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaupad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapselle	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapselle	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV | _ | _ | KUU .....

<p>Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks</p> <p>Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt</p>	<p>Summa (krooni, senti)</p>	<p>Toiduaine</p>		<p>Riided ja jalanõud</p>			<p>Väljas söömine</p>		
		<p>Kogus</p>	<p>Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!</p>	<p>Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti</p>	<p>Kuni 13-a lapsele</p>	<p>Vähemalt 14-a või vanemale naisele</p>	<p>Vähemalt 14-a või vanemale mehele</p>	<p>Restoran</p>	<p>Söökla töö-, koolis</p>

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine			
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti	Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti	Restoran	Söökla tööl, koolis

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| **KUU** .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsela	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| **KUU** .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaupad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükikides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaupad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti	Restoran	Söökla töö-, koolis

KUUPÄEV |__|__| **KUU** .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsel	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV | _|_| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsel	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| **KUU** .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töötl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kellele, kellele tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti	Restoran	Söökla töö-, koolis

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsel	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__|

KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti	Restoran	Söökla tööl, koolis

KUUPÄEV |__|__| **KUU** .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, publi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaupad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsese	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|__| KUU .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töötl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

KUUPÄEV |__|_| KUU .....

<p>Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaupad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks</p> <p>Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt</p>	<p>Summa (krooni, senti)</p>	<p>Toiduaine</p>		<p>Riided ja jalanõud</p>			<p>Väljas söömine</p>		
		<p>Kogus</p>	<p>Ühik (g, kg, liiter)</p> <p>Munad ja sigaretid tükkides!</p>	<p>Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti</p>			<p>Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti</p>		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla töö-, koolis	Kohvik, baar, publi jm

KUUPÄEV |__|__| **KUU** .....

Tehtud rahalised kulutused: ostetud toit, tarbekaubad, teenused, makstud maksud ja maksed, laenud, liisingud, järelmaks Kirjutage toote/teenuse täpne kirjeldus, kui ära ei mahu, jätkake järgmiselt realt	Summa (krooni, senti)	Toiduaine		Riided ja jalanõud			Väljas söömine		
		Kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Kellele kulutus tehti? Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kelle tarvis kulutus tehti			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kus söödi või kust söök osteti		
				Kuni 13-a lapsele	Vähemalt 14-a või vanemale naisele	Vähemalt 14-a või vanemale mehele	Restoran	Söökla tööl, koolis	Kohvik, baar, pubi jm

OMATOODETUD, NATURAALTASUNA VÕI TASUTA SAADUD TOIDUAINETE TARBIMINE

Palun kirjutage sellesse tabelisse need omatoodetud, naturaaltasuna (tehtud töö eest jms) või tasuta (kingitusena, abina jms) saadud toiduained, mis Teie leibkond päeviku täitmise aja jooksul ära tarbis. Näiteks kui saite selle kahe nädala jooksul 250 liitrit omatoodetud piima, kuid müüsite sellest 200 liitrit maha ning leibkond kasutas ära ainult 50 liitrit, siis pange palun kirja ainult see osa, mille Teie leibkond ära kasutas.

Leibkonna tarbitud omatoodetud, naturaaltasuna või tasuta saadud toiduaine Lahtritesse paremal märkige ka ligikaudne kogus ja kuidas saite!	Ligi- kaudne kogus	Ühik (g, kg, liiter) Munad ja sigaretid tükkides!	Saadud		
			Märkige rist „X” lahtrisse vastavalt sellele, kuidas saadi		
			Oma põllu- majandus- tegevusest	Naturaaltasuna	Tasuta
NÄIDE:					
Moos	1	kg	X		
Mesi	5	kg		X	
Või	500	g	X		
Kohupiim	600	g	X		
Piim	10	l	X		
Kartulid	14	kg	X		
Jahu	2	kg			X
SIIT ALGAVAD TEIE LEIBKONNA TARBITUD TOIDUAINED!					

1. Kas keegi Teie leibkonnast käis selle kahe nädala jooksul iga päev poes?

Märkige sobivasse lahtrisse X.

1 Jah

2 Ei → **2. Mitu korda selle kahe nädala jooksul poes käidi?**   korda.

3. Kas keegi Teie leibkonnast käis selle kahe nädala jooksul väljas söömas?

Märkige sobivasse lahtrisse X.

1 Jah → **4. Mitmel päeval väljas söömas käidi?**   päeval.

2 Ei

5. Kui selge ja arusaadav tundus Teile päeviku täitmine?

Märkige sobivasse lahtrisse X.

1 Täiesti arusaadav

2 Arusaadav

3 Mitte eriti arusaadav

4 Täiesti arusaamatu

6. Hinnake palun, kui palju kulutasite aega päevikute täitmisele?

1 Keskmiselt tundi päevas

2 Muu hinnang. Kirjutage palun täpsemalt siia:

7. Kui tihti täitsite Te päevikut selle kahe nädala jooksul?

Märkige sobivasse lahtrisse X.

1 Iga päev

2 Iga kord pärast ostude tegemist või sissetuleku saamist

3 Iga paari päeva tagant

4 Iga nädal üks kord

5 Enamasti iga päev, kuid lõpupoole ei suutnud enam kõike üles märkida

6 Täitsin nii, kuidas kunagi meelde tuli

8. Mis tekitas kõige enam raskusi päeviku täitmisel? Palun kirjutage suurematest probleemidest ja segadust tekitavatest asjaoludest siin.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PALUN VAADAKE TÄIDETUD PÄEVIK VEEL ÜLE JA PÖÖRAKE TÄHELEPANU ALLJÄRGNEVALE:

- Kas märkisite iga toidukulutuse taha summa, koguse ja ühiku?
- Kas märkisite riiete ja jalatsite tehtud kulutuste taha summa ning kellele kulutus tehti?
- Kas märkisite väljas söömise kohta summa ja koha, kus söömas käisite?
- Kas „kingitused”, „taskuraha” jms asemel on täpsemalt lahti kirjutatud, milline kaup osteti?
- Kas täitsite ka omatoodetud, naturaalasuna või tasuta saadud toiduainete osa päeviku lõpus?
- Kas vastasite päeviku lõpus olevatele küsimustele?

SUUR TÄNU PÄEVIKU TÄITMISE JA KOOSTÖÖ EEST!

HOUSEHOLD BUDGET SURVEY 2010

QUESTIONNAIRE

SECTION A Interviewer's section	2
SECTION YA Household characteristics	3
SECTION YB Household relations	4
SECTION YC Demographic data	5
SECTION YE Education	5
SECTION YF Employment.....	8
SECTION YG Health.....	10
SECTION YD Living conditions.....	11
SECTION B Income	14
SECTION C Goods and services	15
SECTION T Travelling	21
SECTION A Interviewer's section (continuation).....	30

Household number |_|_|_|_|_|_|_|_|

Tallinn 2010

SECTION A. INTERVIEWER'S SECTION

Kviis	MODE OF INTERVIEW 1 LAPTOP INTERVIEW 2 PAPER QUESTIONNAIRE	
Rez	REGIME: 1 – INTERVIEWER 2 – CODER	
Kys	CODE OF INTERVIEWER	_ _ _
Kpk	SURVEY AREA	_ _ _ _ _
Kjuht	AREA OF INTERVIEWER'S MANAGER _	
A01	DATE OF INTERVIEW	A01.K. IN CASE OF INTERRUPTION, DATE OF CONTINUATION
	<i>NB! Filled in automatically on the computer if interview mode=1</i>	
A	_ _ DATE	_ _ DATE
B	_ _ MONTH	_ _ MONTH
C	_ _ _ _ YEAR	_ _ _ _ YEAR
A02	STARTING TIME OF THE INTERVIEW	A02K. IN CASE OF INTERRUPTION, STARTING TIME OF CONTINUATION
	<i>NB! Filled in automatically on the computer if interview mode=1</i>	
A	_ _ HOUR	_ _ HOUR
B	_ _ MINUTES	_ _ MINUTES
A03	PLACE OF INTERVIEW 1 RESPONDENT'S PLACE OF RESIDENCE 2 RESPONDENT'S PLACE OF WORK/SCHOOL 3 PLACE OF RESIDENCE OF RESPONDENT'S RELATIVES, ACQUAINTANCES 4 INTERVIEWER'S PLACE OF WORK/RESIDENCE 6 ELSEWHERE (WRITE, WHERE)	
A04	HOUSEHOLD'S PLACE OF RESIDENCE Village/township/town/city	
A04AK	Settlement code _ _ _ _	
Tyypnimi	Settlement type ..... (village, township, town, city) <i>Filled in automatically!</i>	
Tyyp	Settlement type code _ <i>Filled in automatically!</i>	
Valdnimi	Name of rural municipality /city ..... <i>Filled in automatically!</i>	
Vald	Rural municipality/city code ..... <i>Filled in automatically!</i>	
MK	Name of county ..... <i>Filled in automatically!</i>	
County	County code _ <i>Filled in automatically!</i>	

QUESTIONNAIRE USER'S INSTRUCTIONS:

- THE FIRST COLUMN CONTAINS THE CHARACTERISTIC
- THE ROUTINGS WITH DIRECTIONS FOR WHAT QUESTION TO CONTINUE WITH, WHEN THEY ARE NEEDED, CAN BE FOUND IN THE LAST COLUMN OR BEHIND AN ANSWER OPTION
- WHEN NECESSARY, THE ROUTING CAN BE FOUND IN FRONT OF THE QUESTION
- THE TEXT IN *ITALICS* IS ADDITIONAL INFORMATION
- THE INTERVIEWER MUST READ OUT THE TEXT UP TO THE SENTENCE TERMINATOR: A DOT OR A QUESTION MARK. IF THE DOT OR QUESTION MARK IS AT THE END OF THE ANSWER OPTIONS, THEN THOSE MUST BE READ OUT TO THE RESPONDENT AS WELL.
- WHEN AN ANSWER OPTION HAS THREE DOTS IN FRONT OF IT, THE INTERVIEWER MUST REREAD THE QUESTION ENDING WITH THREE DOTS BEFORE EVERY ANSWER OPTION
- THE OPTION "OTHER" MUST BE READ OUT TO THE RESPONDENT IF IT IS NOT CAPITALIZED, AND NOT BE READ OUT WHEN IT IS CAPITALIZED
- CAPITALIZED TEXT IS ADDITIONAL INFORMATION FOR THE INTERVIEWER AND IT IS NOT READ OUT

THE ☼-SIGN INDICATES THAT THE CARD BOOK SHOULD BE USED. THE DATA ENTRY PROGRAMME IN THE LAPTOP USES THE WORD "CARD" TO INDICATE THIS NEED.

SECTION YA. HOUSEHOLD CHARACTERISTICS

The first section of the survey concerns the structure of your household and general information about the members of your household.

A household is a group of people who live in a common dwelling (at the same address) and share joint financial and/or food resources. Persons included in the household are members of the household. A household may also consist of one member only.

HOUSEHOLD MEMBERS ARE PEOPLE WHO SHARE THE HOUSEHOLD'S EXPENSES, LIVE IN THE COMMON DWELLING AND HOLD NO PERMANENT RESIDENCE ELSEWHERE. TEMPORARILY ABSENT HOUSEHOLD MEMBERS SHOULD BE CONSIDERED MEMBERS IF THEY:

- HAVE NO OTHER MAIN DWELLING, HAVE RETAINED ECONOMIC TIES WITH THE HOUSEHOLD AND THEIR ABSENCE IS SHORTER THAN HALF A YEAR
- ARE CHILDREN ABSENT DUE TO STUDIES OR A SPOUSE/PARTNER ABSENT DUE TO WORK

Y	How many people belong to your household?	
----------	---	--

Please state the first names of your household members.

THE WRITING HAS TO BE STARTED FROM THE PERSON WHO MAINLY ANSWERS TO THE QUESTIONS, THEN HIS/HER SPOUSE/PARTNER, CHILDREN AND OTHER MEMBERS!

YX1	Column number	01	02	03	04	05	06	
Y0	→ First name	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
↓ YA1	Please indicate /Y0/'s gender. 1 Male 2 Female							
YA2	Indicate the date of birth of /Y0/ Day Month Year	 	 	 	 	 	 	
YX2	ROUTE QUESTION: PERSON'S CURRENT AGE (A01-YA2)							<=13 → YX3 14 → YA5
YA3	What is the legal marital status of /Y0/? Is it ... 1 single, never been married 2 married 3 divorced 4 widowed?							1, 3, 4 → YA5
YA4	Does /Y0/ live with his/her legal spouse? 1 Yes 2 No							1 → YA6
YA5	Is /Y0/ married by common law? 1 Yes 2 No							
YX3	ROUTE QUESTION: IS THIS LFS? YES → CONTINUE WITH THE NEXT MEMBER; IF LAST MEMBER, CONTINUE FROM YX5 2 NO							
YX4	ROUTE QUESTION: Person's current age (A01-YA2)							<=14 → YA1, last member YX5

YA6 	Is /Y0/ currently ... 1 at work 2 unemployed 3 in retirement or early retirement 4 other (homemaker, incapacitated for work, student, etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
YX6	ROUTE QUESTION: Person's current age (A01-YA2)	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	<=15 >=25 → YX5
YA7	Is /Y0/ currently enrolled in a comprehensive school, vocational school or university? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
ROUTE QUESTION: IS THERE 1 MEMBER IN HOUSEHOLD? (Y=1) 1 YES → YC1 2 NO → CONTINUE WITH THE NEXT MEMBER; IF LAST MEMBER, CONTINUE FROM YB1									

SECTION YB. HOUSEHOLD RELATIONS

Next, we will ask about relations of kinship in the household to determine household type.

THE RELATIONS HAVE TO BE ASKED BY ROWS. FIRST, WRITE DOWN WHO THE SECOND PERSON IS TO THE FIRST, THEN THE THIRD PERSON TO THE FIRST, THE THIRD PERSON TO THE SECOND AND SO ON.

YB1 	Who is /Y0 in column 2/ to /Y0 in column 1/?	→	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	01 Spouse or partner	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	02 Child (incl. adopted)	2		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	03 Foster child (incl. partner's or spouse's child who is not a biological child)	3			■	■	■	■	■	■	■	■	■
	04 Parent	4				■	■	■	■	■	■	■	■
	05 Foster parent (incl. for partner's/spouse's child who is not a biological child)	5					■	■	■	■	■	■	■
	06 Grandparent (incl. grandparent's spouse/partner who is not a biological grandparent)	6						■	■	■	■	■	■
	07 Grandchild (incl. adopted or a spouse's/partner's grandchild who is not a biological grandchild)	7							■	■	■	■	■
	08 Daughter/son-in-law (incl. (foster) child's spouse or partner)	9									■	■	■
	09 Mother/father-in-law (incl. spouse's/partner's (foster) parent)	10										■	■
	12 Sister/brother (incl. step sister/brother)	11											■
	10 Other relative or non-relative	12											

SECTION YC. DEMOGRAPHIC DATA

Next, we will ask about the demographic data.

YX1	Column number	01	02	03	04	05	06	
YC1	What is the ethnic nationality of /Y0/? 1 Estonian	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YC1n	2 Russian	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC1k	3 Other. SPECIFY	_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	
YC2	Indicate the citizenship of /Y0/. 1 Estonian	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YC2n	2 Russian	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC2k	3 Other. SPECIFY 9 Unspecified	_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	
YC3	Indicate the country of birth of /Y0/. IF YA2'S YEAR OF BIRTH IS BETWEEN 1920-1945, AN ADDITIONAL TEXT APPEARS: SPECIFY IF PERSON WAS BORN IN PETSERI COUNTY OR THE AREA BEHIND RIVER NARVA IN THE FORMER TERRITORIES OF THE ESTONIAN REPUBLIC THAT NO LONGER BELONG TO ESTONIA. IF YES, WRITE THE FORMER ESTONIAN TERRITORY OF PETSERIMAA OR THE AREAS BEHIND RIVER NARVA.	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YC3k		_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	

SECTION YE. EDUCATION

We will now inquire about education. We will ask about the highest obtained vocational or specialized education or trade, the name of graduated school and the year of graduation.

YX1	Column number	01	02	03	04	05	06	
YX9	ROUTE QUESTION: THE AGE OF PERSON AT THE BEGINNING OF THE YEAR (A01c - YA2 YEAR) 1 < 15 2 >= 15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→ NEXT MEMBER
YE1	What level of education did /Y0/ attain in comprehensive school (high school, gymnasium, basic school, etc.)? Was it 1 secondary education 2 basic education (incl. incomplete secondary education) 3 primary education 4 no primary education?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4→ YE3
YE2	Please indicate the school graduation year.	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	

YE3 	What is /Y0/'s highest completed vocational, occupational or professional education? Is it ... 1 no vocational, occupational or professional education 2 vocational education 3 vocational secondary education (incl. vocational education based on secondary education) 4 professional secondary / technical education 5 higher education 6 Doctor's degree (incl. completed residentship, previous candidate of sciences)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→ YE11 2, 3, 4, 6 → YE5
YE4 	What kind of highest education does /Y0/ hold? Is it ... 1 professional higher education 2 applied higher education, diploma study 3 Bachelor's degree 4 higher education obtained before 1992 5 Master's degree (incl. integrated Bachelor's and Master's studies and internship)?							
YE5	Please indicate the full name of this school	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YE6 YE6n YE6k	What was the field of specialization attained? FILLED IN AUTOMATICALLY!	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YE7	Please indicate the school graduation year.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YX6	ROUTE QUESTION: IS IT 1 YE3=2 2 YE3=3 OR YE3=4 3 YE3=5 OR YE3=6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→ YE8 2→ YE10 3→ YE11
YE8	What was the level of /Y0/'s education required to enrol? ... 1 there was no requirement for a previous educational level, or 2 basic education was required?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

YE9	Did /Y0/ receive comprehensive education with the vocation? Were you granted ... 1 just the vocation 2 basic education along with the vocation 3 secondary education along with the vocation?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→ YE11
YE10	What was the level of /Y0/'s education required to enrol? ... 1 basic education was required, or 2 secondary education was required?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Now, we are asking about current studies.

YX1	Column number	01	02	03	04	05	06	
YX9	ROUTE QUESTION: THE AGE OF PERSON AT THE BEGINNING OF THE YEAR (A01c – YA2 YEAR) 1 < 15 2 >= 15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→ NEXT MEMBER
YE11	Does /Y0/ currently study in a comprehensive school, vocational school or university? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→ YF1
YE12	 What level of education is /Y0 / studying towards? ... 1 1st –6th grade 2 7th –9th grade 3 10th–12th grade 4 vocational education or vocational secondary education 5 applied higher education 6 Bachelor's degree 7 Master's degree (incl. integrated Bachelor's and Master's studies and internship) 8 Doctoral level degree (incl. residency)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1, 2, 3 → YF1
YE13	Please indicate the full name of the school	....	....	....	....	....	....	
YE14 YE14n YE14k	What field of specialization is /Y0/ studying in? FILLED IN AUTOMATICALLY!	.... [ ][ ][ ]	.... [ ][ ][ ]	.... [ ][ ][ ]	.... [ ][ ][ ]	.... [ ][ ][ ]	.... [ ][ ][ ]	
YX7	ROUTE QUESTION: YE12=4? 1 YES 2 NO	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→ YE15 2→ YF1

YE15	What was the level of education required for /Y0/ to enrol? ... 1 there was no requirement for previous educational level 2 basic education was required 3 secondary education was required?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1, 3 →YF1
YE16	Will /Y0/ receive comprehensive education with the vocation? Will /Y0/ be granted ... 1 just the vocation 2 secondary education along with the vocation?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

SECTION YF. EMPLOYMENT

We will now inquire about everyday working life.

YX1	Column number	01	02	03	04	05	06	
YX9	ROUTE QUESTION: THE AGE OF PERSON AT THE BEGINNING OF THE YEAR (A01c – YA2 YEAR) 1 < 15 2 >= 15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1→ NEXT MEMBER
YF1 ☀	Which of the following describes /Y0/'s status best at this moment? <i>NB! Absence from work due to pregnancy or maternity leave, illness, injury, etc., should be regarded as working! Is /Y0/ ...</i> 1 full-time at work 2 part-time at work 3 unemployed 4 pupil, student, training with unpaid work experience 5 in retirement or early retirement or has given up business 6 permanently disabled 7 in compulsory military or community service 8 fulfilling domestic tasks 9 other inactive?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 →YF17
YF2	Please indicate full name of the enterprise/institution where /Y0/ is currently employed	....	....	....	....	....	....	
YF3 YF3n YF3k	What is the main economic activity of this enterprise/institution? FILLED IN AUTOMATICALLY!	....	....	....	....	....	....	

YF4	Does /Y0/ work in a local unit of this enterprise/institution that has a different address? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YF5	Does /Y0/ work in a local unit of this enterprise/institution that has a different field of activity? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→YF8
YF6	Please indicate the full name of this local unit	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF7 YF7n YF7k	What is the main economic activity of this unit FILLED IN AUTOMATICALLY!	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF8	What is /Y0/'s occupation? Please indicate /Y0/'s occupational title	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF9 YF9n YF9k	Please describe the main tasks of /Y0/'s job? FILLED IN AUTOMATICALLY!	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
YF10 YF10m	Which of the following groups does /Y0/ belong to? Is /Y0/ ... 1 employee 2 employer with employee(s), farmer with paid employees 3 sole proprietor, farmer without salaried labour force, freelancer 4 unpaid family worker? 5 OTHER. SPECIFY	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→YF12 3, 4 →YF13
YF11	Is it a permanent or temporary job? 1 Permanent job 2 Temporary job	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YF12 	How many employees are there in this enterprise/institution/ local unit (incl. the respondent)? 1 1 to 10 2 11 to 19 3 20 to 49 4 50 or more 5 Do not know exactly but fewer than 11 6 Do not know exactly but more than 10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2, 3, 4, 5, 6 → YF13
YF12a	How many employees?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YF13	How many hours per week does /Y0/ usually do this job?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YX8	ROUTE QUESTION: IS YF10=2,3,4? 1 YES 2 NO	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1 → YG1

YF14	Does /Y0/ have any supervisory responsibilities (supervising of other employees, taking responsibility for completion of some tasks, etc.)? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2 → YF16
YF16 ☀	What type of contract does /Y0/ have? Is it ... 1 employment contract 2 contract for services 3 Public Service Act or contract of service 4 authorisation agreement 5 contract with a labour renting firm 6 verbal employment contract or agreement?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→ YG1
YF17	Has /Y0/ ever worked? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→ YG1
YF18	What was /Y0/'s occupation? Please indicate the occupational title	....	....	....	....	....	....	
YF19 YF19n YF19k	Please describe the main tasks of /Y0/'s job? FILLED IN AUTOMATICALLY!	....	....	....	....	....	....	
YF20 ☀ YF20m	Which of the following groups did /Y0/ belong to? Was /Y0/ ... 1 employee 2 employer with employee(s), farmer with paid employees 3 sole proprietor, farmer without salaried labour force, freelancer 4 unpaid family worker? 5 OTHER. SPECIFY	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→ YF22 3, 4→ YG1
YF21	Did /Y0/ have any supervisory responsibilities (supervising of other employees, taking responsibility for completion of some tasks, etc.)? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2→ YG1
YF22	How many employees were there in this enterprise/institution/ local unit (incl. the respondent)? 1 1 to 10 2 11 or more	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

SECTION YG. HEALTH

We will now inquire a few questions about health status.

YX1	Column number	01	02	03	04	05	06	
------------	----------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	--

YG1 ☀	What is /Y0/'s general assessment of his/her health? Is it ... 1 very good 2 good 3 neither good nor bad 4 bad 5 very bad?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YG2	Does /Y0/ have any long-term (chronic) illness or health problem? (incl. seasonal (hay fever) or recurrent health problems) 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
YG3	Thinking of at least the previous six months, to what extent has /Y0/ been restricted due to a health problem in activities that people usually do? Would you say that /Y0/ has been ... 1 substantially restricted 2 restricted, but not substantially 3 not restricted at all?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3 → END
YG4	Does /Y0/ need outside help to manage? Does he/she ... 1 not need help 2 sometimes need help 3 need day-by-day help?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

SECTION YD. LIVING CONDITIONS

The following questions concern the dwelling of your household.

YD1	Who is the owner of your dwelling? 1 Dwelling belongs to the household (member of the household) → YD4 2 Dwelling belongs to some other private owner (private person or company) 3 Dwelling belongs to the state/local authority
YD2	Under what conditions do you use this dwelling? Do you ... 1 rent it at market price 2 rent it below market price 3 use it free of charge?
YD3	Is your rent agreement with the owner in writing or oral? 1 In writing 2 Oral
YD4 ☀	In what type of residential building is the dwelling of your household? Dwelling is the space where you spend most of your free time, incl. sleeping time. 1 One-family dwelling, farm house 2 Two-family dwelling 3 Terraced house 4 Apartment or room in a residential building with fewer than 10 dwellings 5 Apartment or room in a residential building with more than 10 dwellings 6 Hostel? 7 OTHER. SPECIFY.....
YD5	When was the house built? If you don't know exactly, give an approximate estimate. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
YD6	How many rooms belong to your household?

YD26	How far are the following places from your dwelling? How far is ...					
A	... the nearest bus/train stop?			kilometres		metres
B	... the nearest (stationary) store?			kilometres		metres
C	... the nearest elementary school?			kilometres		metres
D	... the city or rural municipality government?			kilometres		metres
E	... the nearest post office?			kilometres		metres
F	... the nearest possibility to get health service?			kilometres		metres
G	... the nearest possibility to withdraw cash from a bank account?			kilometres		metres
H	... the nearest hobby school?			kilometres		metres
I	... the nearest drugstore?			kilometres		metres
YD16	Please indicate in the case of each consumer durable listed below whether it is in your household's use. It makes no difference whether you own or rent it or whether your household can use it under other circumstances. Does your household have ...					
		Yes	How many?	No→	Can you not afford it or is there another reason?	
					Cannot afford it	There is another reason
A	... a fixed telephone?	1		2→	1	2
B	... a cellular phone?	1	→		1	2
C	... a colour TV?	1	→		1	2
D	... the Internet at home?	1		2→	1	2
E	... a washing machine?	1		2→	1	2
F	... a car?	1	→		1	2
G	... personal computer/laptop?	1	→		1	2
H	... DVD system or VCR (incl. integrated with TV)?	1		2→	1	2
I	... a fridge or freezer?	1		2→	1	2
J	... a dishwasher?	1		2→	1	2
YD17	A household may have various sources of income and several household members may have earnings. Thinking of the total income in your household, does your household make ends meet ...					
	1 with great difficulties		4 quite easily			
	2 with difficulties		5 easily			
	3 with some difficulties		6 very easily?			
YD20	What is the main language spoken in your home?					
	1 Estonian					
YD20n	2 Russian					
YD20k	3 OTHER. SPECIFY.....					
YD27	How has the economic situation of your household changed in comparison to the situation one year ago?					
	1 It is much better now					
	2 It is somewhat better now					
	3 It is generally the same					
	4 It is somewhat worse now					
	5 It is much worse now					
YD28	How has the economic situation of your household changed in comparison to the situation five years ago?					
	1 It is much better now					
	2 It is somewhat better now					
	3 It is generally the same					
	4 It is somewhat worse now					
	5 It is much worse now					
YD29	Please estimate what the economic situation of your household would be like in one year's time from now.					
	1 Much better than now					
	2 Somewhat better than now					
	3 Generally the same					
	4 Somewhat worse than now					
	5 Much worse than now					
YD30	Does your household or any member of the household have any deposits, endowment insurances, stocks or other savings?					
	1 Yes 2 No → SECTION B					
YD31	Does your household have any deposits?					
	1 Yes 2 No → YD33					
YD32	Please indicate the approximate amount of deposits. Either ...					
	1. up to 320 euros (~5,010 kroons) 2. 320–650 euros (~5,011–10,170 kroons)					
	3. 651–1,280 euros (~10,171–20,028 kroons) 4. 1,281 or more euros (~20,029 or more kroons)					

YD33	Does your household have endowment insurance? 1 Yes 2 No → YD35
YD34 ☀	Please indicate the approximate amount of endowment insurance. Either ... 1. 1 up to 320 euros (~5,010 kroons) 2. 320–650 euros (~5,011–10,170 kroons) 3. 651–1,280 euros (~10,171–20,028 kroons) 4. 1,281 or more euros (~20,029 or more kroons)
YD35	Does your household have stocks or other savings? Please specify which?..... 1 Yes 2 No → SECTION B
YD36 ☀	Please indicate the approximate amount of stocks and other savings. Either ... 1. up to 320 euros (~5,010 kroons) 2. 320–650 euros (~5,011–10,170 kroons) 3. 651–1,280 euros (~10,171–20,028 kroons) 4. 1,281 or more euros (~20,029 or more kroons)

SECTION B. INCOME

Next, we will ask about the income of your household.

B01 ☀	Please specify the sources of income of your household <in previous month>.		
A	1 ... salary, profit from entrepreneurship/farming/business activities?	Yes	No
B	2 ... property income, income from capital (income from rent, dividends, interests)?	1	2
C	3 ... self-produced agricultural products for own use?	1	2
D	4 ... income of spouse, parents or other relatives/friends?	1	2
E	5 ... pension?	1	2
F	6 ... pension for incapacity for work?	1	2
G	7 ... stipend, study benefit?	1	2
H	8 ... unemployment insurance benefit, unemployment allowance, other support paid via Unemployment Insurance		
I	Fund (prev. Labour Market Board)?	1	2
J	9 ... parental benefit (parental wages)?	1	2
K	10 ... child allowances, incl. allowance for maintenance (alimony)?	1	2
L	11 ... disability- and health-related allowances?	1	2
M	12 ... other benefits?	1	2
	13 OTHER. SPECIFY	1	2
B02	Which of these was the biggest source of income? PLEASE INDICATE THE NUMBER OF THE RESPECTIVE YES-ANSWER ON THE PREVIOUS LIST. _ _		
BX1	ROUTE QUESTION: IS THERE ONE MEMBER IN THE HOUSEHOLD? (Y=1) 1 YES → B04 2 NO → B03		
B03	Who earns/brings the biggest income to household? READ OUT THE DATA OF HOUSEHOLD MEMBERS FROM TABLE OF HOUSHOLD (Y0, YA1, YA2, YX1) AND INDICATE THE NUMBER OF COLUMN. Member's column number _ _		
B04 B04V	How much money is there in your household to be spent in a month including all incomes? Is it better for you to answer in euros or kroons? Please state the average net income in euros/kroons. EUR EEK 1 2		
B04 B04eu	Sum _ _ _ _ _ _ _ _ → B06 999998 REFUSES 999999 DOESN'T KNOW		
B05 ☀	Please indicate in euros or kroons which of the following intervals the monthly net income in your household fell into including all incomes? Was it ... In euros In kroons 1 up to 300 euros 1 up to 4,500 kroons 2 301–450 euros 2 4,501–7,000 kroons 3 451–600 euros 3 7,001–9,500 kroons 4 601–850 euros 4 9,501–13,000 kroons 5 851–1,100 euros 5 13,001–17,000 kroons 6 1,101–1,550 euros 6 17,001–24,000 kroons 7 1,551 or more euros 7 24,001 or more kroons?		

B06	Have you or has anybody in your household received any non-monetary income in any of the following forms either from the employer, as an entrepreneur or owner of company <in the previous month>? If YES, please indicate its approximate value in euros or kroons. <i>NB! Do not consider compensation of expenses involved with work.</i>	YES		A. Approximate (subsidized part) value	NO
		EUR	EEK		
A	Free of charge petrol	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
B	Employer-paid public transport usage	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
C	Free of charge or subsidized company meals	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
D	Employer-paid utilities	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
E	Free of charge or subsidized usage of company-owned flat	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
F	Employer-paid (cellular) phone or postal services	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
G	Employer-paid therapeutic services	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
H	Employer-paid training not connected with work	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
I	Employer-paid or subsidized sports activities	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
J	Employer-paid holiday	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
K	Free of charge or subsidized foodstuffs	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
L	Leasing or loan with concessionary interest rate	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
M	Using of equipment and/or other implements of work (e.g. power saw, lawn mower, etc.)	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
N	OTHER. SPECIFY	1	2	_ _ _ _ _ _ _	3
B07	Did you or anybody in your household receive any non-monetary benefits from the state, local government, an individual, some other fund or organisation or for agricultural/non-agricultural entrepreneurship during the previous 12 months? 1.Yes → B08 2.No → SECTION C				
B08	Please indicate the name and the approximate value of received service, goods or present in euros or kroons.	Do you prefer to state the sum in euros or kroons?		Approximate value	
	Name of service, goods or present	EUR	EEK		
	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	

SECTION C. GOODS AND SERVICES

Next, we will ask about non-production expenditure of household made on goods and services retrospectively. First, we will inquire about the expenditure on dwelling.

C01 ☀	Please indicate whether your household paid <in the previous month> for				
		Yes, in euros	Yes, in kroons	Sum of expenditure in the previous month	Did not make expenses
A	... administrative and maintenance costs of dwelling?			_ _ _ _ _ _ _	
B	... repair fund?			_ _ _ _ _ _ _	
C	... disposition of garbage?			_ _ _ _ _ _ _	
D	... water and sewage?			_ _ _ _ _ _ _	
E	... central heating?			_ _ _ _ _ _ _	
F	... hot water (incl. heating of water)?			_ _ _ _ _ _ _	
G	... electricity (incl. communal electricity consumption and electrical heating)?			_ _ _ _ _ _ _	
H	... gas (incl. gas-based heating)?			_ _ _ _ _ _ _	
I	... gas cylinder?			_ _ _ _ _ _ _	
J	... fixed telephone?			_ _ _ _ _ _ _	
K	... the Internet (incl. phone+TV+Internet packages)?			_ _ _ _ _ _ _	
L	... mobile phone calls (incl. telephone cards)?			_ _ _ _ _ _ _	
M	... television?			_ _ _ _ _ _ _	
N	... home surveillance?			_ _ _ _ _ _ _	
O	... OTHER HOUSING SERVICES. WRITE			_ _ _ _ _ _ _	
IF RESPONDENT NAMED ALL EXPENSES SEPARATELY → C03					
C02 C02v C02eu	How much did your household pay for the services on dwelling altogether <in the previous month>? Either 1. in euros? 2. in kroons? Sum paid _ _ _ _ _ _ _				
C03	Did your household pay rent for a rented dwelling (excl. utilities) <in the previous month>? 1 Yes, in euros 2 Yes, in kroons 3 Did not make expenses → C05				
C04	Please indicate, how much? _ _ _ _ _ _ _				
C05	Did your household spend on firewood, briquette, coal, fuel oil or on any other fuel during the previous 12 months? 1 Yes 2 No → C07				
C06	Please indicate the type of fuel and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?				
	Type of fuel	EUR	EEK	Sum of expenditure	
A	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
B	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
C	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
D	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
E	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
F	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
G	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
H	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
I	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	
J	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _	

C07	Has your household paid estate tax during the previous 12 months? 1 Yes, in euros 2 Yes, in kroons 2 Made no expenditure → C09			
C08	Please indicate, how much <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>			
C09 ☀	Please name all purchased goods and services of at least 100 euros or 1,500 kroons. Has your household made expenses on products/services associated with repairs during the previous 12 months? Have you bought the following products or services: timber, bricks or other construction materials; tiles, tin roofing, asbestos cement or other roofing materials; mineral wool, styrofoam or other insulation materials; sinks, faucets, toilets or other plumbing fixtures; paint, wallpaper, ceramic tiles or other finishing materials; parquet, floorboards, linoleum or other flooring materials; paid for the transportation or installation of these materials? 1 Yes 2 No → C12			
C10	What was the main purpose of these expenditures? Either ... 1 day-to-day repairs 2 major repairs → C12 3 construction? → C12			
C11	Please indicate the type of product/service/ and the sum of expenditure in euros or kroons			
	Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of product/service	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/>
I	.....	1	2	<input type="text"/>
J	.....	1	2	<input type="text"/>
C12 ☀	Has your household bought kitchen, living room, children's room, bedroom, bathroom or entry furniture sets or chairs, tables, cupboards, beds or other furniture during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C14			
C13	Please indicate the type of furniture set or item and the sum of expenditure in euros or kroons			
	Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of furniture set or item	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/>
I	.....	1	2	<input type="text"/>
J	.....	1	2	<input type="text"/>
C14 ☀	Has your household bought heaters, water heaters, refrigerators, washing machines, dishwashers, stoves, microwave ovens, vacuum cleaners, sewing or knitting machines or other household appliances during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C16			

C15	Please indicate the type of household appliance and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
A	Type of household appliance	EUR	EEK	Sum of expenditure
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/>
C16	 Has your household bought stereo systems, home theatre systems, TVs, DVD players, cameras, projectors, telephones, computers, laptops, fax machines or other similar appliances during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C18			
C17	Please indicate the type of product and the sum of expenditure in euros or kroons. Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
A	Type of product	EUR	EEK	Sum of expenditure
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/>
C18	 Has your household bought the following products associated with leisure time and culture – piano, violin, synthesizer or other musical instrument; skis, skates, bicycle or other sport equipment; tent, sleeping-bag or other camping equipment during the previous 12 months? 1 Yes 2 No → C20			
C19	Please indicate the type of product and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
A	Type of product	EUR	EEK	Sum of expenditure
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/>
C20	Has your household paid for sports trainings, sports camp or other hobby groups during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C22			
C21	Please indicate the type of service and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
A	Type of service	EUR	EEK	Sum of expenditure
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/>
C22	Has your household bought any pets during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C24			

C23	Please indicate the type of pet and the sum of expenditure in euros or kroons			
	Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of pet	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C24	 Has your household paid for health services or medical aids or appliances during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS <i>(Take into account only the expenses or the part of expenses that haven't been paid for by the employer, insurance company, state, local government or Estonian Health Insurance Fund).</i> 1 Yes 2 No → C26			
C25	Please indicate the type of health service or product and the sum of expenditure in euros or kroons			
	Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of product/service	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C26	Has your household made payments for paid general or vocational education during the previous 12 months, e.g. paid tuition fee for studies in grades 1–6, 7–12, or paid tuition fee for attainment of vocational education on the basis of basic or secondary education, or paid tuition fee for attainment of higher education in Bachelor's study, Master's study or Doctoral study? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C28			
C27	Please indicate the type of education service and the sum of expenditure in euros or kroons			
	Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of service	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C28	Has your household made payments for courses, for example language or computer courses, during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C30			
C29	Please indicate the type of course and the sum of expenditure in euros or kroons			
	Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of course	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C30	 Has your household made payments for insurance (home insurance, health insurance, car insurance, other types of insurance) during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C32			

C31	Please indicate the type of insurance and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of insurance	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/>
I	.....	1	2	<input type="text"/>
J	.....	1	2	<input type="text"/>
C32	Has your household bought a new car, motorcycle, scooter, motorboat or other motor vehicle during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C34			
C33	Please indicate the type of motor vehicle and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of motor vehicle	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
C34	Has your household bought a used car, motorcycle, scooter, motorboat or other motor vehicle during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C36			
C35	Please indicate the type of motor vehicle and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of motor vehicle	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
C36	Has your household sold a car, motorcycle, scooter, motorboat or other motor vehicle during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C38			
C37	Please indicate the type of motor vehicle and the sum gained from the sale in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of motor vehicle	EUR	EEK	Sum gained from the sale
A	.....	1	2	<input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
C38	Has your household made payments for package travels during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C40			
C39	Please indicate the expenditure and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Name of expenditure	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/>
I	.....	1	2	<input type="text"/>
J	.....	1	2	<input type="text"/>

C40	Has your household bought bus, train, boat or airplane tickets for travelling abroad during the previous 12 months? <i>(Please take into account only the part of the expenses that haven't been compensated for by the employer or someone else).</i> PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C42			
C41	Please indicate whether you have bought bus, train, boat or airplane tickets for travelling abroad and state the relevant sums of expenditure in euros or kroons? Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of ticket	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
B	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
C	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
D	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
E	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
C42	Has your household made payments for accommodation services during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C44			
C43	Please indicate the type of accommodation service and the sum paid in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of service	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
B	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
C	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
D	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
E	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
C44	Has your household spent on housekeeping services (housekeeper's work, window washing, cleaning, etc.) during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C46			
C45	Please indicate the type of housekeeping service and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of housekeeping service	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
B	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
C	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
D	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
E	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
C46	Has your household paid for chargeable childcare services, e.g. to the child-minder for childcare, a kindergarten fee to a private kindergarten, a kindergarten fee to a municipality-owned kindergarten, for private teacher's or tutor's services, for other childcare services, during the previous 12 months? PURCHASES OF AT LEAST 100 EUROS OR 1,500 KROONS 1 Yes 2 No → C48			
C47	Please indicate the type of childcare service and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of service	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
B	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
C	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
D	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
E	.....	1	2	_ _ _ _ _ _ _
C48	Has your household made payments for magazine or newspaper subscriptions during the previous 12 months (including standing orders)? 1 Yes 2 No → C50			

C49	Please indicate the name of product/service and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Name of product/service	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C50	Has your household made bigger payments (starting from 200 euros or 3,000 kroons) on other products/ services not mentioned above during the previous 12 months? DO NOT PUT DOWN THE CAPITAL REPAIR AND CONSTRUCTION COSTS HERE. 1 Yes 2 No → SECTION T			
C51	Please indicate the type of product/service and the sum of expenditure in euros or kroons Do you prefer to state the sum in euros or kroons?			
	Type of product/service	EUR	EEK	Sum of expenditure
A	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
B	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
C	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
D	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
E	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
F	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
G	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
H	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
I	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
J	.....	1	2	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

SECTION T. TRAVELLING

The following questions concern your household's trips which ended <in the previous month> and included at least one overnight stay.

Travelling is defined as the activities of persons travelling to and staying in places outside their usual environment for not more than one consecutive year for leisure, business or other purposes. Regular work and home trips, regular weekly trips to the summer cottage or visits to relatives/acquaintances and short same-day trips are not considered travelling. Certain forced trips such as forced stay in a hospital, in jail or in the military service are also excluded.

TX3	Did anybody in your household arrive from at least one outbound overnight trip <in the previous month>? 1 Yes 2 No → TX5					
TX4	How many such outbound trips did you have? _ _ _					
TX5	Did anybody in your household arrive from at least one domestic overnight trip <in the previous month>? 1 Yes 2 No → TX7					
TX6	How many such domestic trips did you have? _ _ _					
TX7	ROUTE QUESTION: IF THERE WAS NO OUTBOUND TRIP BUT THERE WAS AT LEAST ONE DOMESTIC TRIP (IF TX3=2 AND TX5=1) → TX10 IF THERE WERE NEITHER OUTBOUND NOR DOMESTIC TRIPS (TX3=2 AND TX5=2) → T00C					
TX8	IF THERE WAS ONE OUTBOUND TRIP (TX4=1) → Now, let's talk about the outbound trip in more detail CONTINUE TX9 IF THERE WERE MORE THAN ONE OUTBOUND TRIP (TX4>1) → Now, let's talk about the outbound trips in more detail CONTINUE TX1.					
TX1	Outbound trips	Let's talk about first trip	Let's talk about second trip	Let's talk about third trip	Let's talk about forth trip	Let's talk about fifth trip

TX9	Who in your household went on this trip? 1 First person in table of household 2 Second person in table of household 3 Third person in table of household 4 Forth person in table of household 5 Fifth person in table of household	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
T01A A B C	When did this trip begin? day month year	☐ ☐ 200 ☐	☐ ☐ 200 ☐	☐ ☐ 200 ☐	☐ ☐ 200 ☐	☐ ☐ 200 ☐	
T03A	What was the main purpose of the trip? Was it ... 1. related to work or working 2. personal trip?	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T03C
T03B 	What was this trip mainly related to? Was it ... 1. business trip : participation in a conference, meeting, business meeting, 2. fact-finding trip related to work, 3. working abroad for more than a year with a salary received from abroad, or 4. a case where someone in the household was a member of an international transportation team and did not depart at the destination?	☐	☐	☐	☐	☐	1, 2 → T04 3, 4 → T12A
T03C M	What was the personal trip mainly related to? Was it ... 1. holiday trip, visiting of cultural events, engagement in hobbies, 2. visiting of acquaintances or relatives, 3. forced trip (for the purpose of therapy, etc.)? 4. OTHER TRIP. SPECIFY	☐	☐	☐	☐	☐	3 → T12A
T04 kood	What was the main destination of trip? State code <i>Filled in automatically!</i>	..... ☐ ☐	..... ☐ ☐	..... ☐ ☐	..... ☐ ☐	..... ☐ ☐	
T04B	Were there any other destinations on the trip? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T05
T04C A Akood B Bkood C Ckood D Dkood E Ekood	Which were other destinations (with at least one overnight stay)? Mark the state State code <i>Filled in automatically!</i> Mark the state State code <i>Filled in automatically!</i> Mark the state State code <i>Filled in automatically!</i> Mark the state State code <i>Filled in automatically!</i> Mark the state State code <i>Filled in automatically!</i>	..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐	..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐	..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐	..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐	..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐ ..... ☐ ☐	
T05	How many nights were spent abroad in total?	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	

↓	Outbound trips	1st trip	2nd trip	3rd trip	4th trip	5th trip	
		Expense	Expense	Expense	Expense	Expense	
T08A	Was any expenditure made on the package tour, transportation, accommodation or visa before the trip ? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T10
T08V T08V Nimi T08K	In which currency is it best for you to state the expenses? The name of the currency Filled in automatically! The currency rate Filled in automatically!	.....	.....	.....	.....	.....	
T08VS T08S	Please indicate the total sum. The total sum in euros Filled in automatically!	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	
T 10	Was the following expenditure made during the outbound trip (incl. on the way) (excl. Tallinn Airport and Estonian ports)? Expenditure ...						
T 10 A	...on accomodation and food? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T10 B
T10AV T10AV Nimi T10AK	In which currency is it best for you to state the expenses? The name of the currency Filled in automatically! The currency rate Filled in automatically!	.....	.....	.....	.....	.....	
T10AVS T10AS	Please indicate the total sum. Total sum in euros Filled in automatically!	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	
T10B	... on transportation (petrol, car rental, taxi, transport services, etc.)? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T10C
T10BV T10BV Nimi T10BK	In which currency is it best for you to state the expenses? The name of the currency Filled in automatically! The currency rate Filled in automatically!	.....	.....	.....	.....	.....	

T10BV S	Please state the total sum.						
T10BS	Total sum in euros Filled in automatically!						
T10C	... on entertainment and free time (theatre, sports, excursion, museum, spa, etc.)? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	2→T10D
T10CV Nimi	In which currency is it best for you to state the expenses? The name of the currency Filled in automatically!	.....	.....	.....	.....	.....	
T10CK	The currency rate Filled in automatically!						
T10CV S	Please indicate the total sum.						
T10CS	Total sum in euros Filled in automatically!						
T10D	... on bought food, drinks and tobacco products? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	2→T10E
T10DV Nimi	In which currency is it best for you to state the expenses? The name of the currency Filled in automatically!	.....	.....	.....	.....	.....	
T10DK	The currency rate Filled in automatically!						
T10DV S	Please indicate the total sum.						
T10DS	Total sum in euros Filled in automatically!						
T10E	... on shopping on the trip? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	2→T10F
T10EV Nimi	In which currency is it best for you to state the expenses? The name of the currency Filled in automatically!	.....	.....	.....	.....	.....	
T10EK	The currency rate Filled in automatically!						
T10EVS T10ES	Please indicate the total sum. Total sum in euros Filled in automatically!						

T11I ☀	Please indicate which of the following intervals your total expenditure on the trip fell into? Was it ... 1 up to 150 euros (~2,347 kroons) 2 151–350 euros (~2,348–5,475 kroons) 3 351–700 euros (~5,476–10,951 kroons) 4 701 or more euros (~10,952 or more kroons)	☐	☐	☐	☐	☐		
T12	How many persons was this expenditure made for?	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐		
T12A	Were there any more outbound overnight trips? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	1 → TX9	
TX10	IF THERE WAS ONE DOMESTIC TRIP (TX6=1) → Now, we will talk more closely about the domestic trip CONTINUE FROM TX11 IF THERE WERE MORE DOMESTIC TRIPS THAN ONE (TX6>1) → Now, we will talk more closely about the domestic trips CONTINUE FROM TX2							
TX2	Domestic trips	Let's talk about first trip	Let's talk about second trip	Let's talk about third trip	Let's talk about fourth trip	Let's talk about fifth trip		
TX11	Who in your household participated in this trip? 1 First person in table of household 2 Second person in table of household 3 Third person in table of household 4 Forth person in table of household 5 Fifth person in table of household 6 Sixth person in table of household	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	
T13B A B C	When did this trip begin? day month year	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 200 ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 200 ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 200 ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 200 ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 200 ☐		
T15A	What was the main purpose of the trip? Was it ... 1. related to work or working 2. personal trip?	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T15C	
T15B	What was this work trip mainly related to? Was it ... 1. business trip: participation in conference, meeting, business meeting, 2. fact-finding trip related to work, 3. going to work or school, visiting of relatives regularly on a weekly basis?	☐	☐	☐	☐	☐	1, 2 → T16 3 → T22	

T15C M	What was the personal trip mainly related to? Was it ... 1. holiday trip, visiting of cultural events, engagement with hobbies, 2. visiting of acquaintances or relatives, 3. forced trip (for therapy purposes, etc.)? 4. OTHER TRIP. WRITE	☐	☐	☐	☐	☐	3 → T22
T16	What was the main destination of trip (Tallinn or a county)? 1 – Tallinn 65 – Põlva county 37 – Harju county 67 – Pärnu county 39 – Hiiu county 70 – Rapla county 44 – Ida-Viru county 74 – Saare county 49 – Jõgeva county 78 – Tartu county 51 – Järva county 82 – Valga county 57 – Lääne county 84 – Viljandim county 59 – Lääne-Viru county 86 – Võru county	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	
T16A	Was there any other destination on the trip (stayed there for at least one night)? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	2 → T17
T16B AB C D E	Which were the other destinations (Tallinn or a county) where you stayed for at least one night? Mark the code from question T16 Mark the code from question T16 Mark the code from question T16 Mark the code from question T16 Mark the code from question T16	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
T17	How many nights in total did you stay on the trip?	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	

T18 ☀	What was the main type of vehicle (only one) to arrive at the destination? 1 Air transport 2 Water transport 3 Train 4 Bus 5 Private vehicle (car, bicycle or motorcycle, moped) 6 Rented vehicle 7 OTHER	☐	☐	☐	☐	☐	
T19 ☀	How was this trip organised? Did you ... 1 buy a package tour from a travel agency 2 use single services of travel agency 3 book travel and accomodation, or 4 have no arrangement before travel?	☐	☐	☐	☐	☐	
T20	Now, we will ask about the total expenditure made on the domestic trip? Is it best for you to state the total sum in euros or kroons? 1 In euros 2 In kroons	☐	☐	☐	☐	☐	☐
T20VS T20eu	What was the total expenditure <in euros> / <in kroons> made on the trip? Include the expenditure made on transportation, accommodation, food, entertainment, shopping, etc.; don't include capital investment.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
T20B	INTERVIEWER'S ROUTE QUESTION: IF T20V OR T20VS WAS "DOESN'T KNOW" OR "REFUSES" → T20I, OTHERWISE CONTINUE FROM T21						
T20leu T20IK ☀	Please indicate which of the following intervals your total expenditure on the trip fell into? Was it ... IN EUROS IN KROONS 1 up to 30 euros 1 up to 500 kr 2 31–65 euros 2 501–1,000 kr 3 66–130 euros 3 1,001–2,000 kr 4 131 or more euros 4 2,001 or more kr	☐	☐	☐	☐	☐	
T21	How many persons was this expenditure made for?	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
T22	Was there any other domestic trip with at least one overnight stay? 1 Yes 2 No	☐	☐	☐	☐	☐	1 → TX11
T00C	Did anyone in your household make one-day trips across the border (outbound trips without overnight stay) "in the previous month"? 1 Yes 2 No → THE END						
T00B	How many such trips were made? <i>Consider every household member's trip across the border as a separate trip (e.g. if two members of the household went across the border to buy food, then it should be considered as two trips)</i> <input type="text"/> trip(s)						

INTERVIEWER'S SECTION (CONTINUATION)

A05	FINISHING TIME OF INTERVIEW
A	_ _ HOUR
B	_ _ MINUTES
A06	LANGUAGE OF INTERVIEW 1 ESTONIAN 2 RUSSIAN
A07	WHO ELSE WAS PRESENT AT THE INTERVIEW? [MORE THAN ONE ANSWER IS POSSIBLE]
A	1 NOBODY
B	2 CHILDREN UNDER 6 YEARS
C	3 CHILDREN AGED 6 AND OLDER
D	4 SPOUSE (PARTNER)
E	5 OTHER RELATIVES
F	6 OTHER ADULTS (NON-RELATIVES)
A08	WHICH NUMBER HOUSEHOLD MEMBER MAINLY RESPONDED TO QUESTIONS? COLUMN NUMBER _ _
A09	THE INTERVIEW PROCEEDED ... 1 VERY WELL 2 WELL 3 SATISFACTORILY 4 WITH DIFFICULTIES [EXPLAIN A16s] 5 WITH GREAT DIFFICULTIES [EXPLAIN A16s]
A10	HOW WAS THE QUESTIONNAIRE COMPLETED? 1 FACE-TO-FACE INTERVIEW 2 TELEPHONE INTERVIEW 3 THE RESPONDENT COMPLETED THE QUESTIONNAIRE HIM/HERSELF 5 OTHER. SPECIFY .....
A16	COMMENTS ON THE INTERVIEW [WRITE ABOUT ALL DISTURBING FACTORS] <i>NB! May remain unfilled.</i> .....
A17	INITIAL STATUS OF QUESTIONNAIRE <i>NB! Filled in only on the computer! Filled in automatically 1</i> 1 INCOMPLETE 2 ENTERED 3 TO BE SPECIFIED 4 COMPLETED
A18	FINAL STATUS OF QUESTIONNAIRE <i>NB! Filled in only on the computer! Filled in automatically 2</i> 1 SENT 2 UNSENT

HOUSEHOLD BUDGET SURVEY 2011

EXPENDITURE DIARY

CONTENT

1. Manual	2
2. Example	3
3. Beginning of your diary.....	4
4. Consumption of own produced or free of charge acquired food or food acquired for payment in kind.....	34
5. Questionnaire.....	36

	Beginning			End		
Time of filling in the diary	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _	_ _
	Day	Month	Year	Day	Month	Year

Household number |_|_|_|_|_|_|_| Forename of respondent if agreed _____

Kys Code of interviewer |_|_|_|_| **Kpk** Survey area |_|_|_|_| **Kjuht** Area of interviewer's manager |_|_|

Tallinn 2011

DEAR RESPONDENT! BEFORE FILLING IN THE DIARY, PLEASE

READ THROUGH THE MANUAL!

The purpose of this diary is to get reliable information about all expenditures of a household and consumption of own produced food.

Please fill in the diary by recording all expenditure made by the members of your household during the two reference weeks.

Please start recording the expenditure of a new day on a the fresh page and, first, please indicate the date.

Please do not record the expenditure concerning entrepreneurship here!

If you received any receipts in shops with a name of goods, amount and the sum of goods or service specified in a readable way, please enclose such receipts in the envelope behind the diary. Please do not duplicate these purchases in the diary. In case you enclose receipts in the envelope, please write down only the goods and services not supported by receipts or the receipts of which are unreadable. In case no amount is set out on the receipt, please indicate it on the receipt or in the diary.

In the table header we have pointed out the division of food products, clothing and footwear and eating out. In case of other expenditures it is important to record only the amount of money spent.

PURCHASED GOODS, SERVICES, TAXES AND PAYMENTS

Alcohol and tobacco products are also considered **food items**. Please do not forget to mark them.

For each item of expenditure please write its description, amount bought and unit of measure (gram, kilo, litre, etc.) and the cost of the purchase in the corresponding column of the table. Units i.e. pieces (not packs) should be marked for eggs and cigarettes.

No amount or unit should be recorded for consumables, services and payments.

In case of clothing and footwear, please mark whether it was meant for a male or female and for which age group – whether for a child until the age of 13, for a female 14 years of age or older or for a male 14 years of age or older. In case there is no mark for whom the clothes or footwear were bought, please indicate directly on the receipt whether it is for a male, female or children.

In case of fabrics and dishes, please indicate the material.

In case of health-connected expenses, please write the visit fee, cost of procedures, analysis, etc., separately.

Goods: glasses, drugs (please separate drugs with prescription from other drugs), thermometer, bloodpressure machine, etc. Services: fee of visit to the family doctor, fee of visit to a specialist, dental treatment, rehabilitation service, massage, vaccination, cost of hospital day, cost of procedures and analysis, etc. Please consider only the expenses or the part of expenses not compensated for by the employer, insurance agency, state or local administration or health insurance fund.

Record the gifts and goods bought via mail under types of goods.

Instead of pocket money, please mark which food products or goods were bought for it.

In case of public transport in town (also monthly and quarterly card), please mark also in which town or township it will be used.

In case of expenditures related to renovation and building activities in your household, please record the goods and services bought.

Services, taxes and other payments. Please also record the loans given, benefactions made, presents, etc.

In case of a loan, leasing or payment by instalments (credit card), please indicate which loan, leasing or payment by instalments you paid for and, in addition, mark on a separate line the interest and basic part.

In case of eating out, please mark x in an appropriate column of eating place. Record the food bought from kiosks (e.g. a hamburger). If you leave tips, please bring the amount out separately by recording it on the next line.

CONSUMPTION OF OWN PRODUCED FOOD, FOOD ACQUIRED FREE OF CHARGE AND IN RETURN OF PAYMENT IN KIND

At the end of the diary there is a table about consumption of own produced food, food acquired free of charge and in return of payment in kind. **In addition to the food description, please write down its approximate amount, cost and whether it was own produced, obtained as a present (free of charge) or as payment in kind – **encircle the right variant.** Do not enter products used for making jams, etc., but set out the consumption of aforementioned products, e.g. eating of the strawberry jam made last summer.**

It is important to record the amount of food eaten by your household during these two weeks.

QUESTIONNAIRE

At the end of the diary there are some questions we ask you to answer after having filled in the diary!

THANK YOU VERY MUCH FOR PARTICIPATING IN THE SURVEY!

EXAMPLE:

DATE |_0_|_2_| MONTH OCTOBER

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	Canteen at work, at school	Café, bar, pub
Bread	0.50	200	g						
Sausage "Saaremaa"	1.27	200	g						
Plastic bag	0.09								
Milk 2.5% in plastic	1.00	2	l						
Cheese curd	0.30	38	g						
Knee socks	1.59				X				
One-time plates	2.23								
Magazine "Naised"	0.76								
Ticket of public transport in Tallinn	0,95								
Cinema tickets	7.67								
Caffè latte	1.59								X
Taxi	6.00								
Land charge	63.00								
The basic part of loan	285.00								
The interest	93.00								
Money paid for a child's school lunch	2.00							X	
Flowers to a friend for birthday	1.63								

PLEASE START RECORDING YOUR HOUSEHOLD EXPENDITURE ON THE NEXT PAGE!

DATE |__|__| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|_| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|_| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|_ MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE   /   /   MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|_ MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE   / /   MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|__| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE | _ | _ | MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE   /   /   MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |_|_| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|_ MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|_ MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older
Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.									

DATE || MONTH .....

<p>Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments</p> <p>Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.</p>	<p>Sum (euros, cents)</p>	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|__| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|__| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE   / /   MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau-rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__|__| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE | _ | _ | MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE   MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |__| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE |_|_| MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

DATE

|_||_|

MONTH .....

Monetary expenditure: purchased food, consumables, services, taxes and payments, loans, leasing, payment by instalments Write an exact description of the items of expenditure. If you need more space, continue on the next line.	Sum (euros, cents)	Food		Clothing and footwear			Eating out		
		Amount	Unit (g,kg, litre, etc.), eggs and cigarettes in pieces!	For whom the expenditure was made? Please mark x in appropriate column to indicate for whom the purchase was made)			Please mark x in appropriate column to indicate the place visited or wherefrom the food was bought		
				For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older	For a male aged 14 or older	Restau- rant	For a child until the age of 13	For a female aged 14 or older

PLEASE ANSWER THE FOLLOWING QUESTIONS ON THE NEXT PAGE!

1. Did anybody in your household go shopping every day during these two weeks?

Mark X in appropriate box.

- 1 Yes
 2 No → 2. How many times during these two weeks did you visit the shop? times.

3. Did anybody in you household eat out during these two weeks?

Mark X in appropriate box.

- 1 Yes → 4. On how many days in total did members of your household eat out? days.
 2 No

5. How clear and understandable was the procedure of filling in the diary?

Mark X in appropriate box.

- 1 Fully understandable
 2 Understandable
 3 Not understandable
 4 Fully incomprehensible

6. Please estimate how much time you spent on filling in the diary?

- 1 On average hours a day
 2 Other opinion. Specify here:

7. How often did you fill in the diary during the two weeks?

Mark X in appropriate box.

- 1 Every day
 2 Every day after shopping
 3 Every few days
 4 Once a week
 5 Mostly every day, but could not record everything
 6 Filled in the diary spontaneously

8. How did you fill in the diary?

Mark X in appropriate box.

- 1 Enclosed receipts only
 2 Enclosed receipts and filled in the diary
 3 Filled in the diary only

9. What caused the greatest difficulties while filling in the diary? Please write down some major problems and confusing factors here below.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. If you are interested in getting an overview of the expenditures made by your household during the two weeks, please write down your e-mail address here:

We will send you a reply by e-mail (in Estonian) after the end of recording period.

PLEASE TAKE A LOOK AT THE DIARY ONCE AGAIN AND PAY ATTENTION TO THE FOLLOWING:

- In case of food, did you mark the sum, amount and unit for every expenditure made?
- In case of clothing and footwear, did you mark the sum spent and the person for whom the expenditure had been made?
- In case of eating out, did you mark the sum spent and the place visited?
- In case of presents and pocket money, did you specify the name of goods bought?
- At the end of the diary, did you fill in the part concerning own produced or free of charge acquired food or food acquired for payment in kind?
- Did you answer the questions set out at the end of the diary?

THANK YOU VERY MUCH FOR FILLING IN THE DIARY AND FOR YOUR COOPERATION!